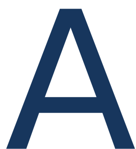
Aleksandr Beleaev

Ultimul om din Atlantida

Aleksandr Romanovici Beleaev

ULTIMUL OM DIN ATLANTID

Traducere: A. Ţimpău & I. Andreescu

Versiune electronica după textul din
Seria Opere alese, volumul III
Editura Tineretului, 1964

Александр Романович Беляев
Последний человек из Атлантиды
1926

Ilustratia copertei :
Frank Frazetta - Atlantis

Aleksandr Romanovici Beleaev
(în rus. **Александр Романович Беляев**)
(n. 4 martie 1884,Smolensk - d. 6 ian. 1942, Puşkin)
Scriitor rus, maestru al genului SF.
Deşi a început cariera literară abia la vîrsta de 39 de ani, a devenit repede cunoscut atît în URSS cît şi în alte ţări, mai ales datorită romanelor sale ştiinţifico-fantastice:

- Capul profesorului Dowell (1925),
- Ultimul om din Atlantida(1926)
- Insula corăbiilor naufragiate (1927),
- Omul amfibie (1928),
- Stăpînul lumii (1929),
- Ariel (1941).

În total a scris 13 romane

CUM A FOST DESCOPERITĂ ATLANTIDA

I. EXPEDIŢIA SUBMARINĂ

— E o idee! Lăsînd cartea din mînă, mister Solly repetă din nou: Da, e o idee! şi se cufundă în gînduri.

Mister Solly este fabricant şi bancher din New-York, căruia totul i-a mers din plin şi care s-a îmbogăţit în urma livrărilor de materiale în timpul primului război mondial.

Pentru asemenea oameni, războiul este un lucru minunat. Cu cît se înălţau mormanele de cadavre pe cîmpurile de bătaie, cu atît se rotunjea şi contul curent al lui mister Solly. Spre sfîrşitul războiului, mister Solly „valora” cîteva miliarde de dolari.

Dar cînd a ajuns în culmea puterii sale financiare, i s-a întîmplat o poveste cam neplăcută. Mesele copioase, stropite din belşug cu vinuri alese, au pricinuit îmbolnăvirea vaselor sanguine din creier şi mister Solly a căzut la pat, lovit de o congestie cerebrală tocmai cînd se aştepta mai puţin. Piciorul şi mîna dreaptă i-au paralizat. Congestia însă a fost uşoară datorită excelentelor îngrijiri medicale, şi peste cîteva luni bolnavul s-a însănătoşit. Se părea că paralizia trecuse, dar doctorul i-a interzis categoric pacientului său să-şi reia activitatea financiară.

— Ajunge cît te-ai agitat! i-a spus medicul. Dacă vrei să-ţi păstrezi sănătatea, trebuie să-ţi schimbi cu desăvîrşire felul de viaţă. Călătoreşte, colecţionează, ocupă-te cu opere de binefacere, într-un cuvînt, fă ce vrei ca să treacă timpul şi să te distrezi, dar evită orice încordare nervoasă, orice efort intelectual. Altfel, nu răspund de viaţa dumitale.

În faţa acestui ultimatum, înaintea lui mister Solly se ridica o problemă care nu era deloc uşoară: cu ce să-şi umple viaţa şi cum să-şi folosească nemăsurata-i bogăţie?

Era singur, ceea ce complica şi mai mult situaţia, căci n-avea de cine să se îngrijească în afară de sine însuşi.

Să plece în Africa şi să vîneze lei?

Senzaţiile prea puternice pe care ţi le oferă acest sport nu-l atrăgeau pe mister Solly.

Să se dedice operelor de binefacere?

I-a fost de ajuns numai să se gîndească la acest lucru, că pe faţa lui roşie şi puhavă se ivi o strîmbătură de dezgust. Era o ocupaţie prea banală, prea trivială pentru el. Să semneze un cec de vreo sută de mii de dolari în folosul universităţii, pentru ca apoi să-şi admire portretul în ziare? îndeletnicire plicticoasă, fără rost!

Atunci mister Solly încercă să-şi treacă vremea ocupîndu-se cu tot soiul de colecţionări. începu să achiziţioneze tablouri ale vechilor maeştri italieni. Dar, se vede treaba, toţi aceşti Leonardo da Vinci şi Rafaeli n-au ţinut seama, la vremea lor, de cerinţele americanilor, aşa încît majoritatea pînzelor originale erau deja achiziţionate. Într-o bună zi, făcîndu-se de rîs cu achiziţionarea unui Corregio „original”, care pînă la urmă s-a dovedit a fi o copie abil făcută, mister Solly se scîrbi de pictură.

Urmară achiziţii de boomerang-uri australiene, clopoţei chinezeşti... iar o colecţie compusă din trei sute cincizeci de specii de purici vii, adunaţi din toate colţurile lumii, a făcut să se vorbească despre el o bucată de vreme.

Dar toate astea nu erau ceea ce ar fi dorit el... Trebuia să găsească ceva care să iasă din comun, ceva care să-i imortalizeze numele.

După ce gustase din roadele bogăţiei şi ale puterii, mister Solly visa în sinea lui la glorie. Dar cum s-o cumpere? Era ceva mai complicat decît cumpărarea acţiunilor la bursă.

Şi iată că în clipa cînd aproape îşi pierduse speranţa de a găsi un scop demn de viaţa lui, o simplă întîmplare îi veni în ajutor.

Secretarul personal al lui mister Solly lăsă întîmplător pe biroul acestuia o carte cu copertă pestriţă în dungi albastre şi cenuşii. Era un volumaş redactat în limba franceză:”Roger de Vigny. Un continent dispărut. Atlantida, a şasea parte a lumii”.

Plictisit, miliardarul frunzări cartea, însă cîteva rînduri îi reţinură atenţia.

„Este nevoie să se organizeze o expediţie – scria autorul – la

care să participe vasele tuturor naţiunilor şi să se cerceteze cuprinsul Oceanului Atlantic, pentru a putea fi găsit pămîntul sfînt unde îşi dorm somnul de veci străbunii comuni ale celor mai vechi popoare din Europa, Africa şi America.”

„O expediţie submarină pentru descoperirea Atlantidei... Ar fi o idee!”

Aprinzîndu-şi o ţigară de foi, mister Solly se lăsă pradă unor gînduri pline de vanitate. El, mister Henri Solly, descoperă continentul dispărut. El va fi un nou Columb. El va înfige înstelatul drapel american pe acest continent dispărut. Dar colecţiile de pe fundul oceanului! De bună seamă că acolo n-or să fie copii. Toate sînt lucrări originale, de o valoare nepreţuită. „Iată un loc destul de bun pentru a-mi plasa capitalul – se gîndi mister Solly, obişnuit să privească toate lucrurile din punct de vedere comercial. Şi-apoi, gloria, gloria...”

Da, hotărît, asupra acestui lucru trebuie să reflecteze. Trebuie negreşit să studieze această problemă. Mister Solly cercetă bibliografia aflată la sfîrşitul cărţii: „Numai colecţia de cărţi de la Institutul Smithson conţine peste cincizeci de mii de volume...”

„Ei, asta-i prea de tot! Şi mister Solly se încruntă, închipuindu-şi vrafurile de cărţi. De altfel, la ce mai există savanţi pe lume? O să le încredinţăm lor trierea necesară. Deocamdată, însă, ia să vedem ce spune de Vigny.”

Uitînd chiar şi de regimul sever impus de doctor, mister Solly rămase treaz mult timp după miezul nopţii, cufundat în citirea volumului.

Carter, secretarul lui personal, venind a doua zi dimineaţă, îşi găsi patronul cuprins de o neobişnuită însufleţire şi fu de-a dreptul uluit de cuvintele acestuia:

— Carter! Vom porni într-o expediţie submarină, ca să căutăm Atlantida...

Carter deschise ochii mari, apoi se uită pe furiş la volumaşul lui de Vigny, pe care-l lăsase în ajun, şi înţelese tot.

„Ar fi fost mai bine să-şi vadă înainte de treabă şi să prindă purici!” se gîndi Carter. Expediţia asta nu-i surîdea de loc, căci de-abia se logodise.

Dar cu amabilitatea-i obişnuită, el spuse:

— Sînt la ordinele dumneavoastră, sir!

II. ATLANTIDA ŞI MARY

Lucrările se desfăşurau de zor. Mister Solly era de nerecunoscut. Apatia şi moliciunea dispăruseră ca prin farmec. De dimineaţă pînă seara, el ţinea conferinţe cu savanţii, cu inginerii, cu marinarii, îşi vîra nasul în toate amănuntele lucrărilor, dîndu-şi la iveală aptitudinile sale de organizator şi om practic, aptitudini care nu erau de loc de lepădat.

Inginerii elaborau diferite tipuri de submarine, traduceau în viaţă fanteziile lui Jules Verne, privind descoperirea Atlantidei de către „Nautilul” căpitanului Nemo.

Solly refuzase proiectul construirii unui submarin mare.

— Poate s-avem nevoie de el doar la sfîrşit, cînd Atlantida va fi descoperită. Şi-apoi, submarinele mari sînt costisitoare, chiar şi pentru punga mea. Deocamdată avem nevoie de cercetări, de o flotă de nave mici, care vor străbate oceanul în lung şi-n lat şi vor face cercetări preliminarii.

În sfîrşit, a fost ales un tip de submarin de dimensiuni mijlocii şi s-a pornit la construirea lui.

Submarinul trebuia să aibă hublouri din sticlă groasă şi reflectoare puternice, pentru ca cercetările să se poată efectua din interiorul navei. Partea inferioară a vasului avea să fie prevăzută cu deschizături prin care să poată fi coborîte sonde speciale în vederea cercetării oceanului. Şi, în sfîrşit, nişte chepenguri, de asemenea speciale, puteau să-i coboare în adînc şi să-i ridice la suprafaţă pe scafandri. Legătura permanentă cu lumea exterioară urma să fie menţinută cu ajutorul radioului. S-a stabilit să se construiască cinci submarine de acest fel. Devizul sporea mereu, dar lucrul acesta nu-l supăra cîtuşi de puţin pe Solly. Conform planului său, navele trebuiau construite în decurs de doi ani, iar cheltuielile puteau fi acoperite numai din procentele capitalului său. Primul submarin urma să fie gata peste şase luni şi dacă cercetările întreprinse vor fi încununate de succes, celelalte vase nici nu mai trebuiau construite.

Cu toate aceste pregătiri febrile, lucrurile au mai putut fi întîrziate numai datorită faptului că în descoperirea Atlantidei s-a amestecat blonda Mary, logodnica lui Carter. Secretarul

miliardarului simţea o atracţie la fel de puternică faţă de ea, precum simţea Solly faţă de Atlantida, şi, în persoana fetei, Atlantida a întîlnit o rivală de temut. Carter privea aceste preocupări ale lui Solly ca fiind una din ciudăţeniile sale, ciudăţenie ce putea să-i treacă tot atît de repede cum îi trecuseră şi celelalte pasiuni care puseseră stăpînire pe el.

Dar noua toană a patronului său ar fi putut să-l despartă pentru multă vreme de miss Mary Rives.

De aceea el începu să ţească pe ascuns un păienjeniş de intrigi spre a pune capăt acestei iniţiative, încercă să-l convingă pe doctor că pasiunea lui Solly pentru Atlantida este dăunătoare sănătăţii lui. Complica într-adins unele lucrări, ca să amîne cît mai mult data plecării. Căuta savanţi care nu credeau în existenţa Atlantidei şi îi ruga să-l convingă pe bătrîn să renunţe la ideea lui. El a iniţiat o adevărată campanie de presă. Majoritatea savanţilor rîdeau de fanteziile lui Solly. Gazetele publicau diferite caricaturi, dar Solly rămînea neclintit în hotărîrea sa.

Spre nenorocul lui Carter, Solly găsi în persoana profesorului Larison un adept fanatic al expediţiei.

Bătrînul Larison, un om pleşuv, cu ţeasta rotundă ca o minge, cu nişte ochi înguşti şi veseli, se mută în locuinţa lui Solly şi, pur şi simplu, îl hipnotiza cu vorbele sale înflăcărate despre Atlantida, despre bogăţiile-i fără seamăn, îngropate în adîncul oceanului.

Pierzînd orice speranţă de a mai putea face să eşueze expediţia, într-o dimineaţă Carter îl anunţă pe Solly că demisionează.

— Cum se poate să mă părăseşti tocmai acum? îl întrebă Solly, mîhnit. Care-i cauza?

Cuvintele acestea fură rostite cu o amărăciune atît de sinceră, încît Carter, după ce şovăi o clipă, se hotărî să-i spună adevărul:

— Am de gînd să mă însor în curînd şi nu vreau să plec într-o expediţie care s-ar putea să dureze cîţiva ani.

Solly îşi lăsă capul în piept, apoi deodată sări din fotoliu şi, agitîndu-şi mîinile, exclamă:

— Ce-are-a face! însoară-te cît mai repede şi ia-ţi nevasta cu dumneata!

“S-o ia cu el...” Era o idee nouă, care lui Carter nu-i trecuse

niciodată prin minte. „Dar oare Mary va primi?”

Spre uimirea lui, Mary acceptă să ia parte la expediţie, ba chiar manifestă cel mai viu interes.

Şi astfel, Mary a încetat să mai fie o primejdie pentru Atlantida.

III. ÎN CĂUTAREA ATLANTIDEI

Au trecut trei ani, ani plini de dezamăgiri şi speranţe deşarte. De trei ani, submarinele brăzdau străfundurile Oceanului Atlantic între ţărmurile de nord-vest ale Africii şi ţărmurile de est ale Americii de Nord şi de Sud. Fuseseră făcute multe şi interesante descoperiri geologice şi paleontologice, însă nici urmă de Atlantida. Detaşamente întregi de scafandri sondau fundul oceanului la sute de metri adîncime, dar pretutindeni nu găseau decît tuf vulcanic, care se cristalizase sub presiunea apei, apoi granit şi şist argilos.

Membrii expediţiei erau foarte obosiţi, iar Mary Carter nu mai manifesta nici pe departe acelaşi viu interes faţă de Atlantida.

Soţul ei blestema Atlantida, îl blestema pe Larison, pe Solly şi numai leafa mare pe care o primea îl determina să nu părăsească expediţia. Chiar şi Solly era cuprins uneori de îndoieli. Cheltuielile creşteau necontenit şi trecuse o bună bucată de vreme de cînd fusese nevoit să ia şi din capitalul de bază, astfel că el, Solly, „valora” acum mult mai puţin decît înainte de expediţie.

La început, expediţia submarină a lui Solly stîrnise un interes uriaş, şi un timp Atlantida fusese subiectul la modă. Se ţineau nenumărate conferinţe, se purtau dispute savante. Unii visau la bogăţiile ei îngropate în adîncul oceanului. Se pusese chiar problema înfiinţării unei societăţi pe acţiuni pentru a întreprinde cercetări împreună cu Solly. Dar un simplu calcul i-a făcut să stea pe loc şi să aştepte rezultatele expediţiei lui Solly. Şi deocamdată, aceste rezultate erau jalnice. Ziarele şi revistele manifestau din zi în zi mai puţin interes faţă de expediţie. Apoi începură s-o ia în rîs şi să calculeze preţul la care se ridica „mitul Atlantidei”, iar în cele din urmă tăcură. Or, lucrul acesta era cel mai dureros pentru Solly. Ca o încununare a tuturor necazurilor, îşi pierdu o parte din avere, pe care o avea învestită în acţiuni petrolifere.

Continuînd „să-şi îngroape banii în ocean” – după cum scriau

ziarele – miliardarul american risca să se ruineze.

Solly deveni tăcut şi irascibil. Numai Larison nu-şi pierdu cumpătul.

— Insuccesele noastre nu dovedesc încă nimic. Pur şi simplu am comis o eroare în cursul cercetărilor. Dar această eroare poate fi uşor înlăturată. Totul se datoreşte faptului că pînă în prezent n-am făcut altceva decît să scormonim crestele munţilor vulcanici din Atlantida. Amintiţi-vă că însuşi Platon pomenea de aceşti munţi înalţi. Oraşele se găseau la poalele lor. Prin urmare, pentru a le căuta, trebuie să coborîm în văi, cel puţin la 3000 de metri adîncime, văi care se află pe fundul oceanului, şi săpînd acolo cîteva tranşee adînci în zigzag, vom da peste Atlantida. Ea v-a aşteptat zeci de mii de ani. Oare acum, cînd sînteţi atît de aproape de ea şi totodată de glorie, da, de glorie, vreţi să lăsaţi totul baltă?

Vicleanul Larison dibuise de mult slăbiciunea lui Solly. Gloria!

— Dar cît costă această glorie? Vreau să spun, cît o să mă mai coste încă?

Începură să calculeze: lucrările pe fundul oceanului necesitau sume uriaşe. Însă îndărăt-nicia şi obiceiul de a risca îl hotărîră pe Solly să facă şi acest pas.

În vederea ultimelor cercetări fură alese locuri la 12° latitudine nordică şi 40° longitudine vestică. Nişte clopote uriaşe, pline cu aer, au fost coborîte pe fundul oceanului, deoarece la 3000 de metri adîncime presiunea apei era prea mare, împiedicînd efectuarea lucrărilor. Burghie electrice acţionate de pe nave aflate la suprafaţa apei forau şi sfărîmau pămîntul, în interiorul clopotului, care apoi era zvîrlit prin nişte chepenguri ce se închideau ermetic pe dinafară. De cîteva ori apa pătrunse sub clopot. Şase muncitori îşi pierdură viaţa. Era din ce în ce mai greu să găseşti alţi oameni în locul celor decedaţi şi munca lor se plătea tot mai scump. Lucrul intens a durat trei luni de zile. Eforturile eroice ale membrilor expediţiei au atras din nou asupra lor atenţia „lumii de la suprafaţa pămîntului”. Neobositul Larison conducea cu energie cercetările pe fundul oceanului. Solly îşi petrecea cea mai mare parte din timp în aer liber, pe un doc plutitor, construit chiar deasupra locului unde se desfăşurau lucrările. Îi venea foarte greu să stea în submarin, în schimb aerul mării îl fortificase şi, din punct de

vedere fizic, se simţea admirabil. Dar cura aceasta îl costase cam multe parale. Într-o dimineaţă, după ce-şi făcu bilanţul, constată că banii nu-i mai ajung decît pentru a continua lucrările timp de două luni. După aceea, trebuia să pună punct. Era ruinat, ba, pe deasupra, se mai făcuse şi de rîs, fiind socotit un bătrîn cu idei fantastice, de domeniul visului.

Seara, cînd Larison, obosit, dar bine dispus şi gălăgios ca de obicei, se ridică la suprafaţă de pe fundul oceanului şi veni la el, Solly îi împărtăşi trista veste.

Şi pentru prima oară, Larison se simţi descumpănit. Niciodată nu se gîndise că acest sac cu aur ar avea un fund, dar el era prea copleşit de lucrări ca să se lase pradă deznădejdii.

— Nu se poate!

— Adică cum nu se poate? Uite, priveşte bilanţul.

— Eu zic că nu se poate să întrerupem lucrările tocmai acum cînd am ajuns în punctul cel mai interesant. Am dat de stratul de tuf moale şi treaba merge mult mai uşor. Chiar azi am găsit ceva, care seamănă al naibii cu un ciob de ţiglă dintr-un acoperiş. Vorbeşti de bani? Negreşit, trebuie să facem rost de bani!

— Dar cum?

Larison strînse din umeri şi plecă în cabina lui. În seara aceea scrise mult, dădu nu ştiu ce fel de dispoziţii, iar dimineaţa, luîndu-şi în grabă micul dejun, se scufundă „la el”, în fundul oceanului.

IV. UN AJUTOR NEAŞTEPTAT

Cele două luni fatale se apropiau de sfirşit. Solly îşi făcea socotelile calculînd cam cît îi va rămîne ca să ducă o viaţă modestă, după ce va renunţa la „această afacere prostească” a Atlantidei şi o va lichida. Administratorul, pe care îl chemase la el, îi întocmise un raport amănunţit. După lichidarea unor crescătorii de oi pe care le avea în Texas, îi mai rămîneau doar nişte jalnice resturi în valoare de cîteva sute de mii de dolari.

Dus pe gînduri, Solly fuma, scoţînd nori groşi de fum şi închipuindu-şi cum va arăta viitorul său. Va pleca departe, la una din moşiile sale aflate în statele din sud, şi acolo îşi va sfîrşi zilele în deplină singurătate.

Dinspre ţărmul african adia răsuflarea fierbinte a nisipurilor încinse.

Deodată, către miazănoapte se ivi un convoi de nave. Cînd se apropiară, Solly desluşi un pavilion fluturînd pe bordul uneia din ele.

— Ce-i cu flotila asta?

El nu ştia că-i sosea un neaşteptat ajutor internaţional. Larison nu stătuse cu mîinile-n sîn, el trimisese un apel fierbinte ziarelor din diferite ţări, chemînd întreaga lume civilizată să ajute expediţia „în numele ştiinţei”. Apelul său fierbinte îşi făcuse efectul. În ajutorul expediţiei fusese organizată o flotă, ale cărei nave se apropiau acum de farul plutitor. Solly nu mai citea de mult ziarele: „Nu găseşti nimic, în afară de veşti neplăcute”, spunea el, şi de aceea n-avea habar de apelul profesorului.

Ajutorul sosise la timp şi lucrările începură într-un ritm şi mai viu. Curînd au fost găsite urme incontestabile ale Atlantidei: un zid de piatră din lespezi negre, roşii şi albe, foarte bine conservate într-un strat impermeabil. Această descoperire stîrni vîlvă mare în întreaga lume. Şi aproape toate statele, dorind parcă să cîştige vremea pierdută, se grăbiră să participe la săpături.

Ce-i drept, lucrările avansau încet, dar acum ele nu mai semănau cu munca făcută de o cîrtiţă, pe dibuite.

Fiecare lună aducea noutăţi din ce în ce mai îmbucurătoare. Solly, care prinsese din nou viaţă şi îşi recăpătase veselia, se plimba de colo-colo la bordul submarinului, vizitînd locurile unde se desfăşurau lucrările, şi privea prin hublou cum din adîncurile sinilii ale oceanului, luminat de reflectoare, se ivea cînd un şir de coloane năruite, printre care înotau peşti, mişcîndu-şi domol înotătoarele, cînd ziduri de case, cînd portalul înclinat al unui templu.

În cel de-al cincilea an al lucrărilor efectuate de expediţie a fost găsit templul lui Poseidon, iar în el, o bibliotecă uriaşă, alcătuită din plăci şlefuite de bronz, pe care erau gravate inscripţii. Inscripţiile se păstraseră admirabil. Un vestit savant izbuti să le descifreze. Treptat, Atlantida îşi dezvăluia toate tainele: temple, piramide, statui, case, arme de bronz, obiecte casnice şi un număr nesfîrşit de „cărţi de bronz” ale atlanţilor.

Cînd săpăturile au luat sfîrşit, s-a ţinut o conferinţă internaţională, la care au fost invitaţi să participe savanţi şi diplomaţi de frunte, în scopul de a se decide soarta preţioaselor colecţii arheologice scoase din fundul oceanului.

S-a luat hotărîrea să nu se distrugă „nucleul central” al materialului arheologic, care oferea o imagine completă şi amănunţită asupra Atlanlidei, asupra civilizaţiei şi vieţii sale. Dar între Europa şi America se iscară discuţii aprinse: în posesia cui să intre acest nucleu?

În cele din urmă, s-a hotărît ca el să aparţină Americii, în schimb, ca o compensaţie acordată Europei, aici a fost creat muzeul internaţional al Atlantidei.

Era o clădire uriaşă, construită în stilul atlanţilor, alcătuită din trei sute şaizeci de săli imense, ticsite de statui, ustensile casnice, obiecte de cult ş. a. m. d. La această clădire, care constituia obiectivul principal, s-a mai adăugat un alt şir de clădiri, în care se aflau instalate Institutul internaţional pentru studierea Atlantidei, precum şi o bibliotecă, numărînd peste două sute de mii de volume despre Atlantida.

Cuvîntul de deschidere la şedinţa solemnă organizată cu prilejul inaugurării muzeului şi institutului a fost rostit de profesorul Larison. El a vorbit mai bine de şase ore şi a fost ascultat cu cel mai viu interes. Nici mister Solly n-a fost dat uitării la această solemnitate şi vanitatea i-a fost pe deplin

satisfăcută, căci, la urma urmei, plictisul şi surplusul său de bani au contribuit la descoperirea Atlantidei.

În ceea ce priveşte piesele în dublu exemplar găsite de arheologi, ele erau atît de numeroase, încît s-au putut crea muzee foarte bine înzestrate în Europa, printre care cele mai complete şi mai bogate au fost muzeele din Moscova, Paris şi Londra.

Cu aceasta, noi încheiem cele cîteva date cu privire la istoricul descoperirii Atlantidei. Mai departe urmează istoria ei propriu-zisă, istorie scrisă de energicul Larison. Numai că un entuziast ca Larison n-ar fi putut să dea la iveală un tratat ştiinţific sec. El a scris mai degrabă un roman decît o istorie a Atlantidei, însă un roman în care fiecare situaţie este întemeiată pe date ştiinţifice. Din păcate, Larison a murit subit şi manuscrisul, despre a cărui existenţă ştiau mulţi dintre prietenii săi, a fost considerat pierdut. Nu demult, el a fost găsit, laolaltă cu nişte lucruri vechi, în podul casei sale singuratice.

Manuscrisul are adnotări făcute de Larison, pe care le-am păstrat şi noi. Iată acest manuscris.

MANUSCRISUL

Scriu pentru mine. Ca să studiez Atlantida, am pierdut ani îndelungaţi. Şi-am îndrăgit-o negrăit de mult. Am hoinărit printre ruinele Atlantidei, undeva, pe fundul oceanului. Acolo, în faţa ochilor mei, s-au perindat una după alta privelişti ce stăteau mărturie a măreţiei apuse şi a cumplitului ei sfîrşit. Din nenumă-ratele documente găsite în adîncul oceanului şi pe suprafaţa pămîntului în diferite ţări, am cunoscut soarta locuitorilor săi şi chiar unele personalităţi. Şi am simţit nevoia să aştern pe hîrtie toate acestea. Dar manuscrisul meu nu va vedea lumina tiparului.

Povestirea mea despre Atlantida este prea ştiinţifică pentru un roman şi prea romantică pentru o carte de ştiinţă.

Însă nu pot să n-o scriu, deoarece privelіştile acestea mă urmăresc ca o nălucă.

Poate că, după ce le voi zugrăvi, voi putea să-mi văd mai în tihnă de lucrările mele ştiinţifice.

Profesor LARISON

I. ATLANTIDA

Soarele cobora spre asfinţit. Vîntul de seară, care bătea dinspre ţărm, purta pînă în larg parfumul portocalilor în floare, al magnoliilor şi ierburilor înmiresmate de munte.

Călătorii ieşiseră pe puntea de sus a corăbiei cu cinci punţi şi priveau, copleşiţi de uimire, acest tablou grandios.

În faţa lor, învăluite în razele arzătoare ale soarelui, dormitau ţărmurile măreţei Atlantide.

Chiar pe ţărm se înălţa vestitul far al lui *Poseidonis*[1], una din minunile lumii. Avea forma unui con, al cărui vîrf retezat părea că sprijină bolta cerului, şi era construit din lespezi uriaşe de piatră, roşii, negre şi albe, dispuse într-un frumos mozaic. În jurul farului şerpuia un drum larg, pe care puteau merge în voie şase care puse unul lîngă altul.

Zi şi noapte, pe drumul acesta în spirală treceau agale căruţe. Unele transportau sus spre far copaci răşinoşi, altele aduceau jos cenuşa şi cărbunii. Sus, în vîrful farului, era un platou rotund pe care s-ar fi putut construi prea bine un adevărat orăşel. Aici se aflau depozitate rezerve uriaşe de lemne, gropi pentru cenuşă şi cărbuni, grătare pentru foc şi un întreg sistem de oglinzi concave, de bronz şlefuit. Lemnul răşinos, ars laolaltă cu sulf şi ţiţei, dădea o flacără puternică ce nu putea fi stinsă nici chiar pe vreme de furtună. În caz că ar fi turnat cu găleata, fusese instalat un acoperiş de bronz. Oglinzile de bronz, ca nişte condensatori puternici, acumulau lumina şi proiectau razele peste întinsul oceanului, la o distanţă de multe zeci de mile.

Farul se înălţa lîngă cheiul înconjurat de grădini, în mijlocul cărora se aflau aşezate, departe una de alta, case de formă

---

[1] Majoritatea numelor proprii le-am luat de la atlanţi, unele însă (Poseidonis, Atlantida ş.a.) le-am scris aşa cum se stabilise încă pe vremea lui Platon, deoarece în felul acesta sînt mai cunoscute pentru contemporanii mei. — Larison

cubică, zidite din piatră neagră, roşie şi albă. Apoi solul se înălţa treptat, transformîndu-se într-un lanţ muntos.

Pe povîrnişul munţilor, ca aurul topit scînteiau în bătaia soarelui clădirile îmbrăcate în bronz din Poseidonis, capitala lumii şi a Atlantidei. Mai sus, aidoma unor străjeri, se înălţau în semicerc munţi gigantici, cu crestele înzăpezite.

Iar de-a lungul întregului lanţ muntos se desfăşura una din minunatele capodopere ale atlanţilor: zeul soarelui, înfăţişat sub chipul unui tînăr culcat pe o rînă, creaţie a marelui sculptor din Atlantida, Aidişirna-Guanci. În mîna dreaptă, rezemată pe şold, el ţinea un corn din care se prăvălea o cascadă uriaşă. Sprijinit în cot, zeul privea zîmbind templele aflate în podul palmei stîngi: marele templu al lui Poseidonis, piramidele uriaşe şi obeliscurile, întreaga statuie a zeului fusese cioplită chiar în piatra muntelui. Trebuia să mergi două zile şi jumătate ca să ajungi de la cotul statuii pînă la vîrful picioarelor. Zeci de mii de sclavi trudiseră pentru făurirea ei.

Privită de pe mare, de la o distanţă de cîteva ceasuri pînă la ţărm, sculptura aceasta îţi producea o impresie deosebită, ce nu putea fi cu nimic comparată. Templele şi piramidele uriaşe din palma ei păreau nişte minunate jucărioare.

Crestele înzăpezite înconjurau statuia zeului soarelui ca un nour alb, topindu-se în azurul cerului tropical.

Călătorii priveau în tăcere, cuprinşi de un adînc respect, această grandioasă panoramă.

— Da, măreţ este zeul Atlantidei – grăi unul din ei.

Cel care rostise aceste vorbe şedea pe un tron de aur, sub un baldachin ţesut în vărgi, îmbrăcat în veşminte de purpură şi mătase, brodate cu izvoade în culori vii. Rubinele scînteiau pe hainele sale, întocmai ca jeraticul în lumina soarelui ce asfinţea. Barba lui lungă şi neagră se încreţea în cîrlionţi mărunţi de-a lungul obrajilor, iar mai jos se răsucea în bucle mari. Pe cap purta o tiară de formă conică, bătută toată în nestemate.

Era stăpînul îndepărtatului Aşşur, unul din regii vasali Atlantidei. El venea să aducă obişnuitele daruri la sărbătoarea anuală a Soarelui.

Corabia intră în golf, iar marinarii coborîră pînzele uriaşe de purpură, ce aveau brodate pe ele, cu mătase multicoloră, tauri înaripaţi; şi velele cădeau de-a lungul catargelor, construite în formă de „A”, întocmai ca o umbrelă ce se închide. Unul după

altul, vîslaşii lăsau din mîini vîslele grele căptuşite cu plăci subţiri de bronz. Numai în partea de jos a corăbiei, lopeţile tot mai loveau apa în sunetele ritmice ale flautului. În sfîrşit a fost coborîtă şi pînza triunghiulară de la pupa. Ea fîlfîi în bătaia vîntului, ca aripile unui fluture, şi se lăsă domol.

Corabia intră într-un canal larg, ale cărui maluri erau îmbrăcate în piatră albă.

Canalul străbătea trei cheiuri, aflate unul lîngă altul. La apropierea navei, pe primul chei răsunară cu putere uriaşele trîmbiţe de bronz ale străjerilor mării.

Şase bărci largi cu vameşi, avînd prova şi pupa ascuţite şi aduse în sus, cu catarge scurte, în formă de „A”, se apropiară şi se opriră în semicerc lîngă corabia sosită. În bărci stăteau vameşii-soldaţi înarmaţi cu suliţe lungi şi săbii scurte, purtînd pe cap căşti din bronz şlefuit.

Maimarele lor se urcă pe puntea corăbiei. El ridică mina în semn de salut – liberi, atlanţii nu cădeau în genunchi nici chiar în faţa regilor – şi le ceru să-şi urmeze drumul. Vîslele prinseră din nou să se afunde ritmic în apă.

Şi iată că pe neaşteptate canalul se sfîrşi, iar corabia ajunse la Cheiul cel Mare al lui Poseidonis, scăldat în lumina asfinţitului. Vîntul flutura pavilioanele din vîrful unei adevărate păduri de catarge. Strigăte, cîntece, scrîţîitul porţilor, zăngănitul lanţurilor de bronz, toate se contopeau într-un zgomot uniform.

Corabia îşi urmă drumul mai departe, spre marele canal, lung de nouă kilometri, pe ale cărui maluri se înşiruiau case, temple, silozuri, ogoare nesfîrşite cu holde de grîu şi mei, irigate printr-o reţea de canale mici. Din verdeaţa grădinilor răsăreau ici şi colo case mici şi scunde, de formă cubică, zidite din piatră albă, roşie şi neagră, închipuind desene simple, dar frumoase.

În dreapta, luminată de ultimele raze ale soarelui care se pregătea să apună, se ridica clădirea Bursei Mării, cu obeliscuri înalte, pline de inscripţii. În faţa ei se înghesuia, zgomotoasă, o mulţime pestriţă de oameni de toate neamurile: scandinavi ce nu-şi lepădaseră nici aici îmbrăcămintea lor de blană, sub care îşi ascundeau cu viclenie săbiile, asiatici cu chivăre roşii şi veşminte lungi, brodate cu aur, nubieni, negustori de fildeşi, cu tiare conice, înzorzonate cu amulete sunătoare, geambaşi şi precupeţi cu pielea galbenă.

În sfîrşit, corabia se opri în cel de-al treilea bazin maritim inferior, pe suprafaţa căruia lunecau, întocmai ca nişte gîndaci de apă, bărci mici, feluci şi gondole.

Călătorii coborîră de pe corabie în gondole negre împodobite cu discul soarelui.

Gondolele plutiră repede de-a lungul canalului drept, care era tăiat de trei canale concentrice. În interiorul acestora, ferecate în bronz roşu, se înălţa Dealul Sfînt al oraşului Poseidonis.

Fără să se mai lase amurgul, noaptea sudică învălui brusc pămîntul. De departe, de la Bursa Mării, răsunau înăbuşit cîntecele şi zgomotul mulţimii.

Pe deal se înălţau gigantice coloane de bronz „felinare” – din vîrful cărora cădeau puternice raze de lumină. În zare, pe fundalul cerului, se profila, neagră, pădurea de pe crestele munţilor care apărau Atlantida împotriva vînturilor de miazănoapte.

Între primul şi cel de-al doilea canal circular se aflau clădirile uriaşe ale cazărmilor, ce adăposteau soldaţi încercaţi în buna lor credinţă, recrutaţi, în marea majoritate, dintre galii blonzi, cu plete lungi, şi berberii cu pielea smeadă.

Oaspeţii coborîră din gondole şi începură să urce Dealul Sfînt. Sus, în vîrf, se desluşeau limpede piramidele ce se înşiruiau în jurul templelor, care; la rîndul lor, înconjurau templul lui Poseidonis. Jur împrejurul templelor se afla o splendidă salbă de palate, mănăstiri, temple mai mici, grădini suspendate, turnuri astronomice şi laboratoare, unde preoţii făceau cercetări ştiinţifice.

De o parte şi de alta a drumului creşteau copaci gigantici, cu frunze şi rădăcini ascuţite, a căror sevă semăna cu sîngele. Printre palmieri ţîşneau fîntîni arteziene.

Luna prinse să se înalţe, scăldînd oraşul în lumină. Mireasma florilor umplu văzduhul. Din cînd în cînd, dinspre cazărmi răzbăteau sunete puternice de goarnă.

În drumul lor, oaspeţii nu întîlniră pe nimeni, în afară de soldaţii care stăteau de strajă, nemişcaţi ca şi statuile. Ferecaţi în armuri scânteietoare, ei străluceau în lumina lunei ca nişte monoliţi de bronz. Erau „călăreţii lui Neptun”, fiii preoţilor şi ai regilor. Obîrşia lor nobilă le hărăzea dreptul şi cinstea de a sta de strajă în aceste locuri îngăduite numai celor aleşi.

Sus, pe culmea dealului, răsuflarea proaspătă a oceanului se simţea şi mai puternică.

Templul lui Poseidonis se înălţa în vîrful retezat al unei piramide îmbrăcată toată în bronz şi se întindea pe o lungime de un *stadiu*[1], fiind în întregime acoperit cu aur, argint şi bronz. Statuile şi coloanele din interiorul lăcaşului erau împodobite cu fildeş. Pe acoperiş se înălţa statuia gigantică a zeului stînd în carul său, tras de cai înaripaţi. Jur împrejurul statuii se ridicau coloane astronomice, naiade de bronz şi statuile de aur ale regilor şi reginelor, urmaşii celor zece fii ai lui Poseidonis.

Toate aceste construcţii arhitectonice, îmbrăcate în bronz strălucitor, produceau o impresie întrucâtva barbară, însă uimitoare prin măreţia ei.

În apropierea templului ţîşneau dintr-o stîncă două izvoare: unul cu apă rece, altul cu apă fierbinte. Izvoarele se scurgeau în bazine, deasupra cărora fuseseră construite băi: una de vară şi alta, acoperită, pentru vremea ploioasă din timpul iernii.

Însoţitorul oaspeţilor îi conduse la unul din palatele aflate în apropierea templului lui Poseidonis, într-un crîng de lauri. Glicine înflorite se încolăceau în jurul coloanelor.

Luna lumina căptuşeala de bronz a uşii, pe care era zugrăvit zeul soarelui, înfăţişat sub chip de om cu părul răvăşit, ca de jeratic.

Însoţitorul bătu în uşă şi uşa se deschise.

— De trei ori preamăritul rege al Atlantidei a hărăzit luminăţiilor voastre folosinţa acestui palat – grăi el către regele Aşşur, ridicînd braţul în semn de salut.

Escorta de onoare a atlanţilor îşi zăngăni lăncile, lovindu-le de scuturi, în semn de salut, şi oaspeţii intrară în palat.

---

[1] Măsură de lungime a vechilor greci, variind după regiuni. Stadiul attic avea 1776 m (n. t).

II. SEL

— Ce noapte înăbuşitoare! Căptuşeala asta de bronz a pereţilor se încinge atît de tare în timpul zilei, că nici noaptea nu mai poţi respira. Trebuie să-i spun arhitectului nostru, lui Kuntinaşar, să-mi clădească un palat din piatră poroasă, ca al lui Şişen-Itţa. Dă perdeaua la o parte, Ţa!

Bătrîna dădacă a principesei Sel se numea Gu-Şur-Ţa, însă, încă de pe vremea cînd era copilă, Sel îi spunea pur şi simplu Ţa.

Bătrîna trase în lături perdeaua liliachie, brodată cu crini de argint. Dinaintea lor scânteie printre coloane o fîşie din întinsul oceanului, unduind în lumina argintie a lunei. În cameră pătrunse o adiere proaspătă şi legănă capetele late ale cingătorii pe care o purta Sel.

Principesa stătea în faţa unei măsuţe de fildeş, ticsită de cutiuţe de jasp, sticluţe de cristal şi aur de o formă alungită, ceşcuţe mici din onix şi carneol pentru sulimanuri şi nişte figurine minuscule.

Ţinea în mîna întinsă o oglindă din bronz şlefuit. O bucată de pînză brodată cu dragoni şi flori îi strîngea coapsele, acoperindu-i trupul de la mijloc în jos. Pe deasupra avea o cingătoare albastră, ce se înnoda în faţă. Capetele late ale cingătorii atîrnau pînă mai jos de genunchi. Pieptul, gîtul şi braţele îi erau dezgolite. Mai sus de cot, purta brăţări în formă de şarpe, ai căror solzi mărunţi străluceau în diferite nuanţe de aur. Pe căpşoarele lor săltate în sus scînteiau ochi de smarald.

Sel se admira în oglindă, potrivindu-şi părul despletit şi negru. Dintr-o parte, chipul fetei era luminat de flacăra roşie a torţei de bronz, iar din cealaltă, de razele albastre ale lunei ce se cerneau printre coloanele înalte.

Oglinda de bronz arunca reflexe aurii pe obrazul ei smead, care, laolaltă cu cele două lumini, împrumutau feţei sale o nuanţă greu de zugrăvit în cuvinte şi neasemuit de frumoasă.

— Ţa, netezeşte-mi părul. Au sosit mulţi oaspeţi la serbare?

Sel se întinse pe o canapea joasă, acoperită cu o blană de leopard.

— Vin, vin mereu. Pînă acum au sosit şaizeci de regi... Regii din Serkula, Agad, Ereh, Ur, Işn, Mar-sam, Atţor, nici nu-i poţi înşira pe toţi... O, puternic este Guan-Atagueragan! Atlanţii au cucerit toată lumea. Uite, de pildă, regele din Assur... Nu-i dă mîna să vină să se ploconească! Dar nu se poate da în lături...

— Ţa, să vezi ce-am visat! Se făcea că porumbiţa mea a fost înşfăcată de un uliu care s-a ridicat în văzduh. Am încercat să strig, dar parcă îmi pierise glasul... Deodată s-a înălţat un vultur şi s-a prăvălit ca un bolovan asupra uliului! Şi au început să se bată între ei, că le zburau penele în toate părţile. Dar m-am trezit. Ce ciudă mi-a fost! Aşa că n-am mai aflat dacă pînă la urmă vulturul a salvat porumbiţa... Tu ce crezi? Oare ce înseamnă visul ăsta? Să-l întreb pe Elizair? El ştie să tălmăcească bine visele.

— N-ai nevoie să-l întrebi, las' că-ţi tălmăcesc eu. Porumbiţa eşti tu şi din pricina ta puful şi penele zboară în toate părţile: se ceartă mirii între ei. Uite, mi-a ajuns mie la ureche că regele din Aşşur a venit iar să te peţească. El te-a mai peţit şi anul trecut.

— Negriciosul ăla cu barba lungă, cîrlionţată? Pentru nimic în lume! Să plec eu cu uliul ăsta tocmai la capătul pământului, să-mi părăsesc ţara mea cea frumoasă? Nici nu vreau s-aud!

— Cuvîntul regelui e lege. Şi nu toate celea se fac după vrerea noastră.

— Eu singură mi-s lege. Şi-apoi, lasă, o să vedem noi! Tot n-ai mai isprăvit cu pieptănatul?

— Sînt gata. Ce rochie îmi porunceşti să-ţi pregătesc pentru sărbătoarea de mîine?

— Mîine nu-mbrac nici o rochie, ci îmi pun armură, sabie şi lance.

Şi Sel făcu un gest brusc, ca şi cum ar fi spintecat aerul cu sabia. Sub pielea ei fină, muşchii bine dezvoltaţi prinseră să joace.

— Mîine plec cu amazoanele mele. Să afle toţi străinii, toţi vulturii şi ulii, că fiicele atlanţilor ştiu să mânuiască sabia şi lancea la fel de bine ca şi soldaţii lor. Poate c-o să le piară pofta de a se mai căsători cu *amazoane*[1]. Învăluindu-se în mantie şi

[1] Femeile atlanţilor luau parte la război, luptînd cot la cot cu bărbaţii. — Larison.

trecînd-o pe sub braţul drept, cu o mişcare degajată, principesa azvîrli capătul veşmântului pe umărul stîng.

— Prinde-ţi o agrafă pe umăr, că iar o s-o tîrăşti pe jos – bombăni Ţa şi îi aduse fetei o agrafă din jasp roşu, avînd forma unei inimi străpunse de o săgeată de aur.

Sel zîmbi, aruncîndu-şi privirea asupra acestui vechi simbol al dragostei nefericite. Agrafa fusese făcută de sclavul Adişirna-Guanci, sculptor şi giuvaergiu al curţii.

— Ce face Adişirna-Guanci? Cum arată Grădinile lui de Aur? Oare va putea să le isprăvească pînă la serbare?

— Se zice că totu-i gata. El e acolo, în grădină.

— Am să mă duc să văd cum lucrează.

— Vai de mine, Sel – spuse bătrâna Ţa, fluturîndu-şi mâinile – tatăl tău te-a oprit să intri în Grădinile de Aur înainte de a fi gata. Mîine, ele îşi vor deschide porţile, şi-atunci poţi să priveşti cît vrei.

— Am să mă duc pe furiş... Am o cheie.

— Nici o cheie nu se potriveşte la lacătul care descuie Grădinile de Aur.

— Ba cheia mea se potriveşte.

Ţa privi bănuitoare spre tânăra pe care o crescuse:

— De unde-o ai? Nu cumva ţi-a dat-o chiar Adişirna-Guanci?

— Poate că da – răspunse Sel, şi izbucni în rîs, îmbrăţişîndu-şi dădaca. Hai cu mine, bătrînica mea...

Ţa rămase dezarmată, copleşită de drăgălăşenia favoritei sale.

— Şi dacă tatăl tău o să vină şi o să te găsească acolo?

— Acum el se îndeletniceşte cu treburi de stat. Ştii ce, hai să trecem pe la el, să vedem ce face. Dacă Şişen-Itţa e acolo şi-i dă raportul, atunci putem hoinări fără frică prin Grădinile de Aur, chiar pînă mîine dimineaţă.

Ţa clătină supărată din cap, dar porni tîrîndu-şi anevoie picioarele în urma fetei.

III. GUAN-ATAGUERAGAN – REGELE ATLANTIDEI

Regele se îndeletnicea cu treburile statului, stînd într-o încăpere lungă şi îngustă, fără coloane. Pereţii erau acoperiţi cu basoreliefuri de bronz, înfăţişînd faptele de vitejie ale suveranilor Atlantidei. În partea de jos, la o înălţime de douăzeci de coţi, zidul era împodobit cu covoare multicolore, închipuind scene din mitologie. Tavanul avea ferestre pătrate, prin care se vedea cerul înstelat. Un alt şir de geamuri dădeau în curtea interioară a palatului, pe o a doua terasă. Aici veni Sel împreună cu dădaca ei să privească jos, pe după perdeaua de mătase a ferestrei.

Guan-Atagueragan şedea lîngă peretele îngust, în capătul încăperii lungi ca un coridor, aşezat pe un tron înalt, din lemn scump, a cărui spetează era împodobită cu discul de aur al soarelui. Labe de leu sculptate în fildeş susţineau picioarele tronului.

Alături şi într-o parte a jilţului regesc stătea, îmbrăcat în veşminte lungi şi negre, unul din preoţi – Vestitorul Soarelui – care inspecta toate ţinuturile supuse Atlantidei. De cealaltă parte era preotul favorit al regelui, Şişan-Itţa.

La picioarele tronului, pe o blană de urs al peşterilor aşternută peste podeaua de mozaic, stătea culcat cu faţa în jos sclavul scrib. Dinaintea lui se afla un pupitru mic, foi de papirus, tuş şi pensulă.

Cu privirea fixă, aţintită în gol, regele dicta încet:

— Scrie: „Eu, rege preaputernic şi preaslăvit, cel dintîi între cei dintîi, viteaz, îndrăzneţ, leu, voinic, eu, Guan-Atagueragan, cel mai puternic între regi şi stăpîn al Atlantidei. Eu sînt armă nebiruită, nimicitorul oraşelor, nimicitorul duşmanilor, eu trimit regelui Uruazala, care s-a răsculat împotriva puterii mele, toată mînia care să cadă asupra capului său.

Voi înălţa o piramidă din căpăţînile răzvrătiţilor. Am să te jupoi de viu şi pielea am să ţi-o întind pe porţile oraşului, aşa cum întinde vînătorul blana fiarei hăituite. Am să ridic o columnă în faţa porţilor oraşului, am să-i jupoi de vii pe toţi demnitarii

care s-au răsculat, iar cu pielea lor am să îmbrac columna aşa cum am făcut la Muşizimabardun. Pe alţii am să-i trag în ţeapă deasupra columnei şi încă pe alţii îi voi trage în ţepile din jurul ei. Am să le tai picioarele prinşilor şi am să fac un morman din ele. Am să le tai urechile, nasurile şi mîinile, iar pe tineri, fete şi băieţi, am să-i ard de vii.

Şi mînia mea te va ajunge chiar şi la capătul pămîntului...”

Scrie această poruncă şi întăreşte-o cu pecetea mea – rosti el către Şişen. Trimite o mie de corăbii cu Legiunile Nebiruite – grăi regele, întorcîndu-se spre Vestitorul Soarelui – şi spune-le să nu lase piatră pe piatră. Puterea atlanţilor trebuie să fie neclintită, cum neclintit este pămîntul.

Pînă acum, aşa fusese. Armele de bronz, flota mare, precum şi politica chibzuită şi perspicace i-au ajutat pe atlanţi să supună toate popoarele lumii. Puterea lor a prins ca într-un inel de bronz tot globul pămîntosc. Şi acolo unde le era greu să-şi atingă scopul numai prin forţa armelor, atlanţii recurgeau la politică. Folosindu-se de războaiele civile, ei veneau în ajutorul unuia dintre adversari, Îl luau sub ocrotirea lor, biruiau duşmanul şi, treptat, supuneau voinţei lor ambele tabere care se războiseră. Atlanţii întreţineau relaţii comerciale cu ţări foarte îndepărtate. Civilizaţia lor, arhitectura, astronomia şi medicina erau cunoscute în toate ţările lumii. Suferind prefaceri pe noile meleaguri, această civilizaţie îşi păstra totuşi trăsăturile caracteristice. Numai secretul industriei metalurgice, secretul prelucrării bronzului, cu duritate ca de oţel, atlanţii îl păzeau cu multă grijă.

Poporul se răscula arareori. Dar cînd izbucneau răzmeriţe, erau înăbuşite cu o cruzime înspăimîntătoare. Larga dezvoltare a castei preoţeşti, somptuozitatea barbară şi cruzimea cîrmuitorilor, toate acestea făceau casă bună în Atlantida.

Sfîrşind cu Vestitorul Soarelui, regele se întoarse către Şişen-Itţa:

— La tine ce se-aude?

— De trei ori preamărit, atotputernic şi nebiruit...

— Fii mai scurt, sîntem singuri şi acuşi-acuşi răsare soarele.

— Consiliul Suprem al preoţilor te roagă să confirmi, pentru anul care vine, vechea rînduială a dărilor, adică să îngădui ca o zecime din toate veniturile statului să fie luată în folosul templelor.

— Eu cred că ajunge şi a cincea parte. În curînd, preoţii vor fi mai bogaţi decît mine.

— Dar asta va stîrni nemulţumiri şi poate chiar... Regele îşi încruntă sprîncenele, iar la rădăcina nasului său lung se săpară două cute adînci – semn al unei mînii stăpînite.

— Cum ai spus? Nemulţumiri?... Preoţii cam întrec măsura, îşi iau asupră-le prea multe. Ei vor să conducă în numele meu. Dar eu nu pot să fiu de acord să mi se îngrădească puterea! La adunările Consiliului Suprem, preoţii se străduiesc să-mi ştirbească prestigiul prin prestigiul cunoştinţelor lor, şi dacă eu cer să mi se îndeplinească voia, ei invocă prestigiul zeilor. Voinţa zeilor este sacră pentru mine, dar oare în felul acesta, aşa cum spun preoţii, se interesează zeii de treburile noastre pămînteşti? De ajuns! Am răbdat prea mult samavolnicia lor. De azi înainte, în Consiliu, în loc de şapte preoţi mari vor fi numai trei, iar celelalte patru locuri le voi da comandanţilor de oşti şi persoanelor din casa regală a lui Poseidonis. Scrie această poruncă a mea!

Şişen-Itţa îşi şterse fruntea brobonită de o sudoare rece.

— Atotputernic rege...

— De ajuns atîta vorbă! Vreau să fiu cu adevărat puternic...

— Fie ca mînia ta să cadă asupră-mi, dar aşa ceva nu este cu putinţă...

— Ei n-or să sfîrşească prea repede – şopti Sel şi, trăgîndu-şi dădaca de haină, porni în fugă pe scara abruptă de malahit.

Bătrina păşea anevoie în urma ei, clătinîndu-şi în semn de dojana capul încăruntit.

— O să se-abată năpasta, o să se-abată năpasta... Nu poate fi sănătos trupul, cînd mîinile se iau la harţă cu capul.

— Ce tot bombăni acolo?

— Nu se cade să-i asupreşti pe preoţi! Mînia zeilor e mai cumplită decît mînia regelui.

IV. ADIŞIRNA-GUANCI

Sel se apropie de un zid înalt de aur, care înconjura Grădinile de Aur. În zid se afla o poartă scundă. Scoţînd de sub mantie cheia de bronz, Sel descuie lacătul, al cărui arc zăngăni melodios. Poarta grea se deschise anevoie.

— Să mergem!

Ţa oftă din adîncul inimii şi se codi.

— Ei, dacă ţi-e frică, rămîi aici! O să mă duc singură – rosti cu hotărîre Sel şi se strecură pe poarta întredeschisă.

Adusă de spate şi oftînd amarnic, bătrîna porni în urma fetei, clătinînd din cap. Păşind în grădină, bătrîna îşi agăţă rochia într-o frunză ascuţită de aur şi şi-o rupse.

— Nu-i semn bun... nu-i semn bun – bombăni ea. Dar Sel se şi afla pe un platou înalt şi privea ca vrăjită tabloul fermecat ce i se înfăţişa dinaintea ochilor.

Grădinile de Aur coborau în terase largi şi fiece terasă scînteia în razele lunei, cu copacii săi de aur, cu frunze, fructe şi flori ca de basm. Totul era migălit în aur şi argint. Pe petale odihneau fluturi cu aripile larg desfăcute, iar pe crengile copacilor – păsărele. Şerpi încolăciţi, şopîrle şi melci uriaşi se zăreau prin iarba de aur. Cîmpii întregi de porumb erau cizelate în aur şi argint, cu o artă de vrăjitor. De o parte şi de alta a drumului, presărat cu nisip de aur, dormitau lei uriaşi tot de aur.

Vîntul cel mai năprasnic n-ar fi putut clinti nici un ram, nici o frunză în grădina asta ciudată.

Multă vreme Sel rămase cu ochii aţintiţi la această privelişte. Chiar şi bătrîna Ţa, uitînd că încălcase cuvîntul regelui, îşi plesni, cu admiraţie, mîinile-i osoase de genunchi şi exclamă:

— Ce mai nepot!

— Ce nepot? întrebă Sel, nedumerită.

— Adişirna e nepotul meu.

— N-am ştiut. De ce nu mi-ai spus niciodată?

— Noi sîntem oameni neînsemnaţi şi pe nimeni nu interesează legăturile noastre de rudenie. Dar de data asta nu pot să nu mă laud. Uite ce har i-au dăruit zeii... Nici un preot n-

ar fi în stare să făurească asemenea lucruri... Iar el, tot sclav are să moară... Ce să-i faci! Unuia îi e sortit la naştere să fie stăpîn, iar altuia să fie sclav... Fiecare cu ursita lui.

— Şi eu n-am ştiut – repetă Sel, dusă pe gînduri. Da, da... unul să fie stăpîn, iar altul sclav. Dar ia spune-mi, cine a rînduit astfel lucrurile: zeii sau oamenii?

Ţa prinse să dea din mîini, iar Sel, fără a-i da răgaz să răspundă, se porni să turuie:

— Ascultă, Ţa, aşa-i că tu mă iubeşti mult, nu? Las' că ştiu eu. Nu-mi săruta poala mantiei, ci ia aminte la ce-ţi spun! Uite, stai colea pe leul ăsta de aur şi să nu-ţi fie frică, fiindcă el n-o să se trezească şi n-o să te muşte. Stai liniştită şi aşteaptă-mă aici. Mă întorc îndată... Da de dus mă duc singură...

N-a apucat bătrîna Ţa să deschidă gura, că Sel o şi rupsese la fugă în jos, pe cărăruia de aur.

Pe cea de a doua terasă se zăreau oameni în veşminte scurte de sclavi. Unii dintre ei n-aveau decît o legătură în jurul şoldurilor. Toţi munceau prin preajma fîntînilor arteziene.

Lîngă un pîlc de sclavi care trudeau aduşi de spate, stătea un tînăr zvelt, într-o cămaşă scurtă, neagră, încins cu un brîu lat de piele. Braţele de la coate în sus şi pieptul îi erau dezgolite. O cureluşă îngustă îi ţinea strîns părul des şi încîrlionţat. Cu toată îmbrăcămintea-i simplă, tînărul era frumos ca un zeu.

Era sclavul Adişirna-Guanci, sculptor, pictor şi giuvaergiu fără seamăn pe lume.

Fata se apropie de el şi se opri stingherită în spatele lui. Sclavii îşi întrerupseră lucrul şi ridicară capetele. Adişirna se întoarse şi rămase ţintuit locului, mut de uimire.

— Tu?

— Am venit să văd cum merg lucrările – rosti ea. Ce faci acum?

Ca să-şi ascundă stânjeneala şi bucuria, pictorul începu să explice cu înflăcărare:

— Uite, priveşte! Apa fîntînilor arteziene e făurită din diamante. Îndată o să-i dăm viaţă!

Şi aplecîndu-se spre o fîntînă săpată în pămînt, strigă în dialect berber:

— Şiran, fă lumină!

Fîntîna se aprinse toată datorită unui mănunchi de raze ce veneau de sub pămînt. Lumina împrumuta culorile curcubeului,

luneca printre diamantele care alcătuiau jeturile fîntînii şi totul dădea iluzia unei ape ce se revarsă.

Sel fu cuprinsă de o admiraţie copilărească.

— Eşti un vrăjitor! zise ea rîzînd şi îşi potrivi trandafirul roşu pe care îl purta la piept. Arată-mi ce este mai de seamă pe aici.

— Uite, acolo-i iazul.

— Să mergem! spuse ea, poruncitoare.

Sel şi Adişirna se îndepărtară de sclavi şi se apropiară de iazul retras.

— Apa lui este făcută din cristal de stîncă. Adişirna se aplecă, răsuci o pîrghie ascunsă şi iazul se aprinse într-o lumină albăstruie.

Apăsă încă o dată pe pîrghie şi în albastrul de cristal al iazului începură să plutească domol peşti de aur, mişcîndu-şi înotătoarele şi cozile.

— Vrăjitorule! Vrăjitorule! Plină de admiraţie copilărească, Sel începu să bată din palme.

Nu-i nici o vrăjitorie la mijloc – spuse artistul şi o roşeaţă de mulţumire îi acoperi obrazul smead. Legile mecanicii şi-atîta tot! Toate păsările astea – şi el arată cu mîna spre zburătoarele de pe ramuri – pot să cînte şi să fîlfîie din aripi. Vrei să vezi?

— Nu, nu – zise fata şi căzu pe gînduri. Spune-mi, Adişirna, cum de ţi-a venit în minte să făureşti această grădină fermecată?

— Cum mi-a venit ideea asta? repetă încet pictorul, lăsîndu-şi capul în piept.

Pesemne că se gîndea la ceva şi părea că stă în cumpănă. Apoi, cu o mişcare hotărîtă, îşi înălţă capul şi privi ţintă în ochii fetei:

— Uite cum: pentru mine, grădina aceasta e un simbol.

— Şi ce vrea să însemne? întrebă Sel, stingherită oarecum de privirea fixă a tînărului, dar nu-şi coborî ochii.

— Priveşte această livadă! începu, plin de însufleţire, artistul. Uite, vezi aici fructe minunate, dar nu te poţi desfăta gustînd din ele. Vezi flori nemaipomenite, dar nu le poţi rupe. Şi dacă ai s-o faci, ai să te-alegi doar cu înţepături dureroase. Aici totul farmecă ochiul şi nimic nu poate fi stăpînit… Şi viaţa este aidoma Grădinii de Aur.

Oftând, pictorul lăsă capul în pămînt şi tăcu. Tăcea şi Sel.

.

Apoi, apropiindu-se mai mult de tînăr, îl întrebă cu glas tulburat şi scăzut:

— Tu... tu ai fi vrut să stăpîneşti toate florile lumii?

— Numai una singură! exclamă el, învăluind-o din nou în privirea lui fierbinte.

— Care? întrebă Sel.

— Floarea asta eşti tu! exclamă plin de patimă tînărul.

— Da, dar ai uitat că în grădina unde creşte această floare tu n-ai voie să intri! rosti Sel zîmbind şăgalnic şi, răsucindu-se pe călcîie, alergă spre dădaca ei care o aştepta.

V. LA LUMINA STELELOR

Bolta albastră a cerului spuzit de stele învăluia Atlantida.

În vîrful unei piramide uriaşe, lîngă templul lui Poseidonis, preotul Elizair, astronom şi astrolog, urmărea mişcarea corpurilor cereşti.

Pe platoul întins, acoperit tot cu plăci de marmură albe si negre, aşezate ca o tablă de şah, se aflau fel şi fel de instrumente astronomice din bronz.

Savantul însemna pe plăci de bronz observaţiile sale. El înmuia stilexul, făcut dintr-o substanţă care nu se dizolvă în acid, într-o sticluţă ce închipuia un leu cu gura larg deschisă, şi scria pe placă semne asemănătoare cuneiformelor asiriene. Acidul rodea metalul, lăsînd urme adîncite şi întunecate ca nişte şănţuleţe. O lampă mică de lut, în formă de delfin, cu un fitil de cîlţi plutind în ulei, arunca o lumină slabă asupra tăbliţelor şlefuite.

Preotul era atît de absorbit de preocupările sale, încît nici nu auzi cind în chepengul care închidea ieşirea spre platou ciocăni cineva.

Bătaia se repetă.

— Cine-i acolo?

— În numele soarelui!

Astronomul ridică chepengul şi pe terasă păşiră cinci preoţi: Kuntinaşar, arhitect şi matematician, Anuguan, istoriograf, legiuitor şi diplomat, Zanuţiram, chimist şi inginer al industriei metalurgice, Aguşatţa, medic, şi Nughi-Estţak, filozof şi apără-torul religiei.

— Ei, cum merg observaţiile tale, Elizair? întrebă Kuntinaşar.

Elizair dădu din mîini, într-un gest de nedumerire:

— Sau în capul meu, sau în cer se petrece un lucru ciudat. Planetele şi-au părăsit orbitele lor, ba chiar toate stelele fixe s-au deplasat pare-se puţin către dreapta din locul ce le-a fost hărăzit din vecii vecilor... Priveşte singur...

Kuntinaşar se apropie de instrumente, le cercetă cu luare-aminte, făcu măsurătorile de trebuinţă, trecu cifrele pe tăbliţe şi dădu din umeri:

— Da, într-adevăr, e un fenomen ciudat. Am să-l înştiinţez pe Aţro-Sanu, păstrătorul Supremelor Taine. Dacă nici el nu va fi în stare să explice, atunci doar zeii ştiu ce se întîmplă în ceruri.

— Ai cercetat tăbliţele din anii trecuţi? întrebă istoriograful Anuguan.

— Le-am cercetat pe toate din ultimii patru mii cinci sute de ani. N-am găsit nimic asemănător în ele.

— Uite ce este – spuse Zanuţiram – voi, cititorii în stele şi matematicienii, vă interesaţi numai de cer, pe cînd pe noi ne interesează ceea ce se petrece aici, pe pămînt. Nughi-Estţak, ia vezi dacă-i bine închis chepengul.

— Ce-ai spus?... întrebă distrat Nughi-Estţak. Filozoful nu auzise discuţia. Gîndurile lui erau departe de aici.

Privindu-l şi dînd din mînă, Zanuţiram se apropie de chepeng, îl ridică şi, încredinţîndu-se că jos nu ascultă nimeni, îl închise bine.

— Sîntem singuri... Aguşatţa, spune-mi ce-ai aflat azi la palat?

Aguşatţa privi în jur, sfiindu-se parcă şi de acest loc izolat, apoi începu să vorbească cu glas scăzut:

— Veştile sînt proaste... Regele se plîngea că-l doare *muşchiul capului*[1] şi am fost la el... Nu-i nimic grav.

— Nimic grav? Da, într-adevăr, astea sînt veşti proaste – spuse cu ironie Zanuţiram.

— Sînt altele şi mai proaste – continuă Aguşatţa. Înapoindu-mă din dormitorul regelui, l-am întîlnit pe scribul acestuia, care mi-a şoptit că Guan-Atagueragan ne-a micşorat veniturile la jumătate şi a schimbat componenţa Consiliului Suprem în dauna noastră.

— La asta trebuia să ne-aşteptăm...

— Aşa nu se mai poate!

---

[1] Nu numai în tablele de bronz ale atlanţilor, dar şi în cuneiformele asiriene, care vorbesc despre boli, se pomeneşte de această denumire de „muşchiul capului”. N-a fost posibil să se stabilească exact sensul acestor cuvinte. — Larison

— Sîntem aici cinci din cei şapte membri ai Consiliului Suprem. Marele Aţro-Sanu, păstrătorul Supremelor Taine, trăieşte în trecut şi stă mai presus de toate grijile noastre. Iar Simen-Itţa, din clipa cînd regele, fermecat de fiică-sa, s-a înrudit „cu el”, luînd-o în haremul său, este gata să lingă tălpile maiestăţii sale. Numai noi putem apăra interesele puternicei caste a preoţilor. Noi sîntem inima Atlantidei, noi sîntem adevărata ei forţă. Noi păstrăm cunoştinţele adunate de-a lungul a zeci de milenii.

— Atunci vom refuza să construim, vom refuza să căutăm bolnavii, să facem arme de bronz şi să durăm corăbii, iar regele va simţi dintr-o dată ce-n-seamnă să te cerţi cu preoţii.

— Cuţitul nu mai vrea să fie ascuţit, iar soarele e fierbinte? spuse zîmbind arhitectul Kuntinaşar. Oare cuţitul n-o să fie aruncat? Oare de se va stinge soarele, nu vor fi aprinse focuri pentru ca oamenii să se încălzească? Te cam întreci cu gluma, Aguşatţa. Ai apucat pe un drum primejdios. Dar ce-o să se întîmple dacă vor putea face faţă şi fără noi? Iată, de pildă, sclavul acela ajuns, Adişirna-Guanci, el nu cunoaşte taina ştiinţelor adunate de milenii, aşa cum le cunoaşte casta noastră, el a crescut în mocirlă şi totuşi s-a priceput să făurească opere demne de zei. A fost şi a rămas un sclav, dar cu toate astea, eu, marele Kuntinaşar, îl invidiez pe acest băieţandru! Da, îl invidiez! Şi nu m-ascund faţă de voi, căci atunci cînd vin străinii, ce-i uimeşte oare mai mult decît orice? Nu farul meu, ci zeul soarelui cioplit de el, în a cărui palmă ne aflăm noi acum împreună cu toate templele şi piramidele noastre. „Cine a făurit această minune?” întreabă străinii. Un sclav, şi nu eu! Cum pot să rabd aşa ceva? Şi în rîndul ăstor oameni de jos se vor găsi destui ca Adişirna.

Noi îi ţinem într-o stare aproape animalică şi în felul acesta ne păzim drepturile noastre legitime. Dar ce se va întîmpla oare dacă se vor dezlănţui forţele lor ascunse? Aguşatţa, planul tău nu-i bun de nimic,

— Şi-atunci, ce ne rămîne de făcut?

— Trebuie să-l alungăm pe rege, care nu este pe placul nostru.

Gîndul acesta îl nutreau toţi preoţii, dar nimeni nu îndrăznea să-l rostească el cel dintîi. Se aşternu o linişte plină de aşteptare.

— Nughi-Estţak, tu eşti filozof – vorbi preotul-arhitect rupînd tăcerea. Spune-mi, ce-ai face tu dacă o piatră ţi-ar sta în drum?

— Nu trebuie să fii filozof ca să rezolvi această problemă – spuse cu simplitate Nughi-Estţak. Pentru asta e de ajuns să ai şi mintea unui sclav. Aş zvîrli cu piciorul piatra ce-mi stă în drum.

Preoţii se uitară unul la altul şi se înţeleseră din priviri.

— Da, dar cum se face asta? rosti gînditor arhitectul.

— Uite aşa – îi arătă filozoful, tîrşîindu-şi talpa sandalei pe lespedea alunecoasă.

Preoţii zîmbiră.

— Eh, dac-ar fi chiar atît de simplu! făcu arhitectul.

Dar... muşchiul capului – se adresă astronomul lui Aguşatţa – cu ce se vindecă?

— Cu o fiertură în care au clocotit douăsprezece ierburi de munte culese în zori de zi, cînd pe cer străjuieşte crai-nou.

— Altceva mai tare nu există?

— Da, mai tare! În aşa fel, ca acest muşchi al capului...

— Ba da, de bună seamă că există, dar poate că tu, cu mîna ta, ai să-i întinzi regelui această băutură „mai tare”, Elizair? Prima înghiţitură o va da unui sclav, a doua, mie, iar apoi va bea şi el.

— Ce neîncredere revoltătoare faţă de preoţi!

— Să lăsăm vorba – spuse Kuntinaşar. Guan-Atagueragan este condamnat de noi la moarte.

— Istoria cunoaşte asemenea cazuri! exclamă istoriograful Anuguan. Cu opt mii două sute douăzeci şi şapte de ani în urmă, preoţii l-au omorît pe regele Abunarţalagan, iar cu cinci mii şaisprezece ani în urmă, încă un rege a fost ucis „spre binele măreţei Atlantide”. Aşa stă scris în vechile cronici păstrate în arhiva noastră secretă: „Spre binele măreţei Atlantide”.

— Preoţii însă – spuse Kuntinaşar – nu trebuie să ia parte în mod nemijlocit la săvîrşirea acestei fapte. Trebuie să organizăm un complot la palat. Şi va fi opera lui Keletţu-Aşinaţak, fratele regelui. Micul principe al *Atţorului*[1] va fi încîntat să ajungă

---

[1] Atţor a pierit împreună cu Atlantida în fundul oceanului. La suprafaţă au rămas doar vîrfurile munţilor care alcătuiesc astăzi insulele Azore. (n.t.)

stăpînul lumii. N-o să fie greu să-l convingem că el este urmaşul legitim, înlăturat pe nedrept de la tron. Dovezi vom găsi lesne. Putem chema în ajutor magia şi astrologia, şi asta-i treaba ta, Elizair. Cel ce se va urca pe tron ajutat de noi va fi o unealtă supusă în mîinile noastre. Să ne folosim de venirea sa la sărbătoarea soarelui şi să-i împărtăşim planul nostru.

— Planul ăsta-i mai bun ca altele – spuse Anuguan, un bătrîn gras, cu ochi tare mici, aproape închişi. Dar mai e o piedică: Keletţu-Aşinaţak s-a născut cu o inimă de oaie. Este molatic, nehotărît şi fricos. Nu prea îmi vine să cred că vom izbuti să-l înduplecăm la o asemenea faptă... Totuşi vom încerca! Iar dacă nu vom reuşi, o să recurgem la un alt plan şi mai bun... Eu sînt informat că printre sclavi...

În uşa-chepeng ce dădea în încăperile de jos răsunară trei bătăi puternice.

Preoţii schimbară o privire între ei, se împrăştiară repede şi, prefăcîndu-se adînciţi în observaţii astronomice, încremeniră pe locurile lor.

— Trei bătăi... regele... – şopti Elizair şi deschise chepengul.

Regele intră, însoţit de doi soldaţi cu păr bălai din garda sa şi de preotul Şişen-Itţa.

Monarhul îi privi bănuitor.

— Aproape întreg Consiliul Suprem ţine sfat cu stelele? spuse el, zîmbind ironic.

— Mărite rege! Stelele pălesc cînd răsare soarele vorbi Elizair, cu glasul acela mieros al curtenilor.

— Mai e pînă în zori – răspunse regele, respingînd cu răceală salutul măgulitor al lui Elizair. Fă-mi horoscopul pentru mîine. Vreau să ştiu dacă sărbătoarea de mîine, la care au venit toţi supuşii mei, se va desfăşura cu succes.

— Horoscopul este făcut, de trei ori mărite rege! Stelele îţi sînt favorabile ţie. Iată-l: „Regelui meu i-aduc la cunoştinţă eu, Elizair, astronomul de căpetenie al oraşului Poseidonis. Plecăciuni şi urări de pace regelui meu. Milostivească-se zeii faţă de regele, împăratul meu. În cea de a şasea zi a lunii Anu, am purces la observaţiile noastre şi am văzut...”

Regele asculta, privindu-i iscoditor pe sub sprîncene pe cei aflaţi în jurul său.

Dar feţele preoţilor erau de nepătruns.

VI. SĂRBĂTOAREA SOARELUI

Noaptea era pe sfîrşite. Se lăsase răcoarea, iar stelele păliseră. Începu să adie briza dimineţii. Pe un platou întins, care se întrerupea spre răsărit, coborînd către ocean, la lumina torţelor, slujitorii templului sfîrşeau în grabă de împodobit altarele. Sclavii scoteau scările, frînghiile, bîrnele şi terminau lucrările de decorare. În sfîrşit, totul fu gata.

Începea marea sărbătoare anuală a soarelui.

Poseidonis se pregătise luni de-a rîndul în vederea acestei festivităţi. Căci nu era numai o sărbătoare religioasă, ci totodată şi un prilej de a arăta tuturor regilor şi conducătorilor supuşi Atlantidei, care veniseră aici, măreţia, bogăţia şi puterea metropolei.

De sus, din vîrful Dealului Sfînt, de-a lungul drumului de munte coborînd în serpentină, se iviră lumini ce se înşirau unduitoare aidoma unui şarpe lung şi strălucitor. În liniştea nopţii răsunau sunetele piţigăiate ale flautelor, huruitul greu al carelor de bronz, răsuflarea anevoioasă a elefanţilor uriaşi.

Cei din fruntea cortegiului şi ajunseseră pe platou, unde sclipirile torţelor prinseră să se împrăştie, în vreme ce coloana care încheia procesiunea se mai vedea încă pe Dealul Sfînt, aidoma unei cozi luminoase.

Înainte mergea un detaşament de soldaţi, cu arme scînteietoare de bronz, iar în urma lor veneau preoţii, în veşminte grele şi somptuoase, presărate cu pietre scumpe. Într-o litieră neagră, avînd pe cele patru laturi discul auriu al soarelui, slujitorii templului îl purtau pe însuşi Aţro-Sanu, marele preot, păstrătorul Supremelor Taine, care o singură dată pe an, de sărbătoarea soarelui, îşi părăsea palatul – palat ce se înălţa pe lîngă templul lui Poseidonis, inaccesibil chiar şi multor preoţi – şi apărea în faţa lumii.

Era socotit cel mai bătrîn om din lume. Unii spuneau că ar număra două sute de ani, iar alţii şi mai mult. Oamenii erau încredinţaţi că este nemuritor. Faţa lui uscată, brăzdată de

zbîrcituri, amintea chipul unei mumii. Barba-i deasă şi albă îi ajungea pînă la genunchi. Pe obrazul acesta de pergament, lipsit de viaţă, ochii mari şi tineri, arzînd ca doi cărbuni aprinşi, te înfricoşau.

Fără voie, oamenii se dădură în lături şi mulţi sclavi căzură în genunchi.

Marele preot fu aşezat cu grijă pe un tron înalt, în faţa altarului de jertfă. Ceilalţi preoţi îşi ocupară locurile lor în faţa altor altare de jertfă, dispuse în semicerc. În centrul acestui semicerc, se afla un tron şi mai înalt, al regelui atlanţilor, aşezat pe şaptezeci şi două de trepte de marmură ce se îngustau spre vîrf.

Sus, de spetează, era prins discul de bronz al soarelui, susţinut de doi şerpi încolăciţi, de asemenea de bronz. În jurul tronului se aflau şaptezeci şi două de jilţuri ale regilor din principalele ţări supuse Atlantidei.

În cortegiul acesta de regi, înconjuraţi de garda lor, vedeai toate culorile şi nuanţele pe care le poate avea pielea omenească – de la cea neagră ca abanosul, cum era pielea nubienilor, pînă la cea albă ca fildeşul a galilor nordici. De asemenea, puteai vedea aici toate veşmintele cîte sînt pe lume, tot soiul de arme şi podoabe.

În clipa cînd ei îşi ocupară locurile, pe neaşteptate torţele se stinseră şi parcă o perdea neagră s-ar fi lăsat deasupra acestui furnicar pestriţ de oameni din toate seminţiile pămîntului.

Doar sus pe cer licăreau stele palide.

În văzduh răsună cu putere o trompetă de bronz şi deodată se făcu linişte. De nu s-ar fi auzit sforăitul cailor şi al elefanţilor, precum şi zăngănitul armelor de aramă, care din cînd în cînd tulburau liniştea, ai fi putut crede că tot acest platou uriaş este pustiu...

În mijlocul tăcerii sinistre răsună deodată glasul preotului. Un glas înalt de tenor, cu inflexiuni tînguitoare, cu pauze neaşteptate, întrerupt în chip tot atît de neaşteptat de strigăte, cînta despre grozăviile întunericului, despre primejdiile pe care le tăinuieşte bezna, despre spaima morţii, despre durerea sufletească a celor lipsiţi de lumina soarelui.

Drept răspuns la aceste tînguiri, se auzi un cor de copii cîntînd o melodie tristă şi monotonă, acoperită de strigătele jalnice ale preotului.

Deodată, parcă venind de undeva din fundul pămîntului, se înălţă în văzduh un cor molcom de başi.

Vocile lor se împletiră pe nesimţite cu glasul copiilor, întocmai ca murmurul fluxului.

În sfîrşit, miile de tuburi de bronz ale uriaşei orgi, acţionată de aburi, făcură să se cutremure stîncile de pe ţărm şi, dintr-o dată, totul amuţi...

Această trecere bruscă şi neaşteptată la linişte desăvîrşită zgudui mulţimea mai puternic decît bubuitul tunetului.

Cei prezenţi îşi simţeau nervii încordaţi la maximum. Oamenii îşi apăsau pieptul cu mîinile, de parcă le-ar fi lipsit aerul, şi cădeau cu faţa la pămînt; ba unii îşi smulgeau părul din cap.

Întregul ritual era aranjat de o mînă dibace. Şi în această ultimă şi primejdioasă încordare a nervilor, în mijlocul tăcerii cumplite ce se înstăpînise, aidoma unei stînci care se prăvale zdrobind totul sub ea, răsună glasul bătrînesc şi calm al marelui preot. Nu mai era cîntec, ci rugăciune semănînd cu o simplă convorbire, plină de duioşie şi nădejde dătătoare de linişte.

— Zeu al soarelui, ascultă ruga omului mult încercat de suferinţe şi istovit, şi dăruieşte-i lumina ta binefăcătoare.

Mulţimea îşi întindea mîinile către preot, care nu se vedea din pricina întunericului.

— Tu singur eşti apărătorul nostru..

— Mîntuitorule...

— Apărătorul nostru în faţa zeilor atotputernici... – răsunau hohote stăpînite şi strigăte din rîndul celor de faţă.

Glasul marelui preot deveni mai puternic, el nu se mai ruga, ci aproape poruncea zeului:

— Luminează cu lumina ta binefăcătoare poporul tău, zeule de trei ori sfînt... Cu căldura ta, precum ai aşterne o pătură, acoperă pămîntul care să rodească pentru nevoile omului. Îngăduie să privim chipul tău luminos.

În timp ce rostea rugăciunile, preotul urmărea ceasul de nisip, aflat pe altar şi ascuns privirilor mulţimii de nişte vase sfinte.

Spre răsărit se aprinseră zorile; silueta neagră a prelatului se profila limpede pe fondul trandafiriu al cerului. Deodată, slujitorul întinse mîna în care ţinea toiagul şi, cu glas puternic, poruncitor, exclamă:

— Arată-te... arată-te... arată-te!...

Şi parcă ascultînd de voinţa lui, dincolo de orizont ţîşni o rază de aur şi scînteie marginea discului solar, care începu să se înalţe strălucitor deasupra oceanului, inundînd dintr-o dată platoul, aprinzînd scîntei în armurile de bronz ale soldaţilor, sclipind în brocartul şi briliantele regilor şi ale preoţilor, înveşmîntînd tot pămîntul în culori vii. Şi ai fi zis că abia acum, de sub pămînt, se ridică deodată catarge înalte, împodobite cu ghirlande de trandafiri, boite de verdeaţă şi flori strălucitoare, drapele viu colorate şi covoare pestriţe.

Pe întinsul oceanului, atît cît puteai cuprinde cu ochii, pluteau corăbii cu cinci punţi, gătite de sărbătoare, uriaşa flotă a atlanţilor.

„Da, puternic este regele Atlantidei şi-i greu să te lupţi cu el” – gîndeau oaspeţii, fără voia lor, privind oceanul înţesat de nave.

Soldaţii îşi loviră săbiile de aramă de scuturi şi strigăte pline de bucurie alergară peste întinsul apelor, în întîmpinarea soarelui.

Corul de o mie de voci înălţă un imn soarelui – zeului de trei ori sfînt, dătătorul de viaţă, lui, cel luminos şi puternic, izvor al bucuriilor!

Ritualul luă sfîrşit cu obişnuita sacrificare a taurilor şi viţeilor. Pe altarul de jertfă cuprins de flăcări se turnă vin şi ulei

Sfeşnicele de bronz, mai fumegau încă, şi şuviţe drepte de fum – rest al ierburilor şi răşinilor parfumate – se înălţau trandafirii în razele soarelui ce răsărea, cînd, deodată, la un semnal al trompetelor, valurile mulţimii prinseră să se legene, pregătindu-se de plecare spre cîmpul zeului războiului, unde urma să aibă loc parada

Al doilea semnal al trompetelor îndemnă mulţimea să pornească.

Procesiunea se desfăşură ca o panglică pe minunatul drum militar, care făcea fala Atlantidei. Pretutindeni erau presărate flori şi ramuri verzi. În fruntea cortegiului, prins în vîrful unei prăjini lungi de aur, împodobită cu trandafiri roşii, scînteia discul soarelui.

Deodată, la o cotitură a drumului, chiar în faţa carului regesc, se ivi silueta unui bătrîn, îmbrăcat într-o haină ruptă din piele de căprioară. Părul lung şi cărunt, ce-i stătea vîlvoi în cap,

precum şi barba-i mare îi acopereau trupul pînă la brîu, iar pe chipul lui ars de soare scîteiau doi ochi mari şi inteligenţi.

Cu un gest poruncitor, bătrînul opri carul regelui. Straja acestuia se năpusti spre bătrîn, dar regele făcu o mişcare cu mîna şi oştenii se îndepărtară.

Regele se temea şi-l respecta pe bătrînul Na-San, proroc şi ghicitor.

— Unde să vă mai lovească – strigă ameninţător bătrînul – pe voi, care fără istov săvîrşiţi fărădelegi? Capul e bolnav şi-n inimă s-a cuibărit durerea... Din tălpi şi pînâ-n creştet, nimic n-a rămas nevătămat... Răni şi pete vineţii, răni cu puroi, necurăţate, nespălate, neunse cu ulei...

Glasul lui se transformă într-un ţipăt isteric şi el continuă:

— Ogoarele vă sînt pustii, focul va mistui oraşele voastre, iar pământul se va preface într-un deşert. Unde-au fost o mie de araci de viţă de vie vor creşte spini şi tufe ţepoase, brusturi vor creşte în palatele regilor, spini în cetăţi... Bufniţele şi duhurile necurate se vor chema printre ruine... Iată, se va năpusti mînia zeului şi focul atotmistuitor o să vă-nghită... O, durere... durere... durere...

Mulţimea amuţi, cuprinsă de o spaimă plină de veneraţie. Regele asculta stingherit, dar străduindu-se să-şi păstreze aerul solemn.

„Oare într-adevăr mînia zeilor – se gîndea el— se va abate asupră-mi? Cu ce-am greşit în faţa lor?”

Deodată, ochii lui întîlniră privirea preotului Kuntinaşar aţintită asupra sa. Şi regelui i se păru plină de dojana şi ameninţare.

Privirile li se încrucişară ca nişte săbii.

VII. AKSA-GUAM-ITŢA şi ATA

De povîrnişul stâncilor era prinsă, lipită parcă, o căsuţă de lut, cu acoperişul drept. Ferestruica mică, pătrată, nu avea giurgiuvele. Uşile făcute din scînduri subţiri, prinse în balamale de piele şi bătute în cuie de bronz, erau deschise.

În umbra încăperii şedea o bătrînă şi torcea. Părul cărunt îi cădea în şuviţe pe chipu-i brăzdat de zbîrcituri adînci şi, din cînd în cînd, cu mîna-i osoasă, femeia îşi îndepărta laţele din faţa ochilor duşi în fundul capului. Nasul lung aproape se unea cu bărbia ascuţită şi proeminentă.

Dinaintea ei, jos pe pămînt, stătea o fetiţă drăgălaşă şi firavă, care, în joacă, muta de colo-colo nişte pietricele cu mînuţele-i murdare. Copila se uită spre bătrînă:

— Hai, bunico, mai departe!

— Mai departe? Da... dar despre ce vorbeam eu oare? molfăi bătrînă, - înnodînd firul rupt al caierului.

— Despre Veacul de Aur! Ce, ai şi uitat, bunico?!

— Da, da... Aşa-i, despre Veacul de Aur. Va să zică, cum îţi spuneam, asta a iost demult, tare demult...

— Şi totul, totul era de aur? Şi pîinea? Şi pietrele. Şi merele?

— Nu... Vremurile au fost de aur... căci oamenii trăiau fericiţi aşa cum trăiesc zeii în cer. Nu erau nici regi, nici sclavi, nici săraci, nici bogaţi. Zeul soarelui încălzea, mîngîind şi alintînd oamenii ca pe copiii lui iubiţi. Din ramuri verzi, ei îşi făceau brîie şi împleteau cununi să-şi încingă fruntea, şi umblau aşa, liberi şi fericiţi, în mijlocul grădinilor care tot anul rodeau poame dulci. Izvoare limpezi le potoleau setea şi oamenii se năşteau în mijlocul florilor şi se desfătau gustînd viaţa pînă la adînci bătrîneţe şi-apoi adormeau liniştiţi pentru vecie, înconjuraţi de copii, nepoţi şi strănepoţi. Şi moartea le era uşoară, simplă şi tihnită, ca şi apusul soarelui...

— Şi-apoi?

— Apoi oamenii au păcătuit şi zeii s-au mîniat foarte...

— Şi cum au păcătuit?

— Au vrut să fie deopotrivă cu zeii şi să ştie tot.

— Şi zeii le-au luat Veacul de Aur?

Se auziră paşi. Aksa-Guam-Itţa, fiul preotului Şişen-Itţa, se apropia de casă. Purta o tunică neagră de mătase, brodată pe poale cu izvoade de aur, şi era încălţat cu sandale uşoare, de culoare galben-deschis. Săltă fetiţa în braţe, dar ea, rîzînd, i se smulse din mîini.

— Bună ziua, bunico! spuse Aksa-Guam, lăsînd copila jos. Ata e acasă?

— E la lucru, o să vină îndată.

— Cum, lucrează şi azi?

— Noi n-avem sărbătoare...

— Dar bătrînul Guamf?

— E în casă.

Aksa intră înăuntru. Locuinţa avea o singură încăpere, proaspăt văruită şi despărţită printr-o perdea de pînză ţesută în casă şi brodată cu flori mărunte. O masă de lemn grosolan cioplită, cîteva bănci şi un dulăpior cu vase de lut alcătuiau tot mobilierul. Într-un colţ se afla o rîşniţă pentru măcinat grăunţe: era făcută dintr-un cub de piatră, iar deasupra un cilindru tot de piatră cu două minere. Alături stătea o piuă mare de piatră, cu un pisălog pentru stors uleiul. Într-alt ungher, pe un postament de marmură, odihnea o statuetă mică a zeului soarelui, o minunată sculptură, pe care Adişirna-Guanci o făurise încă pe cînd era copil.

Bunicul Guamf, pleşuv şi cu barba căruntă, şedea pe o laviţă lîngă fereastră şi meşterea laţuri pentru prins păsări. Cînd intră Aksa-Guam, el se sculă în picioare şi ridică braţul în semn de salut.

— Stai jos, stai jos, bunicule Guamf. Te felicit cu prilejul sărbătorii! De ce nu te-ai dus în întîmpinarea soarelui?

— Nu-i de mine! Bătrîn cum sînt, m-ar fi strivit acolo. Mi-ajunge. Vreme de şaizeci de ani încheiaţi mi-am făcut veleatul în minele umede, şi asta nu-i glumă. Iar soarele l-am întîmpinat şi aici aşa cum se cuvine. Fie slăvit că nu se dă în lături să ne trimită şi nouă, bieţi sclavi, lumina lui!

— Dar Adişirna-Guanci unde-i?

— Lucrează mereu în Grădinile de Aur.

— Se zice că a făurit lucruri uimitoare.

— Şi ce folos are el din toate astea? Unul singur doar: că nu e bătut cu vergile. Uite la mine ce urme mi-au lăsat pe spinare

bicele cu şapte cozi! Iar cînd o îmbătrîni, atunci şi el, ca şi mine, o să prindă păsări ca să nu moară de foame.

— Ascultă, Guamf, tu nu te-ai gîndit c-ar putea fi şi altfel?

— Adică cum, altfel?

— Orice răbdare are un sfîrşit. Voi sînteţi milioane...

— Ia te uită unde baţi! Adică să ne răzvrătim? Am mai încercat. Şi ne-am răzvrătit. Şi ce-a ieşit din asta? Noi n-avem decît lopeţi şi hîrleţe, iar ei au săbii şi lănci ascuţite...

— Dar dacă...

Pe neaşteptate, bătrînul Guamf se aprinse:

— Dar dacă... dar dacă... Dă-mi pace! Nu-mi mai scormoni vechile răni! Lasă să mă doară aşa, ca de obicei.

Aksa-Guam îşi plecă tăcut capul în piept şi căzu pe gînduri.

—-Ei, am plecat – zise el, ridicîndu-se. Pesemne am s-o întîlnesc pe Ata în drum... Rămîi cu bine, bătrîne!

— Să te ocrotească prealuminosul zeu! Aksa-Guam nu apucă să iasă din casă, că afară se auziră glasuri străine şi atunci el se opri în loc. Privind pe fereastră, văzu în curte doi oameni îmbrăcaţi în veşmîntul slujitorilor templului. Aksa-Guam nu voia ca ei să-l vadă aici.

— Bătrîna moaşă Ţalna, locuieşte aici? întrebară ei,

— Aici – răspunse Ţalna, scăpînd de frică fuiorul. Eu sînt Ţalna.

— În numele soarelui îţi poruncesc să vii azi, după ce asfinţeşte soarele, la porţile sfîntului templu. Îţi vom ieşi în întîmpinare acolo şi-apoi te vom duce mai departe.

— Am înţeles... – şi Ţalna se închină pînă la pămînt. Dar îmi iau inima în dinţi şi vă întreb: e o naştere?

— Acolo vei afla

Şi slujitorii templului se îndepărtară.

Aksa-Guam ieşi din casă şi porni pe drumul alb ce scînteia în soare. Arşiţa era oarecum molcomită de umbra palmierilor şi a platanilor.

În dreapta, la poalele munţilor, se aflau minele de unde se scoteau minereurile. Iar în stînga, pînă la ţărmul oceanului, atît cît puteai cuprinde cu ochii, se întindeau aşezările locuite de cei ce trudeau în mină. Căsuţe mici, sărăcăcioase, din lut, stăteau lipite una de alta, ca o turmă speriată. În curţile înguste şi pline de gunoaie se jucau copii goi şi murdari. Cu toate că era sărbătoare, în mine oamenii lucrau.

Aksa-Guam coborî în prima mină. Veşmîntul lui negru de preot, cu discul soarelui brodat pe piept, îi deschidea toate porţile.

Supraveghetorul îşi plecă fruntea şi ridică braţul în semn de respect.

Aksa-Guam dădu grăbit din cap şi se înfundă în labirintul galeriilor ale căror bolţi erau întărite cu bîrne groase şi înclinate. Pe alocuri se zăreau licărind opaiţe cu ulei. Pretutindeni stăruia o căldură înăbuşitoare.

Din cauza opaiţelor, gazele emanate explodaseră de multe ori în aceste mine. Uneori se întîmplau şi prăbuşiri. Minerii mureau cu sutele, dar nimeni nu se sinchisea de lucrul acesta, deoarece erau destui la număr. Dacă mina conţinea minereu din belşug, atunci, la locul unde se produsese catastrofa, se făceau săpături şi astfel muncitorii îngropaţi de vii ieşeau din mormîntul lor. Dacă însă stratul de minereu era subţire sau lucrările pentru înlăturarea avariilor cereau prea mult timp, în cazul acesta oamenii erau pur şi simplu lăsaţi la voia întîmplării, împreună cu sclavii îngropaţi acolo, şi mina urma să fie săpată în altă parte.

Cu cît Aksa-Guam înainta mai mult, cu atît galeriile erau mai joase. Acum se vedea nevoit să meargă încovoiat.

În calea lui întîlnea sclavi care mergeau în patru labe, înhămaţi la albii de bronz, pline cu minereu. Pe unii dintre ei, Aksa-Guam îi saluta dînd din cap şi le spunea încetişor:

— După schimbul de noapte... în minele vechi...

Mina se îngusta din ce în ce. Aici, cei ce scoteau minereul stăteau într-o rînă, spărgînd stînca cu tîrnăcoape de bronz. Aplecîndu-se spre unul din mineri, Aksa-Guam îi şopti:

— Spune-le la ai tăi... că astăzi, după schimbul de noapte... în minele vechi...

— O să venim – răspunse minerul şi îşi şterse faţa de năduşeala ce-i curgea şiroaie şi îi împăienjenea vederea.

Aksa-Guam ieşi din mină şi trase cu nesaţ aer în piept.

Mai departe începeau cîmpiile, unde luni de-a rîndul se prăjea minereul. Grămezi întregi, în formă de piramidă, se înălţau jur împrejur, fumegînd. La picioarele lor, sclavii aţîţau focul zi şi noapte.

Aksa-Guam le spuse aceleaşi cuvinte şi porni mai departe.

Soarele dogorea tot mai aprig. Drumul se întindea ca o săgeată printre piramidele fumegînde. Aici, răsuflarea devenea

tare anevoioasă. Aksa-Guam, cu toată oboseala ce simţea, grăbi pasul.

În sfîrşit, mormanele de minereu ars se isprăviră, începea cîmpul unde minereul era măcinat şi cernut prin site de bronz.

Mai departe se înălţau zidurile de piatră, deasupra cărora se ridicau nori groşi de fum. Aici se aflau cuptoarele în care se topea minereul.

Alături se întindea un zid şi mai înalt, care înconjura o sumedenie de clădiri – un adevărat oraş – unde minereul curăţat se transforma din aramă şi cositor într-un aliaj: bronzul. Tot aici se făureau şi armele de bronz. Nimeni n-avea voie să pună piciorul în aste locuri, în afară de preotul care supraveghea lucrările. Sclavii îşi aveau locuinţa în preajma acestor clădiri şi nu li se îngăduia să iasă dincolo de ziduri, care erau păzite de străjeri.

Ata lucra la cuptoarele de topit, cărînd în spate coşuri cu zgură.

Aksa-Guam se opri în poartă. Un convoi lung de care, încărcate cu minereu, tocmai ieşea, în vreme ce un altul se întorcea uşurat de povară. Sclavii biciuiau măgarii, iar supraveghetorii biciuiau sclavii. Drumul era un adevărat furnicar. Ca un şuvoi nesfîrşit, se scurgeau şiruri de măgari încărcaţi cu samare, cai, cămile şi elefanţi. Şuieratul bicelor se contopea cu răgetele animalelor şi cu strigătele scurte ale sclavilor.

Femeile îşi purtau copiii în spate, aşezaţi în coşuri împletite.

Dincolo de zid răsună o trompetă de bronz, şi sclavii începură să iasă pe poartă.

Aksa-Guam se dădu la o parte urcîndu-se pe un morman de zgură

— Ata!

Una din sclave se întoarse. Ochii ei negri şi migdalaţi scînteiară de fericire. Aksa-Guam lăsă drumul şi porni în sus, pe cărarea de munte.

Ata, sora lui Adişirna-Guanci, îl urmă la oarecare distanţă, în spatele ei se auziră glume şi ocări venite din rîndurile sclavilor:

— Ţîn-te, ţin-te după el! O să te ia de nevastă, să trăieşti la palat!

— Ptiu, că nu le mai ajung haremurile, acum se iau şi de sclave! spuse cu răutate un sclav negru şi ameninţă cu pumnul perechea care se îndepărta.

Ata îl ajunse pe Aksa-Guam acolo unde cărarea, cotind, îi ascundea de privirile celor ce mergeau pe drumul mare.

Aksa-Guam întinse braţele spre Ata.

— Nu, nu-mi lua mîinile, sînt murdare... îndată o să mă spăl la izvor – zise ea, îmbujorată de sfiiciune.

Aksa-Guam o cuprinse pe după umeri şi o sărută pe frunte.

— De ce nu eşti la sărbătoare? întrebă Ata, spălîndu-şi mîinile în izvorul de munte.

Stropii auriţi de soare cădeau pe pielea ei brună. Şi cu o graţie firească, fata îşi întinse mîinile spre şuvoiul de apă cristalina care cădea de sus.

Aksa-Guam o privea cu dragoste şi admiraţie.

Era la fel de bine făcută ca şi Adişirna-Guanci. Purta aceeaşi cămaşă scurtă, neagră şi încinsă cu o cingătoare de piele. Astfel îmbrăcată, părea fratele lui mai mic. Numai o coadă grea, strînsă într-un coc la ceafă, ce-i alungea şi mai mult capul ei lunguieţ de atlantă, precum şi conturul sînilor de fecioară dovedeau că nu e băiat.

După ce se spălă, fata rupse o floare de măceş şi şi-o prinse în păr.

— Acum, da... – rosti Ata şi-i întinse ea singură mîna lui Aksa-Guam.

Preotul i-o strînse cu căldură şi, mînă în mînă, porniră în umbra deasă a crîngului de lauri, îndreptîndu-se spre locul unde dintr-o crăpătură a ştîncii ieşea un izvor de munte. Aici se aşezară.

În aer plutea miros de pelin şi de ierburi amare de munte. De undeva, o boare aducea mireasma portocalilor înfloriţi. Jos, pe drum, răsunau voci omeneşti. Mai departe se zărea o fîşie de ocean ce se încălzea sub soarele de amiază. Iar sus, deasupra lor, se întindea cîmpul zeului războiului. Din cînd în cînd se auzeau de acolo bubuiturile ca de tunet ale trompetelor de bronz şi strigătele mulţimii.

Dar în crîng era pace. Numai corul răsunător al greierilor stăruia în văzduh. Zgomotul acesta monoton se contopea cu liniştea din jur. Şi astfel se părea că liniştea răsună.

— De ce nu eşti la serbare? zîmbi fata şăgalnic, repetînd întrebarea. Ţinea în mînă o creangă de laur şi rupea încet frunzele una cîte una.

— Pentru că sînt aici – răspunse el, cu acelaşi zîmbet şiret.

— Dar dacă acolo se va băga de seamă lipsa ta?

— Ei, şi ce? Tata o să se-nfurie şi cu asta s-a isprăvit. Ajunge c-am fost în întîmpinarea soarelui. Şi, la urma urmei, toate lucrurile astea sînt tare plicticoase. Soldaţii noştri îi vor uimi pe oaspeţii veniţi de peste ţări şi mări cu armurile lor de bronz şlefuit, trompetele or să urle aşa de tare, încît caii or să se ridice în două picioare şi-apoi or să se lase în genunchi. De bună seamă, este o privelişte măreaţă, nu zic ba, dar eu am văzut-o de nenumărate ori. Pe lume sînt lucruri mult mai frumoase... Şi îi aruncă fetei o privire plină de duioşie.

— Şi mai tîrziu ce-o să fie? întrebă Ata, plecîndu-şi genele lungi, care-i aşterneau sub ochi umbre albăstrii. Ce-o să fie mai tîrziu?

— Mai tîrziu încep jocurile războinice. Apoi, noaptea, la lumina torţelor, are loc ceremonialul prezentării darurilor. Ce-i drept, asta e mai interesant. Se spune că oamenii cu chipul alb, îmbrăcaţi în veşminte de piele, au adus din ţările de miazănoapte un urs alb viu şi nu ştiu ce fel de fiară ce seamănă cu un peşte, dar are capul rotund şi nişte înotătoare foarte puternice. Se zice că peştele ăsta trăieşte tocmai la capătul lumii, unde apa, din cauza frigului, se face tare ca cristalul.

Ata îl asculta cu o curiozitate copilărească, cu ochii larg deschişi.

— Şi unde sînt animalele astea?

— Au murit de căldură.

— Săracele! Ei, şi mai încolo, ce-o să fie?

— Pe urmă, regele nostru va dărui oaspeţilor ţesături scumpe, parfumuri rare pregătite din răşină frumos mirositoare, rădăcini şi nectar de flori, vinuri, aur, pietre preţioase, tot ce face bogăţia ţării noastre, tot, în afară de armele de bronz.

— Sora ta e şi ea la sărbătoare? îl întrebă Ata pe neaşteptate. Doar acum e regină!

Aksa-Guam se încruntă:

— Nu, ea nu-i regină, o să fie în haremul regelui. Tatăl meu, Şişen-Itţa, este nespus de fericit de „cinstea” ce i-a fost acordată... Biata mea surioară... Vai, cum a mai plîns în hohote!

Ea îl urăşte pe rege... Dar eu n-am să îngădui aşa ceva... Şi Aksa-Guam ameninţă cu pumnul strîns. Şi-acum ajunge cît am vorbit despre asta! Spune-mi ceva despre tine. De ce te-au dat la munca asta aşa de grea? Te-am întrebat de mai multe ori.

— Lasă-mă! Oare nu-i totuna?

— Nu, de data asta trebuie să-mi răspunzi, altfel o să mă port cu tine aşa cum te porţi cu o sclavă.

Şi, luînd crenguţa de laur din mîinile ei, începu în glumă s-o lovească peste umeri.

— Vorbeşte, vorbeşte odată!

— Ei, atunci ascultă, dacă ţii atît de mult. Am slujit în casa preotului Kuntinaşar. Odată, într-o seară, pe cînd îi aduceam pentru noapte o băutură răcoritoare, el mi-a zis: „Îmi placi, Ata, şi vreau să te am în haremul meu.” „Iar tu nu-mi placi, Kuntinaşar, şi nu vreau să fiu în haremul tău”, i-am răspuns eu.

— Aşa i-ai spus? exclamă entuziasmat Aksa-Guam, bătînd din palme.

— Da, chiar aşa.

— Şi el?

— El a zîmbit, socotind pesemne că este un răspuns de fetiţă, care vorbeşte fără să ia prea bine aminte la ce i se spune. „Nu uita că tu mi-eşti sclavă, iar eu îţi sînt stăpîn. Vino la mine!”

Eu nu m-am clintit din loc. Atunci Kuntinaşar s-a ridicat şi s-a apropiat de mine. Dintr-o săritură m-am ferit din calea sa şi am înşfăcat pumnalul pe care-l avea la căpătîi. Grozav s-a mai speriat şi pe dată l-a cuprins furia! „Şarpe!” a răcnit el cu glas răguşit şi a chemat sclavul care stătea în dosul uşii: „S-o trimiţi de îndată la munca grea din Oraşul Negru...” Asta-i tot.

— Ce curaj! exclamă Aksa-Guam. Ar fi putut să te ucidă cu pumnalul acela! Şi, zîmbind, adăugă: Da, Kuntinaşar n-are noroc. Fratele tău îl face să pălească de invidie, iar tu... Ascultă, Ata, lucrurile nu pot să mai meargă aşa, trebuie să schimbăm toate astea. Tu ştii că eu te iubesc şi că pentru mine nu eşti o sclavă. Tatăl meu nu se va învoi niciodată să ne dea consimţămîntul, căci este împotriva legilor. Dar noi vom schimba legile. Vom ara toată Atlantida cu plug de bronz.

— Ştiu prea bine că n-am să fiu niciodată soţia ta. Nici nu mi-a trecut vreodată prin cap una ca asta. Dragostea ta îmi ajunge.

— Eu însă vreau să-mi fii soţie, şi nu numai atît. Dragostea mea pentru tine mi-a deschis ochii şi am văzut toate grozăviile sclaviei, iar soarta nefericită a surorii mele mi-a arătat toată grozăvia samavolniciei regeşti. Şi-am văzut un ocean nesfirşit de suferinţe ale sclavilor, şi suferinţele lor înăbuşite mă urmăresc pas cu pas şi-mi otrăvesc viaţa. Mi se pare că pentru fiecare din ei sufletul tău geme. Vreau să le dau libertatea, vreau să-ţi dau ţie libertatea, iată ce vreau eu...

Ata îl privea cu ochii larg deschişi, în care licărea spaima.

Dar Aksa-Guam n-o mai vedea. El vorbea de parcă ar fi fost cuprins de delir:

— Am stat de vorbă cu Adişirna şi i-am propus să participe la răscoala sclavilor, care e în pregătire. El însă umblă cu capul în nori. Este prea artist ca să se poată gîndi la asta. Dar ni se va alătura şi el, ai să vezi. Avem negreşit nevoie de ajutorul lui. De mai multă vreme printre sclavi domneşte mare fierbere... Eu o să fiu în fruntea răsculaţilor. Eu singur o să-i duc pe Dealul Sfînt. Vom pune mîna pe arsenal şi ne vom încrucişa săbiile cu soldaţii regelui. Şi noi vom birui, fiindcă dreptatea este de partea noastră.

Chiar în aceeaşi clipă, o uşoară zguduitură ondulatorie subterană făcu pămîntul să se legene. Ata se clătină şi faţa-i deveni albă:

— Ce-i asta?

— Nu va rămîne piatră pe piatră, iar după aceea vom făuri o Atlantida nouă, liberă, unde nu vor fi nici sclavi, nici regi, ci numai bucuria muncii libere. Şi iarăşi va începe Veacul de Aur.

O nouă zguduitură, de data asta mai puternică, îl făcu pe Aksa-Guam să revină la realitate. Frunzele copacilor foşniră, o piatră ce se afla chiar la poalele stîncii se desprinse şi se rostogoli la vale, lovindu-se de pietre, iar zgomotul ei se pierdea din ce în ce.

— Nu ştiu de ce zguduiturile astea au început să fie tot mai dese.

Văzînd faţa palidă de spaimă a fetei, el se strădui s-o liniştească printr-o glumă:

— Vezi, Ata, însuşi pămîntul se cutremură în faţa crimelor săvîrşite de preoţi şi de rege.

Dar Ata nu zîmbea. Privindu-l cu tristeţe pe Aksa-Guam, ea îi şopti încetişor:

— Să nu faci asta!
— Ţi-e frică?
— Pentru tine...
— Dar ai să fii cu noi, Ata?
— Am să-mi dau viaţa pentru tine...

VIII. ÎN CERCUL MAGIC

În încăpere se adunaseră preoţii Kuntinaşar, Zanuţiram, Anuguan, Aguşatţa şi Nughi-Estţak.

— Iată-l şi pe Elizair! spuse Kuntinaşar. Lipseşte doar Keleţu-Aşinaţak.

— Ca de obicei, el stă în cumpănă. Înadins am ţinut să ne adunăm la miezul zilei, atunci cînd regele şi toată curtea lui se pregăteşte de odihnă, însă Keleţu-Aşinaţak va veni negreşit să-şi ia horoscopul pe care i l-am făcut – spuse Elizair.

— Şi desigur că steaua lui răsare?

— De bună seamă, aşa după cum steaua regelui Guan-Atagueragan apune.

— E bine să ştii să porunceşti stelelor! rosti zîmbind Kuntinaşar.

— Nu rîde! Stelele nu mint! se supără astrologul.

— Asta ar mai lipsi, să mai mintă şi stelele! Mint numai oamenii... Dar hai să nu ne mai certăm. Anuguan, ai pregătit-o bine pe bătrînă?

— Ţalna te înţelege din cîteva cuvinte. E o bătrînă tare vicleană. Trebuie să-i dăm vreo două *discuri solare*[1], să-i mai încălzească oasele babei!

Uşa se deschise şi în încăpere intră fratele regelui Atlantidei – Keleţu-Aşinaţak – rege al At-ţorului, întovărăşit de preotul Şitţa.

Preoţii se sculară în picioare şi ridicară braţele în semn de binecuvîntare şi salut.

— Fie ca lumina măreţiei tale să cadă asupra noastră – spuse Kuntinaşar.

— Şi vouă salutul meu. Ei, ce spune horoscopul meu, Elizair? Bine? Totul merge bine?

---

[1] Monedele atlanţilor aveau pe o parte discul soarelui, iar pe cealaltă capul regelui, din care pricină atlanţii numeau monedele de aur „discul soarelui”. — Larison.

Keleţu-Aşinaţak era miop, aşa că privea cu ochii mijiţi şi cu capul dat puţin pe spate. Mîinile lui mici şi slabe se agitau veşnic şi mereu răsuceau bărbuţa-i roşcată. Numai la mari solemnităţi îşi stăpînea aceste ticuri care, vezi bine, nu cadrau cu măreţia unui rege.

— Slavă soarelui! Mărite rege, horoscopul tău este minunat. Stelele îţi sînt prielnice. Dă-mi voie să ţi-l citesc.

Şi Elizair începu să citească cu glas cîntat:

— „Marelui, slăvitului, puternicului stăpîn al Atţorului...”

— Nu-i nevoie, nu-i nevoie! şi Keleţu prinse să dea din mîinile-i firave. Spune ce-i principal, da... Ce-i principal; şi spune aşa, cu cuvintele tale. Da, da...

— Steaua ta, mărite rege, în timp ce răsărea, a luminat mai puternic decît toate celelalte şi a tăiat drumul stelei lui Guan-Atagueragan, de trei ori măritul rege al Atlantidei. Şi razele stelei lui s-au mistuit în razele stelei stăpînului Atţorului.

Keleţu-Aşinaţak era tulburat, fericit şi totodată speriat.

— Ce-nseamnă asta? Ce-nseamnă asta? întrebă el, plimbîndu-şi asupra preoţilor privirea fixă a ochilor săi miopi şi ciupindu-se grăbit de bărbuţa-i roşcată.

— Mărite rege – începu preotul Anuguan – ca să-ţi putem răspunde la această întrebare, am cercetat toate tăbliţele de bronz din arhiva statului, începînd din ziua cînd s-a născut măria-ta.

Şi iată ce am aflat: regele legitim al Atlantidei eşti tu.

— Eu? Cum vine asta? Doar eu sînt cel mai mic! Deşi ne-am născut gemeni.

— Tu eşti cel mai mare, mărite rege! Şi despre aceasta grăiesc nu numai tăbliţele noastre.

Anuguan se apropie de perete, deschise o uşiţă tainică şi-o lăsă pe Ţalna să intre.

— Iată moaşa care a fost de faţă la naşterea ta şi a regescului tău frate. Vorbeşte, bătrîno, cine s-a născut primul regele Keleţu-Aşinaţak sau Guan-Atagueragan?

— Cel dintîi a venit pe lume regele Keleţu-Aşinaţak. Şi eu am băgat bine de seamă că primul născut avea pe umărul drept o aluniţă mare.

— Aluniţă? Da, eu am o aluniţă mare pe umărul drept

— Apoi s-a născut Guan-Atagueragan. Şi după ce pruncii au fost îmbăiaţi şi duşi în faţa părintelui lor, de trei ori măritul rege

Atagueragan-Ku-kulikan, el a spus, arătîndu-l pe Guan: „Iată primul meu născut şi urmaşul meu!.”

— Dar de ce? De ce? izbucni supărat Keletu-Aşrjnaţak.

— Nu te mînia, mărite rege! Părintelui tău nu i-a plăcut culoarea părului tău, şi-apoi zicea că semeni la chip cu o oaie. Şi mai spunea că te-ai născut prea slab şi se temea că ai să mori sau ai să fii un rege pipernicit.

— Un rege pipernicit? Cum? Aşa a zis?

— Sau un bărbat pipernicit, nu-mi mai aduc bine aminte...

— Nu mai am nevoie de tine, Ţalna – spuse Kumtinaşar.

Şi Ţalna, ploconindu-se adînc, plecă.

Preoţii rămaseră într-o tăcere plină de aşteptare. Keleţu-Aşinaţak stătea dus pe gînduri, ciupindu-şi barba, în sfîrşit, Anuguan rupse tăcerea:

— Mărite rege, eu sînt păstrătorul legilor şi socotesc că, în numele sacrelor legi, tu trebuie să-ţi recapeţi drepturile.

În ochii mici şi miopi ai lui Keleţu sclipi bucuria şi el începu să dea speriat din mîinile-i firave:

— Ce spui!... Ce spui!... Da’ ce se face fratele meu?

— O să-i cerem să-ţi dea locul de bunăvoie, iar de nu va vroi, atunci...

— De bună seamă că nu va vroi! De bună seamă! Să fie rege atîţia ani şi deodată...

— De nu va vroi, tu ai o armată şi o flotă. O parte din armata şi comandanţii de oşti ai lui Guan-Atagueragan sînt nemulţumiţi de el. Printre regii supuşi Atlantidei vei găsi întotdeauna aliaţi. Noi sîntem cu tine. Tu trebuie să faci un singur lucru: să-ţi ceri drepturile. Restul vom face noi... Cu tine şi în numele tău.

— Nu ştiu ce să spun, e atîţ de neaşteptat...

— Îndoielile tale sînt fireşti, mărite rege – grăi Elizair. Sentimentul de rudă, dragostea de frate... Dar calea noastră pămîntească stă scrisă în stele. Dacă tot mai te-ndoieşti, atunci uite ce vom face: folosindu-mă de puterea pe care mi-au hărăzit-o zeii, am să chem umbra tatălui, tău. Las’ să hotărască el singur soarta tronului.

— Umbra tatălui? întrebă speriat şi cu interes Aşinalak.

— Da, umbra părintelui tău!

Şi, deschizînd uşa ascunsă în perete, Elizair porunci:

— Intră!

Keleţu-Aşinaţak păşi pragul cu paşi nehotărîţi Preoţii îl urmară într-o încăpere perfect rotundă, de culoare albastră, cu un tavan în formă de cupolă, ce amintea bolta cerului. Această asemănare o desăvîrşeau stelele de aur aruncate ici-colo pe cupolă. În mijlocul podelei de mozaic siniliu era trasat un cerc cu un pentagon înscris în centru, unde se înălţa un tron îngust de bronz, cu discul soarelui prins pe spetează. De o parte şi de alta a jilţului regal străjuiau două sfeşnice de bronz, închipuind doi şerpi încolăciţi. Cozile lor răsucite slujeau drept picioruşe. Trei capete de aur, cu ochii de smarald şi gura larg căscată parcă pentru a muşca, se plecau deasupra fitilului arzînd.

— Aşază-te! zise poruncitor Elizair. Keleţu-Aşinaţak păşi speriat peste cerc şi sui treptele tronului.

— Îndată va fi smuls vălul vremii.

Şi Elizair, ridicînd braţele, prinse a rostit cu glas solemn şi tărăgănat următoarele vrăji:

— AŢAN, ŢITA, ATIŢ, NAŢA.

La fiece cuvînt al lui, lumina torţelor tremura, iar în cele din urmă se stinse cu totul. Încăperea se cufundă într-o beznă de nepătruns.

Din pricina încordării nervoase, Keleţu-Aşinaţak simţi că-i ţiuie urechile, iar în faţa ochilor începură să i se rotească cercuri verzi.

Tăcerea aceasta apăsătoare părea a fi fără sfîrşit.

Deodată, în depărtare, se auziră sunete duioase de flaut. Şi în aceeaşi clipă, pe perete se aprinse o lumină albăstruie închipuind un şarpe.

Jivina strălucitoare se mişca necontenit, cînd aprinzîndu-se mai tare, cînd mai slab. Mişcările ei şi intensitatea luminii erau indisolubil legate de sunetele flautului. Cînd melodia răsuna mai puternic şi ritmul se înteţea, năpîrca se răsucea mai repede şi strălucea mai tare. Cînd, dimpotrivă, cîntecul se domolea, stingîndu-se aproape cu totul, lumina pălea şi ea îşi încetinea mişcările. Melodia monotonă era alcătuită numai din cinci note care se repetau într-una.

Această melopee, precum şi jocul de lumini îl hipnotizau pe Keleţu, căruia îi era cu neputinţă să-şi dea seama dacă într-adevăr vede sunetele luminoase sau aude jocul luminii.

Deodată se aprinse un al doilea şarpe şi se auzi un al doilea flaut. Apoi al treilea, al patrulea şi mereu-mereu alte sunete, iar

şerpii aceştia strălucitori alergau unul după altul, îşi împleteau trupurile, apoi se despărţeau. Treptat, unii dintre ei alcătuiră un cerc luminos. Atunci jivinele încetară să se mai mişte şi o dată cu ele amuţiră şi flautele. Cercul acela, răspîndea o lumină fosforescentă. Apoi deodată începu să se adîncească şi se transformă într-o fereastră rotundă, dincolo de care se zărea un spaţiu pustiu, învăluit într-o ceaţă uşoară.

În faţa lui Keleţu-Aşinaţak, care încremenise de uimire, se ivi, după cum i se păru lui, umbra tatălui său. Fantoma ridică mîna spre Keleţu şi în încăpere răsună limpede un glas:

— Keleţu-Aşinaţak! Tronul Atlantidei te aşteaptă pe tine...

Totul se cufundă în beznă. Keleţu scoase un ţipăt şi-şi pierdu cunoştinţa. Preoţii îl transportară în camera vecină şi-l readuseră în simţiri.

— De trei ori mărite rege al Atlantidei! i se adresă solemn Kuntinaşar.

— Nu sînt încă regele Atlantidei! răspunse cu glas slab şi cu privirea rătăcită Keleţu.

— Pentru noi eşti rege! Umbra tatălui tău te-a înălţat pe tron.

— Da, dar umbra tatălui a spus: „Tronul te aşteaptă...” Poate că după moartea fratelui meu?

Kuntinaşar aruncă o privire înciudată spre Elizair.

— Răspunsul părintelui tău este cum nu se poate mai limpede: „Tronul te aşteaptă”. înseamnă că nu trebuie să mai zăboveşti – spuse Elizair.

— Da, da, bine, o să mă mai gîndesc... Sînt prea obosit acum. Am să vă dau răspunsul... Da... Şitţa, însoţeşte-mă!

Şi, sprijinindu-se de braţul preotului, Keleţu-Aşinaţak se îndepărtă.

— N-ai putut să faci umbra să vorbească altfel! „Tronul te aşteaptă!” Ar fi trebuit să spui: „Keleţu, îţi poruncesc să iei cu forţa tronul lui Guan. Tu eşti moştenitorul legitim al tronului!” Sau ceva asemănător – se supără Kuntinaşar... Straşnic obicei aveţi voi, magicienii, să vorbiţi încîlcit, în enigme! Poftim, acum ai încurcat lucrurile!

— Cine-l ştia! răspunse necăjit Elizair. Ăstuia trebuie să-i mesteci şi să-i bagi în gură...

— Ca rege, n-ar fi rău... Un rege tocmai aşa cum scrie la carte – făcu Zanuţiram – şi foarte bun pentru noi!

— Bun pentru noi o să fie cînd va fi rege, dar cum să-l facem rege?

— Trebuie s-o luăm pe alt drum – vorbi Anuguan. Eu ştiu, după cum ştiţi şi voi, că se pregăteşte o răscoală a sclavilor. În fruntea lor se află Aksa-Guam Itţa, fiul lui Şişen-Itţa, cîinele credincios al regelui! Ca să vezi de ce-i în stare tinereţea! Zice-se că s-a îndrăgostit de o sclavă şi acum vrea să răstoarne întreaga Atlantida! Uite, de acest Aksa-Guam ne vom folosi noi. Dacă răscoala va fi condusă de o mînă pricepută, el îl va putea omorî pe Guan-Atagueragan. E tocmai ce ne trebuie nouă. Cu sclavii, ne răfuim noi repede şi punem pe tron oaia asta din Atţor. În felul acesta vom fi stăpînii Atlantidei. Iar dacă răscoala va da greş şi capul lui Guan-Atagueragan va rămîne pe umeri, atunci va zbura căpăţîna lui Aksa-Guam şi nici tatălui său nu-i va fi prea moale. Noi însă vom sta deoparte.

— Iată adevăratul diplomat al Atlantidei! Păzitorul legilor şi sprijinitorul răscoalei sclavilor! spuse rîzînd Kuntinaşar.

O uşoară zguduitură subterană ondulatorie îi zvîrli pe toţi spre stînga. Undeva se auzi zgomotul tencuielii ce cădea.

— Zguduiturile astea subterane încep să mă neliniştească.

— Fleacuri! spuse nepăsător Kuntinaşar.

— Da, dar vezi că nu întotdeauna fleacurile acestea se sfîrşesc cu bine – i-o întoarse Anuguan. Tăbliţele noastre pomenesc despre cîteva cutremure cumplite şi erupţii vulcanice. Uite, asta este piramida care, acum trei mii şapte sute de ani, deşi mai tare decît stînca, a crăpat pînă-n temelii şi a fost nevoie să fie rezidită. Ce s-a întîmplat atunci cu palatele şi templele?

— Te pregăteşti să trăieşti trei mii de ani, Anuguan? Eu cred că pentru cît trăim noi, ne-ajunge! Iar mai tîrziu... N-au decît să crape toate piramidele ca o coajă de ou răscopt! Şi, căscînd cu poftă, adăugă: Şi-acum e vremea să mergem la culcare!

IX. PUIUL DE NĂPÎRCĂ

— E gata!

Adişirna-Guanci puse jos dalta de bronz şi ciocanul, apoi, îndepărtîndu-se de statuie, o privi cu ochi cercetători.

În faţa lui stătea, parcă vie, *Sel*[1], în tunică scurtă, dintr-o ţesătură uşoară, şi cu lancea în mîna dreaptă, gata să o arunce. Întreaga ei făptură respira avînt. Piciorul drept era scos înainte şi puţin îndoit de la genunchi, iar cu mîna stingă ţinea de curea doi ogari cu botul lung şi corpul încordat pentru salt. O panglică prinsă pe frunte cu o agrafă în formă de semilună îi strîngea părul fetei. Semiluna era simbolul numelui ei.

Adişirna îşi contempla opera. Aşa o văzuse el prima oară pe Sel, într-o pădure, la vînătoare.

Luna plină se ridică deasupra oceanului. O rază lunecă pe faţa de marmură a statuii şi lui Adisirna i se păru că Sel îi zîmbeşte. Într-o nestăvilită pornire de dragoste, el se apropie de statuie şi sărută buzele-i reci de marmură.

— He-he-he!... Preaslăviţi zei! Omul ăsta şi-a pierdut minţile!

Ruşinat, Adişirna se îndepărtă de statuie şi se întoarse. În faţa lui stătea bunica sa, doica principesei Sel.

— Ce s-a întîmplat? Spune repede!

Ţa începu să caute cu mîinile-i tremurătoare şi nevolnice printre cutele îmbrăcămintei, bombănind şi oftînd. În sfîrşit scoase un sul de pînză şi i-l dădu lui Adişirna:

— Iacă, citeşte...

Adişirna i-l smulse din mîini, îl desfăcu şi, cuprins de tulburare, începu să citească la lumina lunei. Apoi dădu un strigăt, vîrî mesajul în sîn şi fugi cît îl ţineau picioarele.

Adişirna-Guanci gonea pe străzile largi, spre Dealul Sfînt. Locuitorii Atlantidei se desfătau în răcoarea nopţii. Din mijlocul verdeţii întunecate a livezilor răsunau cîntece, flaute şi gunguritul *kitţarelor*[2]. Casele erau luminate, iar perdelele trase

---

[1] În limba atlanţilor Sel înseamnă lună. — Larison

[2] Kitţara — instrument muzical ce seamănă cu chitarele greceşti. — Larison.

la o parte, dintre coloane, dezvăluiau privirilor încăperile locuinţelor. Atlanţii stăteau tolăniţi în jurul meselor împodobite cu trandafiri şi încărcate cu talere cu mîncare şi cupe. Sclavii turnau vin în cupe, şi vinul curgea ca o şuviţă subţire rubinie din amforele înguste şi prelungi. Se auzeau glume şi rîsete.

—... Bei prea puţin şi de-asta ţi-e frică de cutremur – auzi Adişirna o frîntură de frază. Trage-i mai vîrtos şi o să te obişnuieşti cu zguduiturile pămîntului. Pămîntul s-a îmbătat şi se clatină. Hai, să bem şi noi! Sclavule, toarnă vin!

Adişirna continua să păşească repede. În umbra deasă a crîngului de lauri răsuna un cîntec vesel. O voce de femeie cînta:

Adoarme Atlantida, mîngîiată
De ale lunei raze albăstrii.
La fel ca luna-n noaptea asta fermecată
Să mă săruţi şi tu, să mă mîngîi.

Un glas de bărbat îi răspundea:

Văpăi din ochii tăi să mă îmbie,
De-aprinse sărutări să ne-mbătăm
Şi cupe cu licoare rubinie
Pentru iubirea noastră să-nchinăm!

Apoi amîndouă glasuri se contopiră într-un duet:

De ce te-ntuneci?
Luna sus veghează,
Iar razele-i în inimă pătrund.
Alungă-n cîntec tot ce te-ntristează,
Şi soarbe cupa nopţii pînă-n fund!

Se auziră rîsete şi zgomote de sărutări. Adişirna urcă podul suspendat ce se afla lîngă Dealul Sfînt.

— Cine-i? strigară străjerii.

— Sclavul Adişirna! Am fost chemat la palatul lui Şişen-Itţa, să repar ţevile din camera de baie.

Adişirna-Guanci, sculptor şi giuvaergiu genial, aşa cum se nasc numai o dată în decursul unui mileniu, era nevoit să execute, la cererea preoţilor şi a regelui, lucrări foarte diferite, ca reparatul ţevilor de apă şi al broaştelor de la uşi. Adişirna era cunoscut pe Dealul Sfînt, aşa că trecu dincolo de linia interzisă fără să fie oprit.

Pe Dealul Sfînt nu mai domnea aceeaşi însufleţire ca în oraş. Palatele se aflau departe unul de altul, înconjurate de ziduri înalte.

Tînărul coti pe o alee lăturalnică, străjuită de chiparoşi. Copacii crescuseră unul lîngă altul, alcătuind un zid, din care pricină era aproape beznă. Mirosea a răşină de brad. Drept în faţa lui se auzi zgomot de sandale pe nisip. Adişirna se piti între chiparoşi.

Mergînd agale şi cîntînd încetişor, trecu o santinelă. Cînd paşii se pierdură în depărtare, tînărul o porni din nou la drum. La capătul aleii se zăreau luminate ferestrele palatului. Adişirna se strecură prin desişul de chiparoşi şi căută să se apropie pe furiş de palat. Perdelele dintre coloane erau trase. În spatele lor se auzeau glasuri. Pe terasa din faţa palatului, lîngă una din coloane, ascuns după o tufă de oleandru, stătea sclavul Kuaţrom, servitor în casa preotului Şişen-Itţa, şi trăgea cu urechea.

Adişirna se apropie de el şi-l întrebă încet:

— Unde este Aksa-Guam?

Kuaţrom îi făcu semn să tacă, ducîndu-şi palma la gură, şi-i arătă perdeaua.

Adişirna ascultă şi el glasurile ce veneau dinăuntru. Vorbea preotul Şişen-Itţa cu soţia lui.

— Ruşine, ruşine! Blestemul să cadă asupra capului tău, căci ai născut şi ai hrănit la sînul tău un pui de năpîrcă! Aksa, fiul meu, e un trădător şi un vînzător de neam! El a pus la cale omorîrea regelui, el îşi petrece timpul în mijlocul sclavilor şi pregăteşte o răscoală. El mi-a pătat numele meu atît de faimos în istoria Atlantidei... Trebuie să plec îndată şi să-l vestesc pe rege!

— Dar poate că nu-i totul încă pierdut... Răscoala mai poate fi oprită, planurile lor pot fi împiedicate... Nu te grăbi, te rog, te rog!

Adişirna îl luă repede deoparte pe Kuaţrom.

— Un denunţ?

— Un denunţ.

— Ascultă, Kuaţrom, orice s-ar întîmpla, trebuie să-l opreşti pe Şişen-Itţa. Trebuie să-l opreşti! Născoceşte şi tu ceva... Eu n-am timp să mă gîndesc acum la asta... Regele nu trebuie să afle

de complot, înţelegi? Sau, în cel mai rău caz, cu cît o să afle mai tîrziu, cu atît va fi mai bine. Unde-i Aksa-Guam?

— E la minele vechi, la adunarea secretă a sclavilor.

— Bine! Va să zică, nu uita ce ţi-am spus, Kuaţrom!

Adişirna porni grăbit pe aleea de chiparoşi.

X. ÎN MINELE VECHI

Adişirna se amestecă şi el în mulţimea sclavilor. Aksa-Guam tocmai îşi sfîrşea cuvîntarea. El vorbea de suferinţele grele ale sclavilor, despre viaţa lor, care semăna cu o ocnă veşnică, şi îi chema să se răzvrătească, să-şi arunce lanţurile, să-l omoare pe rege, să ia puterea în mîinile lor şi să fie liberi, aşa cum au fost odinioară.

Razele vii ale lunei se revărsau generoase peste furnicarul de oameni. Sclavii, pe jumătate goi, umpleau groapa uriaşă a minelor lăsate în părăsire. Stăteau aşezaţi pe mormane de pietriş, pe bolovani, pe trunchiuri de copaci, pe pietre.

Adişirna cercetă cu luare-aminte mulţimea şi dintr-o dată îşi dădu seama că oamenii nu sînt uniţi între ei. Unii îl ascultau atent pe Aksa-Guam, cu gura uşor întredeschisă, încuviinţînd din cap, în vreme ce alţii stăteau nemişcaţi şi-l priveau plini de neîncredere şi duşmănie.

— Moarte sau libertate! strigă Aksa-Guam şi coborî de pe stîncă.

În locul său se urcă un sclav, poreclit „Îndîrjitul". Avea pielea de culoare deschisă şi ochii lui cenuşii priveau batjocoritor. Un zîmbet răutăcios îi strîmba gura.

— Aksa-Guam, fiu de preot, ne-a vorbit despre suferinţele noastre. Îi mulţumim că ne-a luminat mintea, căci fără el noi habar n-am fi avut de ele.

În mulţime se auziră rîsete.

— Da' cum s-a născut în sufletul lui o dragoste atît de puternică faţă de sclavi? Oare nu o dată cu dragostea pentru una din fetele noastre? şi el se uită chiorîş la Ata, care stătea alături de Aksa-Guam. Oare ce-o să se întîmple – grăi,. Îndîrjitul" către Aksa-Guam – dacă iubirea ta se va stinge într-o bună zi sau Ata te va părăsi? N-o să simţi atunci pentru sclavi o ură tot atît de aprigă ca şi dragostea? Voi, sclavi – se adresă el din nou mulţimii – vreţi să fiţi liberi, şi cu ce aţi început? V-aţi ales un nou rege, pe Aksa-Guam! Dar ce-o să se întîmple dacă el ne va mîna cu biciul, iar apoi va fugi pe Dealul său Sfînt? Sclavii numai

ei singuri se pot elibera din sclavie! O răscoală nu este treaba îndrăgostiţilor în haine cusute cu fir de aur. Asta-i părerea mea – şi coborî de pe stîncă.

Mulţimea fu cuprinsă de o adîncă tulburare. Si de-abia acum părea că dă dovadă de o singură voinţă. Dar această unitate de vederi nu era în favoarea lui Aksa-Guam. Asupra lui se aţintiseră mii de priviri duşmănoase. Lumea îşi vîntura pumnii deasupra capului.

— Nu-l credeţi!

— E trimis de preoţi! se auziră strigăte. Lua-ţi-l la goană!

Pe stîncă apăru „Chiorul”, căruia un supraveghetor îi scosese ochiul şi de atunci rămăsese cu această poreclă. „Chiorul” închise cu şiretenie singurul său ochi, clătină din cap, apoi îşi duse degetul arătător la vîrful nasului şi zise:

— Uite-aşa...

Adunarea fu interesată de acest început comic şi tăcu.

— „Îndîrjitul” are dreptate, numai că el priveşte cu un singur ochi, şi chiar cu ochiul cu care eu nu văd...

— Ha! Ha! Ha! răsunară rîsete în mulţime.

— Iar eu am să privesc acum cu alt ochi, cu ăl de văd... Spuneţi-mi, rogu-vă, cu mîna pe inimă, dacă voi credeţi în izbînda răscoalei, dacă voi credeţi că o să fiţi liberi şi o să biruiţi legiunile atlanţilor? Nu, de bună seamă că nu credeţi, şi totuşi de răsculat o să ne răsculăm. De ce? Pentru că nu mai putem răbda, pentru că mai rău n-are cum să ne fie. Morţii or să aibă pace, iar cei vii – aceeaşi ocnă. În timpul ăsta vine la noi Aksa-Guam şi ne spune: „Eu sînt cu voi şi am să v-ajut!” Ei, şi dacă-i aşa, e mai bine că-i cu noi decît împotriva noastră. Ce l-a adus în mijlocul nostru, nu ne interesează. O fată de-a noastră? Aşa e, dar toate haremurile sînt pline cu fetele noastre. Poţi s-o alegi pe oricare. Şi el totuşi a venit la noi. Poate că într-adevăr a simţit durerea noastră? Şi-atunci ce urmează? Fie că-i daţi crezare sau nu, de alungat însă n-avem de ce să-l alungăm... Poate că ne va fi de folos la ceva. N-am dreptate?

Şi, apăsîndu-şi vîrful nasului cu degetul, coborî de pe stîncă.

Aksa-Guam îşi şterse fruntea de sudoare. Nu se aşteptase ca lucrurile să ia o asemenea întorsătură. Se obişnuise să-i privească pe sclavi ca pe o turmă necuvîntătoare, hăituită şi supusă. De ajuns să-i spui un cuvînt bun, să o mîngîi pe spinare, ca ea să te urmeze. El a coborît pînă la ei. S-a desfătat atîta

vreme gîndindu-se la rolul său de binefăcător şi mîntuitor, şi, deodată, toţi aceşti oameni adunaţi aici s-au transformat în judecătorii lui. Cuvinte tăioase, rostite liber, care-l priveau pe el şi viaţa lui personală, un ton batjocoritor, răutăcios... Şi simţi cum, împotriva voinţei lui, îl cuprinde ura şi dispreţul de veacuri al castei sale faţă de sclavi...

Sever şi mîndru, se urcă pe stîncă.

— Am venit să v-ajut şi voi mă judecaţi. N-am de gînd să vă fiu rege. „Îndîrjitul” să stea în fruntea răscoalei... Eu...

Deodată mulţimea începu să se agite şi se dădu în lături. Prin mijlocul gloatei, îmbrîncind sclavii, îşi făcu loc grăbit Kuaţrom, ducînd în mînă un sac.

— La o parte, la o parte! O veste importantă! Kuaţrom se apropie de stîncă, ridică sacul, îl scutură şi din el căzu jos un ghem.

— Ce-i asta? întrebă nedumerit Aksa-Guam, dar deodată păli şi, plin de groază, se dădu în lături.

Luminaţi de razele lunei, îl priveau sticloşi ochii tatălui său, preotul Şişen-Itţa.

Aksa-Guam se sprijini de stîncă, simţind că-şi pierde cunoştinţa. Ata scoase un strigăt isteric.

— Şişen-Itţa a aflat de răscoală şi se ducea la rege ca să dea în vileag şi să-l vestească – spuse Kuaţrom. Adişirna mi-a zis: „Orice s-ar întîmpla, trebuie să-l împedici pe Şişen-Itţa să ajungă la rege şi să-i destăinuie cele ce-au pus la cale sclavii... N-am putut să-l opresc altfel... Mai bine el decît tu. A fost un stăpîn rău... Şi pentru ca să nu se afle dintr-o dată cine e cel ucis, i-am tăiat capul şi l-am adus în sac... Iată-l... Am făcut precum mi s-a poruncit...

Mulţimea asculta într-o tăcere desăvîrşită aceste cuvinte.

Aksa-Guam se aşeză pe o piatră şi-şi prinse capul în mîini. Ata se strînse speriată lîngă el, neputînd să-şi arate pe faţă durerea.

Cînd prima clipă de groază se risipi, sclavii începură să discute între ei situaţia creată. De bună seamă, regele va afla negreşit despre răscoala ce se pregătea. Tot atît de neînlăturat era şi pedeapsa grea pe care o vor primi pentru uneltirile lor. Trebuiau să acţioneze de îndată. După discuţii îndelungate şi aprinse, planul răscoalei fu pus la punct. Se hotărîră să meargă

să ia cu asalt Dealul Sfînt. Deodată însă, Adişirna-Guanci se urcă pe stîncă.

Planul ăsta nu-i bun de nimic – zise el, cu glas hotărît.

— Frate! exclamă Ata.

Aksa-Guam ridică fruntea şi-l privi cu nedumerire pe Adişirna.

— Dealul Sfînt este foarte bine întărit dinspre partea canalelor. Podurile pot fi ridicate şi-atunci va trebui să umpleţi cu trupurile voastre canalele, ca să puteţi trece peste ele. Dar după aceea au să vă întîmpine suliţele de bronz ale soldaţilor. Vom porni la asalt numai cu o parte din armata noastră, ca să le înşelăm atenţia, forţele principale însă vor porni pe un drum ocolit şi vor ataca Dealul Sfînt dinspre munţi. Este drumul cel mai scurt, care duce totodată şi spre palatul regal. Dar, înainte de toate, trebuie să punem mîna pe arme. Mă gîndesc cum să facem...

— Aşadar, mîine în zori... Nu apucă Adişirna să sfîrşească vorba, că o puternică zguduitură subterană cutremură stîncile şi porni de-a rostogolul prin vale, ca un talaz. Se auzeau pietrele căzînd.

—... Dacă forţele subpămîntene n-au să ne-o ia înainte şi să năruie ele Dealul Sfînt – adăugă tînărul.

Dar cuvintele lui se pierdură în vuietul mulţimii cuprinse de tulburare. Puhoiul de oameni se puse în mişcare. Sclavii plecau, discutînd cele petrecute.

Aksa-Guam, Ata, Adişirna şi Guamf mergeau pe drum.

— Iartă-mă, Aksa, fără voia mea m-am făcut vinovat de moartea tatălui tău! Am crezut că Kuaţrom este mai deştept.

Aksa-Guam se mulţumi să dea posomorit din cap. Ieşiră pe un drum pustiu, lateral. Ata îl apucă de mînă pe Aksa-Guam şi-l strînse cu putere, dorind să-l mîngîie în durerea lui. Acesta îi răspunse şi el tot printr-o strîngere de mînă.

— Şi tu te-ai alăturat... răscoalei? întrebă Aksa. Ar fi vrut să zică „nouă”, dar după cele spuse de sclavi, nu mai putea rosti lucrul acesta.

— Eu nu cred în izbînda răscoalei – răspunse Adişirna. Scopul urmărit de mine este cu totul personal şi îţi voi vorbi deschis despre el. Scoase din sîn sulul de pînză conţinînd scrisoarea frumoasei Sel şi i-l întinse lui Aksa-Guam.

Acesta citi:

„Tata mă mărită cu regele Aşşur. Curînd va trebui să plec. El a aflat de la un sclav că m-am întîlnit cu tine în Grădinile de Aur şi s-a supărat foarte tare. M-a închis în Cuibul Vulturilor. Sel.”

Aksa-Guam cunoştea Cuibul Vulturilor. Era un fel de închisoare pentru persoanele din casa regală. Un coridor subteran mergea de la palat pînă la munte. În inima muntelui se afla o scară în spirală ce ducea într-o încăpere săpată la o înălţime ameţitoare, alcătuind un fel de balconaş deasupra muntelui drept ca un perete. Să fugi de aici era cu neputinţă.

— Ca s-ajung la Sel, n-am decît un singur drum: prin palat! spuse Adişirna.

Amîndoi tăcură, gîndindu-se fiecare la ale sale.

— Renunţă! grăi Guamf către Aksa-Guam. Ata se mulţumi să strîngă mina preotului şi să-l privească drept în ochi. El. oftă şi strînse dureros de tare mîna fetei, zicîndu-i cu glas surd:

— Acum e prea tîrziu!

XI. AŢRO-SANU ŞI KRIŢNA

Palatul lui Aţro-Sanu, păstrătorul Supremelor Taine, se înălţa singuratic ceva mai departe de templul lui Poseidonis, fiind înconjurat de un zid înalt. Clădirea avea un singur etaj, iar parterul se afla îngropat chiar în pămînt. Sus erau saloanele de primire, împodobite cu o măreţie ca de basm. Statuile de aur ale zeilor, mobilierul, trepieduri bătute toate în nestemate îţi luau ochii.

Aţro-Sanu se arăta rareori pe-aici. Numai dis-de-dimineaţă, după ce-şi petrecea noaptea în faţa tăbliţelor de bronz, venea cîteodată ca să mai respire o gură de aer proaspăt. Se aşeza lîngă balustrada unei terase, închidea ochii şi moţăia sau cădea pe gînduri. Sclavul îi aducea gustarea lui simplă de dimineaţă: o pîinişoară mică din aluat nedospit, ca doi bulgări turtiţi, şi o cană cu apă de izvor.

Îndată ce căldura se înteţea, Aţro-Sanu cobora în încăperile sale subterane, unde stăruia întotdeauna aceeaşi temperatură egală şi răcoroasă. Un bun sistem de ventilaţie împrospăta aerul. Lumina zilei pătrundea răsfrîntă de oglinzi şlefuite.

Oglinzile acestea se mişcau după soare. Dar Aţro-Sanu n-avea nevoie de lumina zilei, căci el lucra doar noaptea.

Camerele de jos arătau cu totul altfel decît cele de la etaj. Pereţii albi de marmură nu aveau nici un fel de podoabe, iar mobilierul era aproape sărăcăcios, cioplit numai din lemn şi reprezentînd strictul necesar: un pat simplu de lemn, acoperit cu două piei de leopard, iar de-a lungul zidurilor, într-un şir nesfîrşit de încăperi, rafturi cu rînduri întregi de tăbliţe de bronz. Fiecare raft avea o inscripţie făcută pe o plăcuţă de bronz, precum şi un număr; plăcuţele, la rîndul lor, erau de asemenea clasificate şi numerotate. Numai fişierul acestei biblioteci ocupa o cameră întreagă.

Era noapte. Aţro-Sanu şedea într-un jilţ de lemn, în faţa unei mese lungi. Lumina unui opaiţ aurea tăbliţele de bronz, aşezate morman pe masă. Cu palma streaşină la ochi, spre a se feri de lumină, Aţro-Sanu citea cu luare-aminte. Alături de el şedea

tînărul preot Kriţna, discipolul său. Pretutindeni stăruia o linişte ciudată. De sus nu pătrundea nici un zgomot. Bătrînul se lăsă pe speteaza jilţului şi, cu ochii aproape închişi, rosti liniştit:

— Sărmană Atlantida!

Kriţna nu îndrăzni să tulbure tăcerea.

— Sînt bătrîn... Număr 149 de ani şi mi se apropie sfîrşitul – începu Aţro-Sanu, după o pauză îndelungată. Te-am ales pe tine, Kriţna, ca să-ţi desluşesc Supremele Taine ale Atlantidei. Eşti tînăr, mai tînăr decît alţii, dar ai fost dăruit cu un spirit puternic şi cu o minte neînfricată. Oare te simţi pregătit să afli adevărul? Eşti gata ca în numele acestui adevăr să te desparţi de tot ce ai mai scump pe lume?

— Da, sînt gata – rosti cu hotărîre Kriţna.

Atunci ia aminte: taina supremă stă în aceea că... ea nu există!

Kritna îl privi plin de nedumerire pe preot.

— Pentru norod, ba chiar pentru regi şi preoţii mai mici în rang, avem la îndemînă foarte multe taine. Noi ne pricepem să tămăduim bolnavii, cunoaştem drumul aştrilor cereşti. Ştim chiar cînd va fi eclipsă de soare sau de lună. Ştim să chemăm spiritele morţilor. Mai doreşti ceva? Da, noi stăpînim cunoştinţe vaste, dar ele nu cuprind într-însele nimic tainic... Mii de ani am urmărit mersul bolilor omeneşti şi ne-am însemnat aceste observaţii. De mii de ori am încercat, întîi pe sclavi bolnavi, puzderie de ierburi, infuzii şi tot soiul de amestecuri. Mii de bolnavi au murit din pricina leacurilor noastre, dar datorită unora din ele unii s-au însănătoşit. Noi ne-am scris cu grijă toate acestea, am comparat însemnările şi am tras concluziile, şi astfel, cînd dibuind şi orbecăind, cînd pe calea experienţei, ne-am făurit medicina. De ce oare o infuzie din coaja amară a unui copac, pe care-l cunoaştem numai noi, tămăduieşte frigurile? Nici noi singuri nu ştim de ce. Îi cunoaştem doar puterea de vindecare... Mii de ani am urmărit stelele cerului şi ne-am în-semnat observaţiile. Comparînd aceste observaţii, am băgat de seamă că multe fenomene cereşti se repetă periodic şi am învăţat să le prezicem din timp... Nu avem alte taine în afară de miile de observaţii adunate de noi. Dar ele sînt taine, pentru că noi ascundem experienţa noastră faţă de cei neştiutori şi numai în asta stă puterea noastră.

— Dar invocarea spiritelor?

— Folosim multe mijloace ca să ne putem păstra înrîurirea şi puterea Cunoscînd din timp cînd va avea loc o eclipsă de soare, noi spunem că mînia zeilor va întuneca lumina soarelui şi doar datorită rugăciunilor noastre o vom reda oamenilor. Şi mulţumită acestui lucru, îl facem chiar şi pe rege să asculte de voinţa noastră.

— Dar regele nu ştie?

— Regele crede în astă taină şi este tot atît de superstiţios ca şi cel din urmă sclav. Educaţia regilor se află în mîinile noastre... M-ai întrebat despre invocarea spiritelor... Reflectarea unor figuri de ceară cu ajutorul oglinzilor, pe un fond de aburi, precum şi nişte tuburi acustice... Iată ce sînt vedeniile... într-o zi am să-ţi explic cum se fac.

Kriţna era uluit. După o clipă de şovăială, spuse:

— Dar asta-i o minciună!

— Şi în ce constă adevărul? Oare sentimentele înseşi nu ne mint? Şi-apoi poporului îi plac minunile şi tainele, iar noi i le oferim. Minciună? Da! Dar asta ne-a dat putinţa să ne consacram cu totul ştiinţelor şi să facem multe descoperiri folositoare pentru popor.

— Atunci de ce n-aţi împărtăşit aceste cunoştinţe şi mulţimii? Şi cu ce se-aleg sclavii de pe urma acestor descoperiri atît de folositoare?

Aţro-Sanu se posomori:

— Sclavii? Păi cine o să mai lucreze în mine dacă sclavii se vor ocupa de ştiinţă?

Dar pe Kriţna răspunsul acesta nu-l mulţumi. Un adevărat vîrtej de idei şi îndoieli prinse să i se învălmăşească prin minte. Căutînd să se stăpînească, el întrebă:

— Ei, dar zeii?

— Zeii nu există.

Kriţna simţi că i se învîrteşte capul. Privindu-l cu coada ochiului, Aţro-Sanu căută să mai îndulcească lovitura:

— Dacă vrei, ei există, numai că nu-s aşa cum şi-i închipuie regele şi sclavii. Soarele este „divin” datorită puterii sale de a da viaţă, căldură şi lumină. Nici un sclav nu-şi îndeplineşte îndatoririle cu mai multă conştiinciozitate ca soarele, atunci cînd răsare, se mişcă pe cer şi apune. Dar poate oare el să-şi micşoreze lumina sau să-şi grăbească mersul?

Soarele nu este un zeu, ci sclavul timpului şi al spaţiului.

Kriţna tăcea cu capul plecat în piept. Chipul îi era palid, iar sprîncenele dese, încruntate. Suprema încordare a gîndirii şi lupta ce se dădea în sufletul său i se citeau pe faţă. Aţro-Sanu îl urmărea fără ca tînărul să bage de seamă, aşa cum un medic urmăreşte bolnavul, după ce i-a făcut o operaţie primejdioasă.

— Kriţna, ştiu că ţi-e greu... îndoielile te sfîşie şi te vor mai sfîşia încă... Dar ai să birui pînă la urmă... Iar cînd furtuna se va potoli în sufletul tău...

Intră un sclav.

Era un lucru neobişnuit. În timpul cînd Aţro-Sanu lucra, nimeni n-avea voie să păşească pragul camerei lui. Preotul îşi încruntă sprîncenele şi bătu nemulţumit cu degetele-i uscate în masă:

— E ceva grabnic?

Sclavul îşi îndoi un genunchi:

-— De trei ori preaslăvite! Vestitorul Soarelui şi Elizair te roagă să-i primeşti, căci ce au ei să-ţi spună nu suferă zăbavă!

— Dă-le drumul!

Elizair şi Vestitorul Soarelui intrară cu capetele plecate. Aţro-Sanu îi binecuvîntă ridicînd mîna.

— Vorbiţi...

— De trei ori preaslăvite! începu Elizair. N-am îndrăznit pînă azi să vin să-ţi tulbur pacea... De mult mă neliniştesc nişte fenomene ciudate care se petrec în cer. Corpurile cereşti parcă şi-au schimbat locul. Drumul lor nu mai trece prin punctele fixate de piramidele şi instrumentele noastre. Şi mă gîndesc: oare nu cumva aceste fenomene vestesc mari nenorociri? Şi iată că a venit şi Vestitorul Soarelui şi spusele lui îndreptăţesc temerile mele.

— Vorbeşte! grăi Aţro-Sanu către Vestitorul Soarelui.

— De trei ori preaslăvite, am pornit în obişnuita mea călătorie prin ţinuturile noastre, ca să strîng dările şi să inspectez focurile, şi pretutindeni ochii mei au văzut privelişti îngrozitoare. La răsărit şi la apus de Atlantida, toate insulele sînt cuprinse de focul vulcanilor. Multe oraşe au şi pierit din pricina izbucnirilor vulcanice şi a cutremurelor. Pămîntul se clatină, casele se prăbuşesc şi oamenii umblă de colo-colo, ca o turmă de oi speriate.

— Sărmană Atlantida! spuse din nou Aţro-Sanu. Ai dreptate, Elizair, observaţiile tale sînt legate de începutul unor

evenimente triste, despre care vorbeşte Vestitorul Soarelui. Şi totuşi ai greşit, Elizair, căci planetele nu s-au mişcat din locul lor şi stelele sînt la fel de neclintite ca şi înainte.

— Dar cum rămîne cu observaţiile mele? Cercetează tu singur! Ăsta-i adevărul. Am văzut cu ochii mei.

— Şi tu te încrezi ochilor tăi? Apoi, întorcîn-du-se spre Kriţna, grăi: Iată o minunată pildă a „adevărului” tău. Ce zici, Elizair, dacă după ce-o să bei o cupă de vin tare, ţi se va părea că totul în jur se învîrteşte?

Elizair roşi de ciudă.

— Dar eu am fost treaz!

— Nu-i vorba de asta. Ţi-nchipui oare că s-au mişcat din loc coloanele sau crezi că vei găsi în mintea ta explicaţia acestor fenomene? Şi totuşi, aşa este. Căci nu stelele şi-au schimbat locul, ci piramidele, din care pricină vîrful lor şi instrumentele tale nu se mai potrivesc cu drumul obişnuit al stelelor.

Elizair era tare îngrijorat:

— Dar piramidele stau nemişcate pe pămînt!

— Dar pămîntul el însuşi? Elizair începu să
înţeleagă.

— N-ar fi mai simplu să socotim că pămîntul este cel ce s-a mişcat din loc, şi nicidecum întreaga boltă cerească? Căci, de fapt, aşa şi este. Forţele focului subteran au schimbat poziţia pămîntului şi astfel s-au mişcat din loc şi toate punctele tale de observaţie. Chiar acum am cercetat fenomenele ce s-au petrecut înaintea îngrozitoarelor cutremure care au zgîlţîit Atlantida cu mii de ani în urmă... Atunci s-a întîmplat acelaşi lucru. Şi tot ca şi acum, întîi au început să erupă vulcanii de pe insulele învecinate cu Atlantida. Sînt mai mici decît Atlantida şi forţele focului subteran au mai multă putere asupra lor, putînd erupe mai lesne la suprafaţă! Dar, vai! Cercetările mele mă fac să cred că ne aflăm în pragul unei catastrofe nemaivăzute... Atlantida este condamnată... Cele spuse de Vestitorul Soarelui ne arată, fără urmă de îndoială, că sîntem mai aproape de catastrofă decît am bănuit eu.

Elizair şi Vestitorul Soarelui rămaseră muţi de uimire. Numai Kriţna nu-şi trăda emoţiile, deoarece „forţele subterane” clocoteau în sufletul lui.

— Convocaţi pentru mîine Consiliul Suprem... Dacă sîntem neputincioşi să preîntîmpinăm această năpastă, să ne îngrijim

cel puţin de salvare. Kriţna, vesteşte la palat convocarea Consiliului Suprem.

Kriţna urcă treptele şi ieşi pe terasa de marmură a palatului.

La picioarele lui se întindea Atlantida, scăldată în razele lunei şi-n mireasma florilor. Ca întotdeauna, dinspre oraş se auzeau, înăbuşite de distanţă, cîntece şi acorduri de instrumente muzicale. În depărtare se desluşea răsuflarea uniformă a oceanului. Dar Kriţna nu vedea nimic. El îşi prinse strîns capul între mîini şi rămase aşa, cu faţa schimonosită, în bătaia luminii strălucitoare a lunei. Totul este minciună şi iar minciună... Nu există zei... Nu există taine... Există numai chipul lacom şi interesat al preoţilor care, din cunoştinţele lor, fac o taină pentru ca să poată asupri poporul, iar ei să se scalde în belşug!” Privirea lui căzu asupra statuii de aur a zeului soarelui, ce scînteia în razele lunei. Deodată, cuprins de aprigă ură, Kriţna zvîrli statuia de pe piedestal, care, cu zgomot asurzitor, se rostogoli pe lespezile de marmură.

XII. RĂSCOALA SCLAVILOR

Preoţii şi curtea aflaseră de mult despre răscoala pusă la cale de sclavi, deşi sorocul nu-l ştiau încă. Dealul Sfînt aştepta în linişte evenimentele. Pînă acum, aceste răscoale nu constituiseră o mare primejdie „pentru stat”, adică pentru castele conducătoare: casa regală, preoţii, comandanţii de oşti. Aceste răscoale semănau mai degrabă cu nişte răzvrătiri neorganizate.

Totuşi, de astă dată evenimentele se desfăşurară altfel. Cu mult înainte de răsăritul zorilor, pe cînd era încă beznă, sclavii părăsiră tiptil-tiptil minele. De asemenea, fără cel mai mic zgomot, ei îi loviră prin surprindere în cap, cu tîrnăcoapele grele de bronz, pe supraveghetori şi paznici. Şi aceştia căzură ca nişte snopi, fără să scoată un geamăt.

Nu trecu un ceas, şi Oraşul Negru se afla în mâinile răsculaţilor. Bezna şi liniştea tăinuiau faptele. Pe drumurile şi cărările ce duceau spre Dealul Sfînt fuseseră postate detaşamente de strajă pentru a-i împiedica să fugă pe supraveghetorii şi paznicii care întîmplător ar fi scăpat şi care ar fi putut să dea de veste celor de pe Dealul Sfînt de cele ce se petreceau. Era, de fapt, o simplă măsură de prevedere, deoarece în Oraşul Negru nu rămăsese un singur paznic sau supraveghetor cu ţeasta întreagă.

Sclavii se îndreptară spre minele vechi. Aici se afla comandamentul răsculaţilor.

— Chiar de nu vom învinge, îi vom face pe cei de pe Dealul Sfînt să simtă puterea crescîndă a sclavilor – spuse „Răul”, adresîndu-se mulţimii. Cu orice preţ, trebuie să punem mîna pe săbii şi suliţe de bronz. Arsenalele sînt păzite de detaşamente mari de ostaşi, bine înarmaţi, pe care nu-i vom putea birui cu sapele şi tîrnăcoapele noastre. Aşadar, pentru a pune mîna pe armele aflate în arsenal, e nevoie să fim noi înşine bine înarmaţi. Vom găsi arme cu duiumul, gata făurite, acolo, la fabrică, cum s-ar zice chiar în mîinile noastre, căci fabrica este păzită de un detaşament mai mic decît cel de la arsenal. Cu

ăştia o să ne răfuim, de bună seamă, mai iute. Îndată ce-o să-i atacăm, ei au să aprindă focurile pentru a da alarma şi a chema în ajutor legiunile de gardă. Trebuie să punem mîna pe fabrică la fel de repede şi fără zgomot cum am făcut şi cu Oraşul Negru. Dar cum oare?

— După cîte ştiu eu – spuse Aksa-Guam – în zori, soldaţii care fac de pază la fabrică se schimbă şi detaşamentul porneşte pe drumul Dragonului. Lîngă cele două izvoare, drumul trece printr-un loc pustiu, o vale… Atacăm detaşamentul, omorîm soldaţii pînă la unul, ne punem armurile lor, sosim la fabrică şi-o ocupăm cît ai clipi. Fabrica o să fie a noastră, împreună cu toate armele găsite acolo.

— Dar parola? întrebă Adişirna.

— Am aflat-o: „Şarpele şi Soarele”.

Planul a fost acceptat. Şi pe drumul Dragonului, lîngă cele două izvoare, a avut loc prima luptă. Sclavii au lăsat detaşamentul să treacă, apoi, la întoarcere, i-au tăiat calea, atacîndu-l din trei părţi: din faţă, din spate şi din flancul stîng; în dreapta se căsca o prăpastie adîncă.

Deşi atacul s-a produs prin surprindere, ostaşii atlanţilor, căliţi în luptă, se apărară cu dîrzenie. Scuturile îi ocroteau împotriva bolovanilor, iar suliţele lor, fiind mai lungi decît sapele şi tîrnăcoapele sclavilor, le îngăduiau să-i lovească pe atacanţi fără ca ei înşişi să aibă prea mult de suferit. Detaşamentul ar fi putut fi lesne aruncat în prăpastie, dar trebuiau cruţate armele soldaţilor. Cît priveşte numărul, sclavii aveau superioritatea. Suliţele rămîneau înfipte în trupurile răsculaţilor şi, înainte ca ostaşii să le poată smulge din leşul celor ucişi, zeci de mîini ale sclavilor se repezeau să înhaţe arma şi o trăgeau cu putere, în ciuda loviturilor ce plouau cu nemiluita de pretutindeni. Încetul cu încetul, aproape toate suliţele trecură în mîinile sclavilor. Mişcările soldaţilor erau stînjenite de drumul prea îngust.

Pierzîndu-şi suliţele, ei începură să se bată cu săbiile. Dar suliţele mînuite de sclavi îşi dovediră superioritatea; săbiile erau mai scurte decît suliţele. Ostaşii cădeau seceraţi unul după altul, umplînd cu trupurile lor tot drumul, ceea ce îngreuna şi mai mult mişcările celor rămaşi.

Detaşamentul era condamnat…

Nu se scurse un ceas şi el se prefăcu într-un morman de cadavre. Nici un om nu mai rămăsese în viaţă. Sclavii luară

repede armurile soldaţilor, le spălară de sînge la izvor şi se îmbrăcară cu ele. Aksa-Guam îşi puse armura comandantului şi astfel porniră la drum. Nu lăsară decît un detaşament de pază.

La fabrică, „schimbarea gărzii” s-a desfăşurat cu bine. Comandanţii detaşamentelor şi-au spus parola şi straja de noapte, zăngănindu-şi armele de bronz, porni pe drumul pe unde se întorcea de obicei. Pînă la sosirea lor, toate leşurile fuseseră aruncate în prăpastie, drumul curăţat şi urmele încăierării şterse cu desăvîrşire.

Nimicind micul detaşament de pază din interior, lucru care de altfel nu constituise o greutate, marele atelier unde se făureau arme de bronz căzu în mîinile răsculaţilor. Aici găsiră şapte mii de săbii şi suliţe gata să iasă pe poartă şi cinci mii neşlefuite încă, dar bune spre a fi folosite în luptă. Sclavii erau în culmea bucuriei. Niciodată o răscoală nu începuse atît de bine.

Încrederea că vor birui Dealul Sfînt se întărea în sufletul lor.

Se apropiau zorile şi trebuiau să se grăbească pentru a isprăvi şi cu arsenalul, iar pînă la răsăritul soarelui să aibă vreme să-şi treacă forţele principale în munţi.

Înarmaţi, sclavii reprezentau acum o puternică forţă militară, care se îndrepta spre arsenal. Echipamentul lor îi înşelă pe cei din garnizoana arsenalului.

— Cine sînteţi? întrebă o patrulă.

— Din porunca lui Ketţal-Kootla, şeful suprem al armatelor din Atlantida, vin legiunile „de pază” pentru întărirea garnizoanei – răspunse Aksa-Guam.

Jumătate din sclavi reuşiseră să treacă podul cînd înşelăciunea fu dată în vileag, şi asta tot din pricina răsculaţilor, căci o parte dintre ei, prea zeloşi, care nu căpătaseră arme, urmau detaşamentul înarmaţi numai cu tîrnăcoape. Au fost observaţi şi se dădu alarma. Dar era prea tîrziu. Săbiile se încrucişară sfîşiind liniştea nopţii cu zăngănitul bronzului. Soldaţii atlanţilor se băteau cu obişnuita lor dîrzenie. Sclavii îi alungau, iar ei se retrăgeau în interiorul uriaşului arsenal, luptînd pentru fiecare palmă de pămînt. Uşile mari ale magaziilor se spărgeau trosnind, şi mulţimi de sclavi, pe jumătate goi, se năpusteau înăuntru, ieşind de-acolo cu tot armamentul de luptă. Victoria era de partea răsculaţilor.

Mai avură loc încă cîteva ciocniri răzleţe, chiar în interiorul magaziilor şi prin ungherele curţilor largi şi pavate, în vreme ce

masele de sclavi înarmaţi porniseră în marş fulgerător pe un drum larg de munte, care ocolea Dealul Sfînt. Scurtele încăierări cu detaşamentele care făceau de pază pe drumuri n-au putut ţine în loc această revărsare tumultoasă.

Într-o singură noapte, sclavii, lipsiţi de arme şi putere, se transformaseră într-o oaste ameninţătoare, înarmată cu şaisprezece mii de săbii şi suliţe.

În ciuda tuturor măsurilor de prevedere, ei nu izbutiră să ascundă celor de pe Dealul Sfînt ocuparea arsenalului. Arsenalul se găsea chiar la poalele Dealului Sfînt şi zgomotul luptelor ajunsese acolo sus, străbătînd liniştea nopţii. Dar tot datorită acestei bătălii angajate aici, la arsenal, răsculaţii au putut să-şi deplaseze forţele principale departe, în munţi, mai înainte ca cineva să prindă de veste. Conducătorii acestei numeroase oştiri erau „Chiorul” şi Adişirna. „Îndîrjitul” şi Aksa-Guam aveau greaua sarcină ca, în fruntea unor forţe mai mici. să ia cu asalt Dealul Sfînt, dinspre sectorul cel mai bine apărat, şi să primească asupra lor lovitura principală a celor mai bune legiuni de cavalerie ale atlanţilor – „Neptun” şi „Neînvinşii”.

Sub soarele dimineţii, Dealul Sfînt strălucea cu bronzul templelor şi palatelor sale, cînd Aksa-Guam şi „Îndîrjitul”, în fruntea detaşamentelor lor, se apropiară de canalul circular, aflat jos, la poale. Podurile fuseseră ridicate. Tot malul pe partea Dealului Sfînt ardea ca un perete de aramă – erau armele soldaţilor aşezaţi în ordine de bătaie.

Văzînd pădurea deasă de suliţe a duşmanului, sclavii îşi pierdură cumpătul... Canalul le tăia drumul. Cele două tabere vrăjmaşe nu statură multă vreme cu mîinile-n sîn.

În albia canalului, lîngă mal, se aflau nenumărate nave mici. „Îndîrjitul” arătă cu mîna spre ele şi deodată toţi se puseră în mişcare: sclavii trăgeau barcazele şi felucele într-un singur loc, şi sub ploaia de suliţe aruncate de pe celălalt mal, înjghebară la iuţeală poduri plutitoare. Malul se ridica deasupra apei la o înălţime de un stat şi jumătate de om, dar lucrul acesta nu fu o piedică. Răsculaţii porniră pe pod şi, urcîndu-se unul peste celălalt, începură să se caţăre pe mal. Suliţele ce se abăteau de sus îi făceau să se prăvălească în apă şi curînd, pe nave şi lîngă mal, trupurile lor alcătuiră o movilă pe care se tîrau, ca nişte furnici, mereu alţi şi alţi sclavi. Tot canalul se înroşise de sîngele răsculaţilor, iar cadavrele lor acopereau faţa apei, plutind în jos

pe cursul ei. Dar principalul fusese făcut: mai înainte ca soarele să ajungă în înaltul cerului, sclavii se aflau pe celălalt mal. Mulţi dintre ei păşeau pentru prima oară pe Dealul Sfînt. Soldaţii se retrăseseră pe un platou larg din faţa canalului ca să se poată mişca mai în voie, şi aici începu o luptă pe viaţă şi pe moarte, o luptă îndelungată.

Atlanţii aveau marele avantaj că se aflau pe deal, în vreme ce sclavii erau jos, pe un cîmp îngust, în spatele lor fiind canalul. Întăriri puteau primi doar pe măsură ce cucereau terenul din faţa lor. Mormanele de cadavre le stînjeneau mişcarea. Sclavii începură să dea semne de oboseală. Atunci atlanţii atacară cu mai multă înverşunare. Sosi clipa cînd răsculaţii, înghesuiţi în canal, puteau fi azvîrliţi în apă. „Îndîrjitul” şi Aksa-Guam luptau în prima linie. Privind în jur, „Răul” văzu că ai lor se retrag.

„Sfîrşitul!” îi fulgeră prin gînd.

Dar în clipa aceea, în rîndurile soldaţilor se petrecu o învălmăşeală. Cei din spate se retrăgeau în grabă.

După cum s-a aflat mai tîrziu, în munţi situaţia atlanţilor era desperată. Adişirna şi „Chiorul” se prăvăliseră asupra lor ca o avalanşă, ajungînd pînă la palatul regal. Într-acolo au fost chemate întăririle. Detaşamentele lui Aksa-Guam şi ale „Îndîrjitului” răsuflară mai în voie. Curînd, sclavii trecură la ofensivă şi începură să-i alunge pe duşmani spre vîrful Dealului Sfînt.”

Chiar atunci, pe Dealul Sfînt aveau loc evenimente care au hotărît soarta răscoalei.

În noaptea cînd sclavii s-au răsculat, regele Guan-Atagueragan dădea un ospăţ regilor supuşi lui, care urmau să plece, după ce asistaseră la sărbătoarea soarelui.

În scopul de a-i uimi pentru ultima oară cu bogăţia şi măreţia curţii sale, ospăţul avu loc în sala de smarald, aflată în partea subterană a palatului. Toţi pereţii acestei uriaşe săli erau acoperiţi, de sus pînă jos, cu pietre preţioase. Nestematele, aşezate după coloritul lor, închipuiau tot felul de flori şi peisaje fantastice.

Pe cerul de bronz strălucea un soare de topaz, iar copaci de crizopraz îşi oglindeau frunzişul în ape de smarald. Berili galbeni şi trandafirii, rubine împletite în coroniţe se înălţau din iarba de crizolit.

Tronul se afla lîngă un perete bătut tot în smaralde, ale căror bogate nuanţe alcătuiau desene complicate. Era un adevărat zid de smarald, despărţit de peretele principal printr-un coridor în care ardeau făclii. Văpaia torţelor răzbătea prin smaralde, producînd extraordinare efecte de lumină.

Regele ştia de răscoală. Ospăţul fusese înadins prelungit pentru ca, o dată cu sfîrşirea lui, ordinea pe Dealul Sfînt să fie restabilită şi regii oaspeţi să nu afle de răscoală. Lucrul acesta era cu atît mai lesne de înfăptuit, cu cît în sala de smarald nu putea pătrunde nici un zgomot de la suprafaţă.

Dar răsculaţii se năpustiră şi în această încăpere închisă.

Înainte ca soldaţii, trimişi ca întăriri, să vină în ajutorul celor care luptau în munţi, Adişirna şi „Chiorul" puseseră mîna pe palat. Zăngănitul săbiilor răsună în încăperea vecină şi, deodată, sclavii înarmaţi năvăliră în sala de smarald. Gărzile de onoare ale regelui şi însuşi oaspeţii fură nevoiţi să pună mîna pe săbii.

Numai Guan-Atagueragan şedea pe tronul lui, cu aerul măreţ al unei statui, şi urmărea bătălia. Dar sufletul îi era cuprins de tulburare. Garda palatului şi regii se luptau cu bărbăţia desperării, însă rîndurile lor se răreau pe fiece clipă.... Moartea îşi aţintise privirea în ochii regelui Atlantidei.

În clipa cînd cădeau ultimii apărători ai palatului, Guan-Atagueragan îşi aminti deodată de o cale de salvare. Vroia să întîmpine moartea mîndru, aşa cum se cădea regelui Atlantidei, dar gîndul că ar putea scăpa cu viaţă îl făcu să-şi lepede masca măreţiei. Coborî în grabă treptele tronului, îşi scoase sabia grea de bronz, strînse cu putere mînerul ei bătut în diamante şi, izbind o singură dată, brăzdă peretele de smarald. Apoi din cîteva lovituri izbuti să facă o spărtură în zid. Smaralde mari cît bobul de mazăre se rostogoliră pe podeaua de mozaic. Regele îşi făcu vînt prin spărtură. Pe urmele lui însă porniră şi cîţiva sclavi. Deodată, unul din ei zări nestematele mari şi se aplecă să le culeagă, adunîn-du-le cu pumnii şi vîrîndu-le apoi în gură şi în armura de bronz. Alţi sclavi, venind în fugă, se împiedicară de el şi căzură jos, astfel că un morman de trupuri acoperi trecerea.

Regele fugise...

Cuprins de o mînie turbată, „Chiorul" se apropie de peretele spart, lîngă care se înălţa o claie de trupuri omeneşti, şi începu să-i bată pe sclavi. Cu sabia ridicată deasupra capului şi fluturînd-o în văzduh, Adişirna îi chema la ordine. Dar totul era

în zadar. Văzînd că duşmanii pieriseră din faţa lor, răsculaţii se răspîndiră pîlcuri-pîlcuri prin sălile palatului şi începură jaful. În cămări găsiră amfore uriaşe pline cu vin. Îşi turnau băutura în scuturile lor rotunjite şi, istoviţi de arşiţă şi de luptă, sorbeau cu lăcomie şi cădeau pe loc, beţi-morţi.

XIII. SFÎRŞITUL RĂSCOALEI SCLAVILOR

De îndată ce preoţii aflară de izbucnirea răscoalei, ei se întruniră în consiliu, într-una din piramide. Aici erau în deplină siguranţă. Trecerile subterane care legau palatele cu piramidele fuseseră tainic zidite. Slujitorii preoţilor aduceau mereu ştiri cu privire la desfăşurarea luptei.

În ciuda poruncii trimise de prelaţi comandanţilor de a înăbuşi răscoala, se primeau totuşi veşti neliniştitoare. Sfîrşitul bătăliei care se prelungea era îndoielnic. Jur împrejurul Atlantidei se aflau masate garnizoane uriaşe. Cu ajutorul lor. răscoala putea fi foarte uşor înăbuşită, căci fiecare ceas aducea preoţilor pagube nespus de mari: sclavii le distrugeau palatele şi apoi majoritatea lor constituiau „averea mobilă” a preoţilor. Această marfă vie era destul de bine cotată la Bursa Mării.

Numai spre apusul soarelui, succesul soldaţilor se arătă în sfîrşit limpede. Armata „Chiorului” şi a lui Adişirna fusese împinsă în munţi şi împrăştiată prin păduri. „Chiorul” fusese omorît în palat, iar trupul lui îl ciopîrţiră soldaţii lui „Neptun”. Adişirna-Guanci dispăruse fără veste.

Venind de hac forţelor principale ale sclavilor, atlanţii porniră să se răfuiască cu resturile armatei lui Aksa-Guam şi „Îndîrjitului”. Sclavii erau împinşi spre canal, unde cădeau şi se înecau pe loc.

Un grup nu prea mare de răsculaţi, în frunte cu „Îndîrjitul”, se luptau ca nişte lei furioşi, apărînd podul şi acoperind retragerea.

În cele din urmă, „Îndîrjitul” căzu cu beregata străpunsă. Dealul Sfînt fusese curăţat de rebeli. Nu rămăseseră decît grupuri răzleţe de sclavi, pe care ostaşii îi goneau ca pe nişte ogari, îi alungau prin curţi şi fundături şi îi omorau fără cruţare. Rănit la mînă şi la cap, Aksa-Guam se pierdu de detaşamentul „Îndîrjitului”. Apărîndu-se de soldaţii care îl urmăreau, el se ascunse în scobitura zidului de bronz ce împrejmuia palatul marelui preot Aţro-Sanu, lipindu-se cu spatele de portiţa strimtă de bronz. Din pricina oboselii şi a pierderii de sînge, Aksa-Guam simţea că i se învîrteşte capul şi ochii i se împăienjeniră. Ca în

somn, îşi mişca mecanic sabia, apărîndu-se de loviturile suliţelor.

Pe neaşteptate, portiţa se deschise în spatele său şi el fu cît pe-aci să cadă jos. Crezînd că-i o capcană, se întoarse şi-l văzu în faţa sa pe Kriţna, învăţăcelul lui Aţro-Sanu. Kriţna îl sprijini să nu se prăbuşească şi, apucîndu-l de mînă, îl trase dincolo de prag. Tot atunci se năpusti şi un soldat. Kriţna smulse sabia din mîna slăbită a lui Aksa-Guam şi-l lovi pe ostaş în cap. Acesta se prăbuşi, dar îndată apăru altul. C-o suliţă lungă, el străpunse pieptul lui Kriţna.

— Închide portiţa – apucă să strige învăţăcelul şi se prăbuşi într-un lac de sînge.

Aksa-Guam trînti portiţa şi trase zăvorul greu de bronz.

Apoi se aplecă spre Kriţna. Ochii acestuia priveau împăienjeniţi, iar sîngele îi curgea şuvoi din rana de la piept şi din gură.

— Mor... E mai bine aşa... Totu-i minciună şi făţărnicie... Şi viaţa e o minciună... – bolborosea el, răguşit, cu glasul frînt. Lasă-mă... fugi...

Şi Kriţna îşi lăsă capul pe pămînt. Un tremur uşor îi cuprinse trupul. Aksa-Guam porni încet prin grădină. Nu se mai gîndea să fugă... nu se mai gîndea la nimic. Se simţea prea zdrobit, zdrobit îi era şi trupul, şi sufletul. Dincolo de zid răsunau zgomotele luptei care se îndepărta mereu, răsunau strigăte şi gemete.

Aici, ca întotdeauna însă, era linişte şi pace.

Palmierii îşi arătau în lumina asfinţitului coroanele lor ca nişte evantaie şi strălucind ca focul. Florile răspîndeau o mireasmă ameţitoare. În frunzişul fremătător al copacilor se zbenguiau şi ţipau papagali cu pene albe şi trandafirii sau verzi şi roşii, legaţi de picioruşe cu lănţişoare de aur.

Bună dimineaţa, Aţro-Sanu – strigă în urma lui Aksa-Guam un papagal.

Tînărul preot coborî cărarea galbenă de nisip, cu tufe de liliac alb şi cu tuberoze albe înflorind de o parte şi de alta. Mirosul lor puternic şi dulceag îl ameţea.

Pe creanga unui portocal bogat şedea o maimuţă dresată şi curăţa cu atenţie un fruct mare şi copt. Văzîndu-l pe Aksa-Guam, rupse o portocală din pom şi, chicotind batjocoritor, o azvîrli după el. Asemenea unei mingi, fructul se rostogoli pe cărarea gălbuie.

Aksa-Guam îşi aminti că nu pusese nimic în gură din ajun. Ridică portocala şi începu s-o mănînce cu plăcere, sorbindu-i aroma parfumată şi sucul dulce. Maimuţa îi strigă ceva în limba ei. Tînărul zîmbi fără să vrea şi-i făcu un semn cu capul. Drept răspuns, maimuţa începu şi ea să dea repede şi binevoitor din cap. Şi, lucru ciudat, Aksa-Guam îşi simţi sufletul mai uşor.

Apoi se apropie de bazinul de marmură, îşi scoase armura grea şi se spălă în apa rece de izvor. Rămînînd în tunica scurtă şi neagră de preot, care avea brodate pe piept însemnele preoţeşti – discul soarelui şi litere de aur – se simţi mai la largul său. Se întinse cu plăcere pe iarba verde, dezmorţindu-şi mîinile şi picioarele ostenite.

„Dacă nu m-ar durea rănile, m-aş simţi chiar foarte bine”, se gîndi el.

O oboseală dulce îi cuprinse trupul. Închise ochii fără să vrea şi aţipi. Deodată, îmboldit parcă de ceva, se trezi şi se sculă în capul oaselor. Ata! Ce s-o fi întîmplat cu ea? Cum de-a putut s-o uite atîta vreme! Ata, care-l rugase să-i îngăduie să lupte împreună cu el!

„Multe dintre sclavele noastre se înarmează şi pornesc spre Dealul Sfînt ca să moară sau să biruie... Eu nu pot să rămîn acasă... Sînt puternică şi vreau să fiu cu tine...”

Dar el îşi impusese voinţa şi-o convinsese să nu plece, spunîndu-i că, dacă ea va fi alături de el pe cîmpul de bătaie, teama pentru viaţa ei îi va stărui veşnic în minte, ceea ce ar putea duce la moartea lor şi la înăbuşirea răscoalei.

Cu ochii plini de lacrimi, Ata îşi luase rămas bun de la el în noaptea trecută, la minele vechi.

„Ce s-o fi întîmplat cu ea?... Nu cumva s-o fi dus să mă caute şi or fi omorît-o soldaţii?”

Dintr-un salt fu în picioare şi porni repede în jos, pe potecă. Se caţără pe un zid, sări dincolo şi începu să coboare de pe Dealul Sfînt.

Drumul cel mai scurt trecea pe lîngă palatul tatălui său, acum mort. O clipă, Aksa-Guam stătu la îndoială, dar apoi se îndreptă cu paşi hotărîţi într-acolo. Între timp, drumul fusese curăţat de cadavrele sclavilor. Din cînd în cînd, întîlnea detaşamente de soldaţi. Dintre locuitorii Dealului Sfînt erau puţini aceia care ştiau despre participarea lui la răscoală. Veşmîntu-i preoţesc îi îngăduia să treacă fără a fi oprit.

Apropiindu-se de palatul părintelui său, Aksa-Guam încetini pasul fără să vrea. Clădirea era aşezată cu faţada spre drum, înălţîndu-şi coloanele grele deasupra zidului de bronz. Deodată tînărul se opri locului, şi simţi că i se taie răsuflarea.

La una din ferestre stătea maică-sa, cu părul cărunt despletit, privind ca o nebună. îl recunoscu îndată şi, arătîndu-l cu degetul mîinii întinse, izbucni într-un hohot isteric:

— Iată-l, iată-l! strigă ea. Pui de năpîrcă! Pui de năpîrcă! Unde ai ascuns capul tatălui tău? Aguşaţa are nevoie de el, căci îl îmbălsămează. Cine-a văzut mumie fără cap? Adu capul lui taică-tu! Adu capul lui taică-tu!

Două sclave o apucară de subsuori şi o luară cu sila de la geam. Astupîndu-şi urechile, Aksa-Guam o rupse la fugă, dar strigătele mamei sale îi stăruiau în auz:

— Adu capul lui taică-tu!

Şi numai cînd ajunse, gonind aşa, la podul de peste canal, se mai linişti puţin.

Sărmana maică-sa... Capul părintelui său... el zace în minele vechi... Cap de preot... Şi Aksa-Guam nici nu ştie măcar dacă l-au îngropat...

XIV. MOARTEA ATEI

Oraşul Negru încă nu se liniştise. Pîlcuri-pîlcuri de sclavi umpleau uliţele. Dar soldaţii atlanţilor nu-i mai urmăreau, deoarece Dealul Sfînt fusese curăţat, iar de pedeapsă sclavii nu puteau scăpa.

În piaţa largă, de unde porneau două drumuri, Aksa-Guam fu recunoscut de un sclav:

— Priviţi-l, el e! Iată-l! Iată-l pe Aksa-Guam, regele sclavilor!

— Trădătorule!

— Vînzătorule!

Mulţimea îl înconjură şi începu să azvîrle cu pietre în el. Femeile, furioase, îl ameninţau cu pumnii şi răcneau:

— Dă-mi înapoi bărbatul ucis!

— Mi-ai omorît feciorul!

— Unde-i fratele meu?

Un sclav se repezi la el şi-l doborî la pămînt, zvîrlindu-l pe un morman de pietriş. Apoi îi înfundă pe cap chivără sa roşie şi începu să strige:

— Încoronarea regelui sclavilor!

Cercul mulţimii adunate se strîngea tot mai mult. O ploaie de pietre se abătu asupra lui Aksa-Guam. Plin de sînge, alb la faţă, el stătea cu chivără roşie în cap, uitîndu-se la lume, fără să vadă nimic.

— Ce să ne tot zgîim atît la el! vorbi un sclav berber, cu suliţa în mînă. Oare în vinele lui nu curge tot sîngele duşmanilor noştri? Ia feriţi în lături!

Sclavii se dădură la o parte şi berberul făcu vînt suliţei drept spre pieptul lui Aksa-Guam. Dar, înainte ca arma să-l străpungă, din mulţime răsună un strigăt deznădăjduit de femeie şi un trup se azvîrli între Aksa-Guam şi suliţa ce zbura.

Suliţa străpunse pieptul tinerei femei.

Era Ata.

Ea întoarse capul spre Aksa-Guam şi izbuti să-i spună doar atît:

— Viaţa mea... – sîngele îi năvăli pe gură şi ţîşni din rană, iar fata amuţi, horcăind greu.

— Ata! strigă Aksa-Guam, dar puterile îl părăsiră, îşi pierdu cunoştinţa şi se prăvăli de pe mormanul de pietriş, alături de trupul Atei.

Mulţimea se dădu speriată în lături şi încremeni, tulburată de moartea neaşteptată a fetei.

Acelaşi sclav berber, cuprins de furie că lovitura lui precisă, cu care voise să se laude în faţa tuturor, nu-şi atinsese ţinta, strigă:

— Din pricina lui a mai murit o sclavă! Moarte lui! şi se năpusti spre Aksa-Guam.

Cîţiva sclavi îl urmară:

— Stai, cîine! strigă deodată Guamf, ivindu-se din mulţime şi apărînd cu trupul său trupul Atei şi al lui Aksa-Guam.

Sclavii se opriră nedumeriţi. Toţi îl cunoşteau pe bătrînul Guamf şi-i purtau respect.

— Pleacă de-aici, bătrîne! zise scalvul berber, cu glas scăzut.

— Sînteţi fiare sau oameni? se năpusti Guamf asupra lui. Nu v-ajunge sîngele pe care l-aţi vărsat? Atunci omorîţi-mă pe mine, un bătrîn! Şi, adresîndu-se sclavului berber, vorbi mai departe: Tu unde ai fost, Sirna, atunci cînd noi am luat cu asalt Dealul Sfînt? Nici unul din sclavii care au luptat acolo n-a ridicat mîna asupra lui Aksa-Guam. Oricine ar fi fost el, a luptat alături de noi şi pentru noi şi-a primejduit viaţa ca cel din urmă dintre sclavi. De unde ai suliţa, Sirna? Da, suliţa cu care ai vrut să-l ucizi pe Aksa-Guam şi ai ucis-o pe nepoata mea? Ai ridicat-o din drum, după bătălie! Te cunosc eu pe tine şi pe cei de teapa ta! Cînd sînteţi oropsiţi, vă linguşiţi pe lîngă supraveghetor şi-i denunţaţi pe-ai voştri. Cînd luptăm, voi staţi frumuşel ascunşi în casă şi aşteptaţi să vedeţi cine învinge, ca să puteţi lovi cu copita pe cel căzut. Viaţa noastră, a tuturora, ar fi fost mai uşoară, de nu s-ar fi născut pe lume oameni de teapa voastră. Şi tu te încumeţi să-l judeci pe cel învins?

Sclavul berber se ruşina şi se mistui în mulţime.

— Voi, sclavi, luaţi aminte la spusele mele! grăi mai departe bătrînul. Aksa-Guam şi-a pierdut tatăl, mama lui şi-a pierdut minţile. Fata pe care a iubit-o zace în faţa voastră, cu pieptul străpuns de suliţă. El nu se mai poate întoarce pe Dealul Sfînt.

Fără să asculte pînă la sfîrşit vorbele bătrînului, mulţimea de sclavi se trase deodată într-o parte şi toţi o rupseră la fugă spre mine. Pe drum, dinspre Dealul Sfînt, venea încet un detaşament de călăreţi. Nu trecură cinci minute şi piaţa rămase pustie. Se auzea doar ţăcănitul potcoavelor de bronz pe drumul pietruit şi zăngănitul armelor.

Aşa cum se cuvine unor învingători, soldaţii atlanţi, mîndri şi plini de încredere în ei, trecură încet, la pas, fără măcar să-şi arunce privirile asupra pîlcului de oameni aflat lîngă mormanul de pietriş: prea erau multe cadavrele care zăceau în drum, iar bătrînul acela nenorocit nu merita atenţia lor.

Se lăsase o linişte desăvîrşită, tulburată doar de zumzetul cîtorva muşte albastre, strălucind în razele asfinţitului, care zburau în jurul rănii deschise a Atei.

Guamf îl trase mai la o parte pe Aksa-Guam şi ascunse în dosul unui tufiş trupul fetei. Tînărul îşi veni în fire. Bătrînul îi puse cu blîndeţe mîna pe umăr şi-i spuse, arătîndu-i spre minele vechi:

— Nu te mînia prea tare pe ei. E greu să te înhami din nou la jug... Ţi-aduci aminte cît de tare m-am supărat eu pe tine cînd mi-ai vorbit despre eliberarea sclavilor? Veni-va oare ziua aceea, au ba? Poate că odată, peste mii de ani, va răsări şi steaua noastră şi ne va tămădui rănile. Dar atunci noi nu vom mai fi pe lume şi poate că nu va mai rămîne nici urmă din Atlantida... Şi nimeni nu va şti că noi am luptat pentru eliberarea sclavilor şi că am trimis, peste milenii, salutul nostru acelora care vor fi mai fericiţi ca noi.

Apă... – şopti răguşit Aksa-Guam şi gemu de durere.

XV. OSÎNDIŢII

Adunarea Consiliului Superm se deschise în sala de aramă din palatul regal, ai cărei pereţi erau acoperiţi cu plăci de aramă, împodobite cu basoreliefuri ce înfăţişau faptele războinice ale regilor Atlantidei. Armele de bronz, atîrnate pe pereţi, arme din toate epocile, începînd cu primele, grosolan lucrate, pînă la săbiile şi armurile din ultima vreme, frumos mi-gălite şi şlefuite cu grijă, dădeau acestei săli un aspect de muzeu. Toţi membrii Consiliului Suprem se aflau de faţă, în afară de marele preot Aţro-Sanu.

Dar regele nu-l mai aşteptă. Stînd pe tronul înalt de bronz, înconjurat de jilţuri, aşezate în semicerc şi ocupate de membrii consiliului, regele deschise adunarea.

— În numele soarelui şi prin voinţa noastră... În Atlantida s-au petrecut lucruri nemaiauzite. Sclavii răsculaţi au vrut să-mi ia viaţa mea sfîntă. De mîna acestor oameni de rînd, vrednici de dispreţ, au murit toţi oaspeţii mei şi regii. Numai regele din Aşşur a scăpat de la această moarte năprasnică, fiindcă a fugit după mine, precum şi scumpul meu frate, regele Atţorului, care nu era la palat, aflîndu-se bolnav. La răscoală – ce ruşine cumplită! – a luat parte unul dintre fiii preoţilor. Dar tatăl a plătit cu capul trădarea fiului... Celor ce-au pus la cale răzmerita, Aksa-Guam-Itţa – fie ca mînia zeilor să cadă asupra capului său – şi sclavul Adişirna-Guanci – deschiză-se pămîntul înaintea lui! – nu li s-a dat de urmă pînă acum. Cine-i vinovat de asta, Ketţal-Kootla?

Comandantul de oşti îşi plecă fruntea.

— Îi vom găsi, măria ta, fii de trei ori preaslăvit...

— De nu vor fi prinşi, vii sau morţi, înainte ca soarele să apună de trei ori după Dealul Leului, tu, Ketţal, n-ai să-l mai vezi răsărind a patra oară. Iar sclavii... şi, clocotind de furie, regele se ridică de pe tron, ceea ce era o încălcare cu totul neobişnuită a etichetei - Oh, mînia mea nu cunoaşte margini! Fie ca sclavii toţi, neam de neamul lor, să ţină minte ce înseamnă mînia regelui Atlantidei. Am să-i omor pe toţi pînă la unul. Am să-i

supun la atari cazne, că se va cutremura pămîntul. Şi am să poruncesc ca din ţările supuse nouă să fie aduşi alţi sclavi! Sclavii sînt osîndiţi. Toţi pînă la unul...

Ketţal-Kootla oftă din greu:

— Nu te mînia, măria ta, fii de trei ori prea-slăvit... Aproape toţi sclavii au părăsit Oraşul Negru... şi-au fugit atît de grabnic, c-au lăsat în vetre aluatul dospit. Ei s-au ascuns în inima pădurilor... Doar moşnegii, babele şi orfanii au mai rămas.

— Şi tu, cîine bătrîn, n-ai ştiut să urmăreşti aceste fiare... Asta-i trădare! Toţi sînteţi trădători şi uneltiţi împotriva mea! încercuiţi pădurile!

— Le-am şi încercuit.

— Străbateţi drumurile în lung şi-n lat, cu cîini de vînătoare.

— Sîntem pe urmele fugarilor şi mulţi au şi fost prinşi.

— Să fie hăituiţi ca fiarele sălbatice! Toată Atlantida să fie scăldată în sîngele lor!

Deodată, în sală se stîrni un freamăt. Pe o litieră neagră, slujitorii templului îl purtau în pas domol pe marele preot Aţro-Sanu.

Sprijinit de braţ, preotul coborî încet din litieră, îl binecuvîntă pe rege, se apropie de jilţul său şi, fără să se aşeze, grăi către rege:

— De trei ori mare, puternic, neînvins şi ocrotit de zei, rege al Atlantidei! Pieptul meu bătrîn e sfîşiat de durere. Ochii mi-s secaţi de lacrimi şi limba nu mai îmi dă ascultare... Dar zeii nemuritori mi-au poruncit să-ţi vorbesc despre cumplita năpastă ce se apropie de Atlantida... Vai, vai, vai!

Noi toţi am greşit în faţa zeilor şi mînia lor s-a abătut asupra noastră... Guan-Atagueragan păli.

— Vorbeşte mai repede, ce vrei să spui? întrebă el, cu glas surd.

— Atlantida e osîndită... Atlantida trebuie să piară într-un îngrozitor cutremur. Focul o va mistui. Zeii mi-au dezvăluit în noaptea trecută că pieirea Atlantidei este hotărîtă. Zeul soarelui, arzînd şi ameninţător, mi s-a arătat mie, cu chip de soldat. Veşmintele lui erau ca bronzul topit şi faţa lui te orbea. Şi el mi-a zis: „Salvaţi-vă! Salvaţi-vă pînă nu e prea tîrziu! Căci nu va rămîne piatră pe piatră şi nu va rămîne în viaţă nici o vietate. Focul va arde şi oceanul va înghiţi Atlantida. Şi acolo unde se

înălţau munţi înalţi, numai valurile mării îşi vor ridica crestele înspumate, şi chiar amintirea Atlantidei va pieri în veacuri!”

Aţro-Sanu vorbea ameninţător ca un proroc şi fiecare cuvînt rostit de el îngheţa inimile...

Regele se lăsă pe spate, îşi încleşta mîinile pe braţele jilţului şi închise ochii. Obrazul lui fu cuprins de un tremur.

— Minţi, bătrîne! Voi toţi minţiţi! Eu nu vă cred! Vreţi să mă speriaţi! Oare nu pentru că v-am micşorat veniturile?

— Atlantida nu va scăpa de la pieire. Ziua cumplită a judecăţii se apropie! exclamă Aţro-Sanu.

Şi vrînd parcă să adeverească vorbele acestea, o zguduitură subterană, puternică şi ondulatorie, cutremură palatul.

Torţele se stinseră, armele de bronz căzură la pămînt zăngănind. Jilţurile preoţilor şi tronul regelui se clătinară. Cu un zgomot asurzitor, zidul cel mare crăpă în două. Şi toată podeaua de mozaic, începînd de la uşă, fu brăzdată de o crăpătură mare, ce se îngusta treptat, ajungînd pînă la treptele tronului.

Regele se uita cu groază la ea, de parcă ar fi privit un şarpe care se tîra, gata să-l muşte.

De afară se auziră strigăte şi plînsetul femeilor şi al copiilor speriaţi. Dar în sală stăruia o linişte apăsătoare. În aceste cîteva clipe, toţi cei de faţă trebuiau să se împace cu gîndul care le răsturna întreaga lor viaţă. Dar era atît de neobişnuit, de ciudat şi de absurd, încît creierul refuza să înţeleagă... Şi regele privea ca hipnotizat crăpătura sinistră, fără să poată rosti un cuvînt.

Pămîntul se zgudui din nou. Armele rămase încă pe pereţi zăngăniră, iar ţurţurii de cristal ce împodobeau torţele de bronz prinseră să se legene.

Regele se sculă de pe tron şi, uitînd de etichetă, se apropie de fereastră, ca să-şi răcorească tîmplele. Vîntul aducea pînă la el briza proaspătă şi sărată a oceanului. Guan-Atagueragan privi în jos, spre luminile Atlantidei care se aşternea la poalele Dealului Sfînt.

— Sărmană Atlantida!... şopti el, repetînd cuvintele lui Aţro-Sanu.

Copleşit şi buimac, se întoarse către cei din sală, îşi trosni degetele mîinilor împodobite cu inele şi, plimbîndu-şi privirile asupra preoţilor, îi întrebă:

— Ce putem face acum?

Membrii Consiliului Suprem se ridicară din jilţurile lor şi se strînseră laolaltă, vorbind cu glas tare. Tot aerul solemn al adunării dispăru fără urmă. Vorbeau toţi odată, gesticulînd, fără să se asculte unul pe altul. Numai Aţro-Sanu păstra o tăcere deplină, arătînd un calm desăvîrşit.

— Linişte! grăi el. E ruşinos! Voi doar nu sînteţi sclavi! Dacă ne pierdem capul, cine oare se va îngriji de salvarea noastră?

Nimeni nu mai scoase o vorbă. Toţi amuţiră, stingheriţi.

— Cu Atlantida s-a sfîrşit – continuă marele preot. Trebuie să ne gîndim la salvarea noastră şi ea nu poate fi decît una singură: fuga. Să ne pregătim de drum, fără a mai pierde o clipă. Trebuie să luăm cu noi armele, armata, iată lucrul cel mai de seamă, căci va trebui să clădim din temelii toată puterea şi măreţia noastră... Mulţi dintre prietenii noştri ne vor deveni duşmani. Trebuie să luăm cu noi bogăţiile, animalele, grîne de sămînţă. Flota noastră poate transporta numai armata. Pentru locuitorii Dealului Sfînt şi pentru cetăţenii liberi, trebuie să construim noi şi uriaşe corăbii. Ne-aşteaptă furtuni şi potop de ploi, şi corăbiile trebuie să fie în aşa fel construite, ca să le poată ţine piept! Să ne-apucăm îndată de lucru, fiece clipă e preţioasă.

— Dar cine va construi corăbiile? Cine va lua asupră-şi întreaga muncă pentru pregătirile de drum? Sclavii au fugit! spuse Kuntinaşar.

— Trebuie să-i aducem înapoi – răspunse Aţro-Sanu. Să li se dea de ştire că i-am iertat şi-o să-i punem noi din nou la muncă.

— Niciodată! exclamă mînios regele. Cum, să-i iert pe răzvrătiţi? Pe cei ce-au vrut să ia viaţa regelui? Niciodată! îi vom pune la lucru pe ostaşi!

— Soldaţii vor avea şi ei destulă treabă! îndrăzni să zică Ketţal-Kootla. Şi-apoi... ostaşii mei nu sînt tîmplari şi dulgheri! Ei ştiu să mînuiască doar sabia! Aşa că ar trece cam multişor pînă ar deprinde noul meşteşug!

— Acum nu-i vreme de răzbunare... – spuse Aţro-Sanu. Avem de ales: sau îi iertăm pe sclavi, sau murim împreună cu ei.

— Mai bine să murim, decît să-i iertăm! răspunse cu îndărătnicie regele.

— Ce să fac! Voinţa ta e sfîntă! Atunci ne vom pregăti de moarte – spuse Aţro-Sanu, cătînd cu viclenie spre rege, pe sub sprîncenele-i stufoase.

— Dar eu... oare eu am să pot scăpa? întrebă regele stingherit, şi tăcu.

— Da, tu ai să izbuteşti să te salvezi, dar ce se va întîmpla cu tine dacă nu vei mai avea nici armată, nici preoţi, nici arme, nici bucate, nici aur? Vei fi ca o frunză în bătaia vîntului.

Regele stătu în cumpănă.

— Uite ce-i – continuă Aţro-Sanu, cu acelaşi zîmbet tainic – tu vrei să te răzbuni, ei bine, sclavii n-au să scape de răzbunarea ta. N-avem decît să le făgăduim iertarea, dar nimeni nu ne împiedică să luăm cu noi doar atîţia sclavi cît avem nevoie pentru călătorie şi pentru a ne rostui pe noile meleaguri. Pe ceilalţi îi vom lăsa aici şi le vom făgădui că în ultima clipă ne vom întoarce după ei. Fii încredinţat că mînia zeilor îi va ajunge aici mai repede decît sabia lui Ketţal-Kootla. Nu va scăpa nici unul... Iar cînd ne vom fi rostuit pe noile meleaguri şi vom avea alţi sclavi, vom putea să-i omorîm şi pe răzvrătiţii aduşi din Atlantida. N-am dreptate?

Regele se încruntă şi rosti printre dinţi:

— Fie! Ketţal-Kootla, trimite crainici în toate pădurile. Să dai de ştire sclavilor că regele s-a milostivit de ei.

XVI. BALAURUL ÎNARIPAT

În toate satele şi oraşele Atlantidei au fost trimişi crainici. În piaţă, lîngă templu, răsunau trompetele de bronz ale acestor vestitori ai nenorocirii. Ei strigau în faţa mulţimilor speriate:

— Mînia zeilor a osîndit Atlantida la pieire! Şi toţi sînteţi chemaţi, din porunca regelui, să munciţi pentru obşte... Trebuie să ne pregătim în grabă de fugă.

Poseidonis arăta ca un furnicar pus pe goană. Pretutindeni, oamenii alergau pe străzi, speriaţi, cu chipul palid, de parcă oraşul ar fi fost cuprins de flăcări. Nenorocirea care-i lovise pe toţi îi apropiase pe unii de ceilalţi şi sfărâmase barierele dintre caste. Oameni necunoscuţi, din diferite pături sociale, se strigau unii pe alţii:

— Ai auzit?

— Da, este îngrozitor!

Şi fiecare fugea în altă parte.

Părea că întreaga Atlantida îşi pierduse capul. Oamenii îşi răvăşeau avutul, zvîrleau ce era mai de preţ şi împachetau lucrurile netrebuincioase, alergau de colo-colo fără rost, uitînd să doarmă şi să mănînce. Unii cădeau într-o ciudată stare de înţepenire totală, şedeau tăcuţi, fără să audă nimic, ca nişte statui. Femeile plîngeau strîngîndu-şi copiii la piept.

Aşa s-au scurs cîteva zile, pînă cînd Dealul Sfînt a început să organizeze lucrările.

Posomorîţi, sclavii se întorceau din păduri, fără să pună prea mult temei pe mila regelui. N-aveau încotro. Totuşi, o parte din ei nu se întoarse în Oraşul Negru. Unii nu credeau în pieirea Atlantidei, alţii preferau să moară liberi decît să fie din nou sclavi.

Primejdia care se apropia părea că înzecise puterile oamenilor. Toţi munceau zi şi noapte, îngăduindu-şi doar un scurt răgaz ca să mănînce şi să doarmă.

Prin păduri, pe drumuri de munte, treceau şiruri lungi de care pline cu lemne pentru şantierele unde se construiau corăbiile. Cînd oamenii şi animalele cădeau morţi de oboseală,

erau traşi la o parte din drum şi munca se desfăşura în acelaşi ritm grăbit.

Corăbiile ce ieşeau de pe şantier erau încărcate cu arme, lucruri de uz caznic, animale – nu numai domestice, dar şi jivine sălbatice. Atlanţii voiau să păstreze, atît cît le stătea în putinţă, tot ceea ce, pe noile meleaguri, le-ar fi amintit de ţara lor în-sorită. Fiecărui cetăţean liber i se îngăduia să ia cu el şapte perechi de animale domestice şi păsări, precum şi cîte două perechi de animale sălbatice.

Pe şantierele navale se construiau mii de corăbii, cu punţi acoperite pentru vreme de ploaie şi furtună.

Cu toate că se muncea de zor, fără preget, curînd s-a aflat că primele corăbii ce vor pleca spre larg abia vor putea lua o parte neînsemnată din bogăţiile adunate de-a lungul mileniilor în Atlantida. Comorile regelui şi ale preoţilor păreau nesecate. Se hotărîse ca în primul rînd să se transporte tot ce era mai de preţ şi mai mic ca volum. În cazul cînd catastrofa va mai întîrzia, bunurile rămase urmau să fie cărate pe uscat. Totuşi erau puţine speranţe că lucrul acesta va fi cu putinţă. Pentru a putea trimite cu primul convoi fie chiar o parte din bogăţiile fără număr ale păturii conducătoare, trebuia să fie lăsaţi pradă unei morţi sigure nu numai sclavii, dar şi o parte din cetăţenii liberi ai Atlantidei. Totuşi, spre a se evita panica şi răscoala, Dealul Sfînt încredinţa populaţia că toată lumea, pînă la ultimul sclav, va fi salvată înainte de producerea catastrofei.

În sfîrşit, pregătirile casei regale fură terminate. Toţi membrii familiei se adunaseră în curtea palatului, înainte de a se urca pe puntea corăbiilor. Lipsea numai Sel, care încă mai zăcea închisă în Cuibul Vulturilor. Trimiseră după ea, dar solul se întoarse foarte încurcat: Sel nu se mai afla în Cuibul Vulturilor.

Logodnicul ei, regele Aşşurului, tare se amărî auzind această veste, în vreme ce Guan-Atagueragan fu cuprins de aprigă mînie. El îşi pusese mari speranţe în căsătoria regelui Aşşurului cu fiica sa, căci în clipa de faţă avea atîta nevoie de prietenia şi ajutorul puternicului rege vasal! Dar, vai! va mai rămîne el oare vasal? Izbuti-va Guan-Atagueragan să-i păstreze cel puţin prie-tenia?

Regele porunci să fie chemată dădaca principesei Sel, bătrîna Gu-Şur-Ţa. Ea se înfăţişă regelui, care o privea cu ochi

înspăimîntători, şi i se închină pînă la pămînt, plîngînd şi ştergîndu-şi lacrimile cu poala rochiei.

— Unde-i Sel? întrebă posomorît regele.

— Fii de trei ori slăvit... – şi Ţa căzu în genunchi – nu te mînia pe sclava ta... eu nu sînt vinovată... Am păzit-o ca pe lumina ochilor, dar noaptea trecută un balaur înaripat a coborît din munţi... Avea aripi de liliac şi picioare de leu... Scotea fum pe nas, iar pe gură – flăcări... Sel şedea pe balcon şi se odihnea în răcoarea nopţii. Cît ai clipi, balaurul o înşfacă în gheare şi se înălţă cu ea în văzduh... Eu atîta am apucat, să mă agăţ de mantia ei. Balaurul m-a ridicat şi pe mine în înaltul cerului, dar... mantia s-a desprins de pe umărul sărmanei Sel şi, împreună cu ea, am căzut şi eu... Iată tot ce a mai rămas din biata Sel... Şi Ţa aruncă la picioarele regelui o mantie albastră de mătase, brodată cu crini argintii.

Toţi încremeniră de uimire, auzind povestea bătrînei, dar regele privi neîncrezător către preoţi.

— Tu ce spui, Kuntinaşar?

— Fii de trei ori slăvit... Nu ştiu ce să zic. Sel n-a putut să fugă... poate c-a fost răpită...

Regele rămase dus pe gînduri. O nenorocire după alta... Oare zeii îl pedepsesc pentru că se certase cu preoţii? Mîndria şi frica se luptau în sufletul său şi în cele din urmă frica învinse.

— Facă-se voia zeilor! şi adresîndu-se preoţilor, le zise: Rugaţi-vă zeilor ca mînia lor să nu ne urmărească în vecii vecilor... Iar eu... eu am să fac tot ce-mi va sta în putere... vă voi da înapoi toate drepturile voastre!... Corăbiile ne aşteaptă. Dar voi căutaţi-o pe Sel şi după plecarea noastră. Poate că vom izbuti s-o salvăm. Şi, oftînd din greu, strigă sclavilor: Litiera!

Ultimul rege al Atlantidei, legănîndu-se ritmic în litiera de aur, cobora de pe Dealul Sfînt pentru a nu se mai întoarce niciodată aici...

XVII. „VEACUL DE AUR”

Aksa-Guam se vindeca încet. În delirul său vorbea neîncetat despre răscoală. În sfîrşit, frigurile îl lăsară.

— Ce-i cu tine, fiule, ai înviat? îl întrebă cu blîndeţe bătrînul Guamf.

Aksa-Guam privi în jurul său. Se afla într-una din vechile mine. O lumină slabă se strecura dinspre intrare.

— Trei săptămîni te-am păzit în vizuina asta de şobolani, să nu te găsească iscoadele voastre. La început, primejdia a fost mare, dar acuma au atîta treabă, că nu le arde de tine. A fost şi Adişirna pe aici. A venit pe furiş, ca să ne cheme în pădure. Zice că-i tare bine acolo.

De îndată ce se însănătoşi, Aksa-Guam plecă la Adişirna. Bătrînul Guamf îl însoţi. Noaptea, ei se strecurau pe cărări tainice, printre copaci gigantici ce se înălţau aidoma coloanelor unui templu. Cîndva, demult, din aceşti copaci se făureau coloane. Acum însă slujeau la construirea corăbiilor.

— Poznaş mai e şi nepotu-meu ăsta! Să vezi ce năzbîtie a făcut... Dar las’ c-ai să vezi tu singur! trăncănea bătrînul Guaraf, rîzînd cu gura-i ştirbă.

Printre trunchiurile copacilor se zări o peşteră, iar în faţa ei un foc. Cînd se apropiară, îl văzură pe Adişirna, care frigea într-o ţeapă o căprioară de munte.

— Oho-ho-ho! strigă bătrînul Guamf.

Adişirna sări în picioare şi puse mîna pe sabie, dar recunoscîndu-i pe bunic şi pe Aksa-Guam porni în goană în întîmpinarea lor. Aksa-Guam îl salută prieteneşte. Şi deodată, atrasă de glasurile lor, din peşteră ieşi o femeie.

Aksa-Guam îi aruncă o privire şi se dădu un pas înapoi, uluit de această întîlnire neaşteptată.

— Prinţesa Sel!

— Da, ea e – spuse Adişirna. Nevastă-mea – adăugă tînărul, plin de bucurie şi sfiiciune.

— Ce cauţi aici, Sel?

Se aşezară cu toţii în jurul focului şi Adişirna îi povesti lui Aksa-Guam cum o răpise pe Sel „balaurul înaripat”. Acest „balaur” fusese chiar el, Adişirna, căci în cele din urmă se hotărîse s-o fure pe fată. În palat nu izbutise să pătrundă şi atunci se folosise de singurul mijloc cu putinţă: făcuse rost de o frînghie groasă, pe care o înţepenise bine de vîrful muntelui, deasupra Cuibului Vulturilor, apoi coborîse pe funie pînă la balconul principesei Sel. Dar funia se dovedise prea scurtă; mai lipseau încă vreo doi metri ca s-ajungă. Adişirna se caţără din nou sus, îşi legă de astă dată picioarele şi se aruncă cu capul în jos, întinzînd braţele pentru a o apuca de mîini pe Sel. Obişnuită cu exerciţiile fizice, fata, puternică şi mlădioasă, se caţără singură pe funie, iar în urma ei venea şi Adişirna. Ca s-o scape pe bătrînă de mînia regească, tînărul apucă să-i spună în grabă povestea cu „balaurul înaripat care o răpise pe principesă.

— Aşa am izbutit să smulg din Grădina de Aur trandafirul ce nu-mi era îngăduit – îşi încheie el povestirea, privind-o drăgăstos pe Sel.

Aksa-Guam nu pricepu tîlcul acestor vorbe, dar Sel, la rîndul ei, zîmbi plină de dragoste lui Adişirna.

Bătrînul Guamf se pregăti de drum:

— Ei, copii, e timpul s-o iau din loc. Ţalna de bună seamă că stă şi bombăne cam de multişor. Şi voi nu-l uitaţi pe bătrîn! Iar cînd au să plece toate corăbiile, coborîţi şi voi din munţi. E bine aici, nu zic ba, dar prea e frig... Preoţii spun că Atlantida o să piară în flăcări... Eu, unul, nu-i prea cred! Ei, ce-o să fie?! O să bubuie, o să ne scuture oleacă, şi cu asta gata. Cîte zgîlţîieli de-astea am apucat eu în viaţa mea! Dar pămîntul, să ştiţi de la mine, e zidit cu străşnicie. Da, da, credeţi ce vă spune moşul... Să vă aibă zeii în paza lor! Şi se mistui în umbra pădurii.

Aksa-Guam îşi făcu şi el un culcuş într-o peşteră vecină; dar tare îi era greu să privească fericirea celor doi tineri! Văzînd-o pe Sel, rana lui – pierderea Atei – sîngera şi mai rău.

Aksa-Guam căuta să-şi uite durerea plimbîndu-se mult şi stînd zile întregi la vînătoare. Adişirna şi Sel, ca toţi îndrăgostiţii, erau egoişti şi se arătau foarte mulţumiţi de îndeletnicirea lui Aksa-Guam, care-i aproviziona cu vînat, astfel că puteau să-şi petreacă tot timpul împreună. Ei trăiau acum în „Veacul de aur” şi, copleşiţi de dragostea lor, nici nu se gîndeau la catastrofă. în jurul lor se întindeau ţinuturi neatinse de mina omului; jos,

întocmai ca o jucărie, se vedea marele Poseidonis, iar mai departe – pînza albastră a oceanului. în aerul curat de munte stăruia mireasma ierburilor şi a cetinei, iar culmile înzăpezite din apropiere mai îmblînzeau arşiţa.

Negrăit de frumos era răsăritul soarelui. Concertul păsărelelor care cîntau cu mii de glasuri, zarea trandafirie şi snopul de aur al razelor revărsate peste ocean îi făceau să cadă în genunchi dinaintea astrului ce răsărea şi, cu sufletul cuprins de extaz, ridicau braţele către cer, înălţînd imn de slavă soarelui. Nu era o adoraţie pornită dintr-un sentiment religios, ci entuziasm pur în faţa splendorilor lumii.

Mai tîrziu venea şi Aksa-Guam, obosit, adesea plin de sînge, aducînd pe umeri vînat proaspăt, capre de munte şi blana fiarelor ucise. în timp ce carnea sfîrîia pe jeratic, răspîndind un miros îmbietor, Aksa-Guam îşi istorisea peripeţiile vînătoreşti.

Şi zilele treceau pe nesimţite. Părea că „Veacul lor de aur” nu va avea sfîrşit. Dar catastrofa venea ea singură să le-amintească.

În ajunul erupţiei vulcanice, în viaţa pădurii începuseră să se petreacă lucruri ciudate. Păsările îşi părăseau cuiburile şi se îndreptau, cîrduri-cîrduri, spre ocean, umplînd văzduhul cu ţipetele lor. Din pămînt ieşeau şerpi şi şopîrle uriaşe. Şuierînd, năpîrcile se rostogoleau la vale, unele după altele. Printre copaci treceau în goană capre, vulpi şi alte animale sălbatice mai mari. Caprele behăiau jalnic, fiarele răgeau şi toate fugeau înnebunite în aceeaşi direcţie: spre ţărmul oceanului. Călcînd în picioare crengile copacilor şi urlînd îngrozitor, trecu în goană un elefant singuratic. În aer plutea o linişte ciudată, acea încordare pe care o încearcă oamenii nervoşi înaintea furtunii. Pămîntul însuşi stătea neclintit. De cîteva zile nu se mai simţise nici cea mai slabă zguduitură, totuşi o nelinişte ce nu putea fi tălmăcită în cuvinte pusese stăpînire pe *locuitorii pădurii*[1].

Adişirna şi Sel căutau să-l convingă pe Aksa-Guam să nu mai plece la vînătoare.

— Vedeţi-vă de treabă! răspunse acesta. Acum e timpul cel mai prielnic pentru vînătoare. Ia uitaţi-vă, caprele trec turme

---

[1] Nu numai animalele şi păsările, dar şi unii oameni simt instinctiv apropierea erupţiilor vulcanice. — Larison.

întregi. Rămîneţi cu bine, n-am să zăbovesc mult! şi, cu paşi voioşi, se afundă în desişul pădurii.

Adişirna şi Sel îl urmăriră îngrijoraţi cu privirea. Aksa-Guam ieşi într-o poiană şi se opri uimit. Tot locul mişuna de capre care fugeau înnebunite. Tînărul tocmai voia să-şi aleagă una din ele în care să-şi arunce suliţa cînd, deodată, o zguduitură cumplită îl zvîrli la pămînt. Caprele se prăvăliră şi ele, dar îndată se sculară, behăind jalnic, o rupseră la fugă la vale, mai repede ca înainte. Zguduitură fu urmată de o explozie de o forţă neobişnuită. Urechea omenească n-a mai fost în stare s-o perceapă ca zgomot. Lui Aksa-Guam i se părea că cineva îl lovise cu putere peste amîndouă urechile. Căzu din nou, aproape pierzîndu-şi cunoştinţa. Stînd culcat pe pămînt, văzu cum deasupra culmilor semeţe ale munţilor se înalţă o coloană uriaşă de aburi. Cu zgomote asurzitoare, craterul vulcanului zvîrlea afară munţi întregi de pietre de toate mărimile. Aburul, apa şi cenuşa, înălţîndu-se din ce în ce mai sus, se prăvăleau peste creste, întocmai ca o umbrelă. Cerul se acoperi repede de pîclă. În cîteva clipe nori negri se învălătuciră deasupra craterului. Un fulger brazdă văzduhul, însoţit de bubuitul tunetului. Picături de ploaie şi pietre mărunte începură să cadă cu zgomot pe frunzele copacilor şi pe stînci. Urechea, care acum se mai obişnuise cu aceste detunături ale vulcanului, surprinse un urlet îndepărtat ce se apropia iute-iute.

— De unde vine urletul ăsta? ţipă Aksa-Guam şi deodată văzu coloane de aburi şi de nori împrumutînd culoarea purpurei. Focul şi aburul fierbinte topeau zăpezile veşnice din vîrful munţilor.

Da, într-adevăr, aşa era. Peste cîteva clipe, cascade uriaşe se prăvăleau de pe creste, tîrînd cu ele bolovani de mii de tone, trunchiuri de copaci şi fiare sălbatice care se zbăteau deznădăjduite.

Încă o clipă, şi un puhoi de ape năvăli în valea pe al cărui mal înalt se găsea, în vremea aceasta, Aksa-Guam. Drumul către peşteră era tăiat. Tînărul nici nu se mai putea gîndi să străbată şuvoiul năprasnic. Trebuia să chibzuiască numai la propria-i salvare.

Aburul cobora tot mai jos, umplînd văzduhul cu miros înăbuşitor de sulf şi bioxid de carbon. Aksa-Guam ameţise... Cîteva pietre îl loviră pricinuindu-i dureri... El se ridică de jos, îşi

înfăşură capul în pielea de leopard ce-i acoperea trupul şi se repezi devale, pe creasta de munte rămasă între cele două torente de apă.

Statuia zeului soarelui, cioplită în stîncă şi care stătea în calea şuvoaielor, plesni în două. Dealul Sfînt însă nu putea fi niciodată acoperit de apă şi într-acolo fugea Aksa-Guam. Adunîndu-şi ultimele puteri, izbuti în sfîrşit să ajungă. Dar aici îi fu dat să vadă alte grozăvii. Grozăviile nebuniei omeneşti.

Aici, pe deal, se adunaseră sclavii părăsiţi şi osîndiţi la pieire. În oraş nu se mai aflau nici un fel de autorităţi. Plecase şi regele, şi preoţii, şi soldaţii. Acum, toţi erau liberi şi egali. Şi toţi erau înspăimîntător de bogaţi... Da, da! În Atlantida rămăseseră încă bogăţii fără seamăn. Cutremurul năruise toate tainiţele ce ascundeau comorile, şi din temple, piramide şi palate curgeau gîrlă în drum şi în noroi munţi de aur, diamante şi smaralde... Nebunia cuprinsese mulţimea... Sclavii adunau nestematele, le puneau în saci, se încăierau smulgîndu-şi unul altuia ceea ce strînseseră, se omorau... îngropau diamantele, înşfăcau pumni întregi de pietre preţioase, le strîngeau la piept cu lăcomie sau deodată le zvîrleau în jur, hohotind ca nebunii. Şi în lumina purpurie a vulcanului, nestematele străluceau în noroi ca nişte picături de sînge. Alţii îmbrăcau veşmintele grele ale preoţilor, ţesute cu fir de aur şi presărate cu briliante, sau hainele de sărbătoare ale regelui şi, punîndu-şi pe cap coroane înalte şi tiare, dansau un dans al nebunilor... Dar bubuiturile sinistre, neîntrerupte, ale vulcanului acopereau tot acest vacarm.

“Ce se va întîmpla oare dacă mă va recunoaşte vreunul dintre ei?” se gîndi, îngrozit, Aksa-Guam.

Dar toţi erau prea tulburaţi ca să-şi mai dea seama de ceva. Aproape înnebunit, Aksa-Guam porni în goană spre Oraşul Negru.

„Bunicul Guamf, Ţalna, ce-o fi cu ei?”

Ajunsese aproape de casa lor cînd pămîntul se cutremură din nou. Şi deodată o crăpătură uriaşă se căscă între el şi casa bunicului Guamf, iar din adîncul pămîntului ţîşniră aburi încărcaţi cu sulf. Prin vălătucii aceştia de aburi, el o văzu, pe cealaltă parte a prăpastiei, pe micuţa Le, sora lui Adişirna, care dădea din mînuţe şi striga ceva.

Dar Aksa-Guam nu putea s-o ajute... Vîntul mînă într-o parte aburii şi el văzu cum un pietroi căzu din cer peste copilă şi o omorî, ţintuindu-i de pământ căpşorul cîrlionţat.

— Aici nu mai am pe cine salva! strigă el şi, deznădăjduit, se năpusti spre port.

Acolo se mai afla încă ultima dintre corăbii. Vîslaşii apăsau cu toată greutatea trupului lor pe vîsle, dar vîntul, care bătea cu putere din faţă, le îngreuna ieşirea în larg. Aksa-Guam se aruncă în valuri şi începu să înoate. În mijlocul talazurilor înalte şi furioase, luminate de strălucirea roşie a vulcanului, se vedeau capetele sclavilor. Ei se îndreptau spre corabie, dar puţini erau aceia care ajungeau la ţintă: unii se înecau în valuri, alţii erau omorîţi de pietrele ce cădeau din cer. Cei care se apropiau de navă, se duceau la fund ucişi de suliţele celor de pe
bord.

Aksa-Guam înota cu îndărătnicie, încleştîndu-şi dinţii. Bezna devenea tot mai deasă, valurile se ridicau din ce în ce mai sus. Vîslaşii se străduiau din răsputeri şi în sfîrşit izbutiră să urnească din loc corabia. îl zăriră pe Aksa-Guam şi suliţele plescăiră în jurul lui. Dar tînărul se dădu la fund, înotă pe sub apă pînă la corabie şi, cu braţul istovit, se prinse de un inel de bronz.

XVIII. PIEIREA ATLANTIDEI

Adişirna şi Sel nu avuseseră nimic de pătimit de pe urma primei erupţii, care scosese din măruntaiele pământului mase întregi de aburi, noroi şi pietre. Ei se adăpostiseră în peşteră de ploaia de bolovani, iar şuvoaiele care se năpusteau la vale ca nişte cascade furtunoase alcătuiau în faţa peşterii o perdea de apă. Apa nu le lipsea, iar în peşteră aveau poame uscate şi carne afumată pregătită de Aksa-Guam.

Dar Aksa-Guam dispăruse fără urmă şi Adişirna şi Sel plîngeau moartea lui. Trecură cîteva zile.

Cînd apele scăzură, Adişirna şi Sel ieşiră din adăpostul lor. Priviră în jur şi rămaseră încremeniţi de uimire. Locurile erau de nerecunoscut. De o parte şi de alta a peşterii se mai scurgeau încă, clipocind, şuvoaie de apă tulbure. Trunchiurile uriaşe ale copacilor zăceau asemenea unor cadavre pe cîmpul de luptă. Copacii care nu fuseseră doborîţi îşi pierduseră frunzişul, şi aşa, golaşi, cu crengile rupte, te întristau. Apa săpase făgaşe şi gropi mari de tot, mişcase din loc stînci, adusese mormane uriaşe de pietre, mîl şi noroi, amestecate cu cenuşă. Printre copacii doborîţi în mocirlă se vedeau stîrvurile umflate de apă ale fiarelor şi păsărilor.

Pămîntul era pustiit, schilodit şi transformat într-un deşert. Tăcerea de moarte era sfîşiată doar de urletul vîntului. Cerul se arăta posomorît şi aspru. Soarele nu se mai zărea, o pînză groasă de aburi şi cenuşă acoperise albastrul strălucitor al bolţii. Atlantida îşi pierduse toate culorile şi toată strălucirea ei... Lui Adişirna i se părea că priveşte cadavrul înspăimîntător de mutilat al unei fiinţe iubite.

Era cutremurat şi ca om, şi ca artist. Gîndul că totul va pieri puse stăpînire pe el pentru prima oară şi nu-l mai părăsi.

Asemenea unor copii speriaţi şi părăsiţi, tinerii se lipiră unul de celălalt şi multă vreme, cu o groază mută întipărită pe faţă, priviră lumea aceea pustiită...

Lacrimile curgeau pe obrajii frumoasei Sel. Adişirna băgă de seamă şi căută s-o liniştească:

— Nu te întrista, Sel, n-a pierit încă totul. Gîndeşte-te ce s-ar fi întîmplat cu noi dacă am fi coborît mai devreme. Mi te-ar fi luat şi te-ar fi dus departe, iar pe mine m-ar fi aşteptat neîndoielnic moartea. Acum, să ne gîndim la salvarea noastră. O s-ajungem în port şi o să vedem dacă n-a mai rămas vreo corabie cu pînze. Dacă nu găsim, o să fac o plută, îi pun o pînză şi o să încercăm să ajungem pe continentul de la răsărit. Trecătoarea nu-i prea *mare*[1]. Şi apoi acolo se află multe insule mărunte. Mîine, în zori, pornim la drum.

— Oh, dacă vulcanul ne-ar fi dat răgaz măcar cîteva zile... Dar mîine dimineaţă trebuie să plecăm...

Vulcanul nu le dădu însă nici un răgaz. În aceeaşi noapte, pe cînd Sel dormea liniştită, pe pieile aşternute jos, iar Adişirna se gîndea la fuga lor, forţele subterane ale focului se puseră din nou pe lucru. Erupţia de aburi fusese doar *începutul*[2].

O puternică zguduitură subterană cutremură deodată peştera. Un pietroi se desprinse din boltă şi o lovi în umăr pe Sel. Fata ţipă de durere şi se trezi. Adişirna se repezi spre ea, o luă în braţe şi o scoase din peşteră.

La lumina focului, tînărul văzu cu groază că umărul ei era strivit. Ar fi vrut să plece de îndată cu preţioasa-i povară, dar nu era cu putinţă: sus, se afla un perete abrupt, iar jos, două şuvoaie clocotitoare înconjurau stînca şi, unindu-şi apele, le tăiau drumul. Nici gînd să poată străbate torentul clocotitor, plin de bolovani, ce se rostogoleau în bezna nopţii, cu această povară vie în braţe.

---

[1] Continentul răsăritean — Africa — despărţit de Atlantida printr-o strîmtoare. Cîndva, aceste două continente alcătuiseră unul singur. Despre insulele mici, aflate între Atlantida şi Africa, pomeneşte şi Platon. Veridicitatea acestor afirmaţii şi-a găsit deplina confirmare, ca de altfel multe alte lucruri povestite de Platon despre Atlantida. — Larison.

[2] Erupţia vulcanilor începe de cele mai multe ori prin erupţie de aburi. Uneori, cu aceasta erupţia se sfîrşeşte, de obicei însă, în urma aburilor începe erupţia maselor de lavă topită. — Larison.

Adişirna o culcă jos pe Sel. În jurul lor se auzea vuietul asurzitor al vîntului, urletul furtunii, bubuiturile bolovanilor ce se rostogoleau în puhoaiele furioase, zgomotul tunetului, al ploii şi bezna... Deodată, acoperind toate aceste sunete, din însăşi inima pămîntului se slobozi o detunătură surdă, care creştea necontenit, apropiindu-se şi zguduind pămîntul. Şi pămîntul, cutremurîndu-se din temelii, începu să se ridice, să se lase, să se legene dintr-o parte în alta. Urletul subteran ce izbucnea la suprafaţă într-o vîlvătaie sinistră creştea din ce în ce şi deodată se transformă într-o explozie asurzitoare, de o forţă supranaturală. Tot vârful conic al vulcanului zbură în nori. Bucăţi de stîncă săriră în aer, luminate din adînc de strălucirea tot mai puternică a lavei încinse care urca pe craterul vulcanului. Norii deveniră stacojii, de parcă ar fi fost mînjiţi cu sînge. Pe fundalul mohorît al munţilor, într-o parte a vârfului retezat al vulcanului, se ivi deodată o pată de o strălucire orbitoare. Era lava topită, care se revărsa peste buza craterului. Curînd începu să se simtă răsuflarea ei fierbinte. Aerul se încărca tot mai mult cu sulf şi bioxid de carbon. Era din ce în ce mai greu să respiri. Bolovani uriaşi, zvîrliţi în văzduh, se prăvăleau înapoi în gura vulcanului, dar aburii ce ţîşneau din fundul pămîntului prin craterul îngust îi aruncau din nou afară. Şi totul se petrecea însoţit de zgomote, zăngănituri şi bubuituri neobişnuite, de parcă undeva lucra o fierărie de dimensiuni monstruoase. Pietre mai mici ajungeau pînă la Adişirna şi Sel şi, cu un zgomot sec, cădeau în preajma lor. Tînărul era atît de uluit, încît şedea nemişcat, aţintindu-şi privirile înnebunite asupra fîşiei orbitoare ce se lăţea necontenit în jurul craterului.

Lava încinsă, asemenea unei salbe incandescente, înconjurase tot gîtul vulcanului. Şi salba aceasta sporea mereu, iar din ea începură să se desprindă, curgînd în jos, peste gheţarii seculari, „ţurţuri” prelungi. Gheaţa se topea, prefâcîndu-se în şuvoaie vineţii, în răsfrîngerile focului vulcanic. Alte puhoaie năvalnice de apă se năpusteau la vale.

Cînd lui Adişirna i se păru că totul s-a sfîrşit, băgă de seamă, plin de fericire, că torentele de lavă, răcite de aer, pămint şi apă, se solidifică pe măsură ce coboară, îşi pierd treptat luciul şi, în sfîrşit, se acoperă cu o crustă întunecată. Pe crusta aceasta mai strălucesc uneori, ca scînteile unui foc stins, şuvoaiele de lavă topită ce se scurg pe dedesubt. Treptat-

treptat însă se sting şi ele. Dar alte torente de lavă izbucnesc iarăşi peste buza craterului şi cu o iuţeală uimitoare aleargă pe crusta netedă şi fierbinte a lavei care s-a răcit. Dar ajungînd la capătul şuvoaielor solidificate, torentele cele noi îşi mai domolesc goana şi, atingînd pămîntul rece şi bolovănos, încep să se răcească tot atît de încet.

Cu fiecare nou şuvoi, lava cobora tot mai la vale, şi cu cît era mai aproape de crater stratul de lavă, cu atît era mai gros.

Din pricina aerului înăbuşitor şi a ranei de la umăr, Sel îşi pierduse cunoştinţa.

Adişirna o ţinea în braţe, ca pe un copil, şi se străduia s-o readucă în simţiri, repetînd într-una:

— Ah, de-am apuca să se facă ziuă!

El nu ştia că de mult mijiseră zorile, că trecuse şi de amiază, dar cerul şi pămîntul rămîneau învăluite în aceeaşi beznă, luminată doar de răsfrîngerile purpurii ale vulcanului.

Deasupra craterului se învolburau vălătuci de aburi şi nori, care, în lumina focului, păreau flăcări. Fulgerele, asemenea unor şerpi, brăzdau haosul. Bubuiturile tunetului înăbuşeau duruitul neîntrerupt al vulcanului.

Nu mai putea să aştepte. Pietre destul de mari începură să cadă tot mai des în jurul lor. Cîteva îi loviră pe Adişirna şi pe Sel. Fata respira din ce în ce mai greu. În lumina vineţie, chipul ei, cu ochii stinşi, cu gura întredeschisă, cu o schimă de durere întipărită pe obraz, părea al unui mort.

Adişirna răsufla şi el anevoie, trăgînd adesea în piept aerul otrăvit, cu gura larg căscată. Simţea că stropi de ploaie fierbinte i se preling pe corp, amestecîndu-se cu sudoarea rece. Capul i se învîrtea, urechile îi ţiuiau şi parcă ciocane îi băteau necontenit în tîmple.

Se ridică cu greu, luă în braţe trupul lipsit de viaţă al iubitei, dar deodată, părăsit de puteri, se lăsă la pămînt... Picioarele îi tremurau de slăbiciune şi emoţie. Pămîntul întreg se zguduia, îi fugea de sub tălpi, apoi dintr-o dată se înălţa silindu-l să-şi îndoaie genunchii. Tînărul simţea că e gata să-şi piardă cunoştinţa. Făcînd o ultimă sforţare, îşi învinse slăbiciunea. După ce înfăşură capul lui Sel şi pe al său cu piei de animale, se aşternu la drum, dar în braţele-i vlăguite, trupul fetei atîrna din ce în ce mai greu. Cădea împreună cu ea, îi asculta răsuflarea şi apoi o pornea din nou prin pădurea schilodită care gemea,

împiedicîndu-se la tot pasul de pietre, trunchiuri şi stîrvuri de animale, pînă cînd un torent furios îi tăie calea. Adişirna se opri nehotărît. Apa clocotea, bolovani uriaşi, duşi de şuvoi, bubuiau ciocnindu-se de malurile abrupte ale albiei. Se întoarse înapoi, căutîndu-şi scăparea. Dar torentele de lavă coborîseră şi mai jos. Ele ajunseseră aproape de peştera lor, acum părăsită... Trebuia să ia o hotărîre.

Adişirna căută un vad. Adunîndu-şi puterile, încercă să traverseze torentul clocotitor, dar năvala apelor îl doborî numaidecît, şi el se duse la fund împreună cu Sel. În aceeaşi clipă fu zvîrlit afară şi lipit de mal, simţind o durere puternică în coaste. Se caţără anevoie pe mal şi o aşeză jos pe Sel. Apa îl mai răcorise puţin. Fata începu să dea semne de viaţă.

După ce se odihni, porni mai departe. Pe-aici, ploaia de pietre era mai rară şi copacii îşi păstraseră o parte din frunzişul lor, stăvilind pătrunderea gazelor otrăvitoare. Adişirna începu să respire mai în voie şi grăbi pasul. Dar, ca şi înainte, mergea tare greu din pricina pămîntului care se legăna într-una. Trebuia să ocolească crăpăturile şi cutele formate de rocile muntoase. În sfîrşit ajunse la Dealul Sfînt.

Aici nu mai domnea aceeaşi nebunie la care fusese martor Aksa-Guam. Cei mai mulţi dintre sclavi se ascunseseră în subsoluri. Pe străzi nu vedeai decît oameni ce-şi pierduseră minţile. Şi erau mulţi la număr. Rîdeau în hohote, săreau ca apucaţi, dădeau din mîini sau plîngeau sfîşietor, smulgîndu-şi părul.

Alţii şedeau jos pe pămînt, nemişcaţi ca nişte statui şi nepăsători la tot ce se petrecea în jur. Încă o bubuitură puternică zgîlţîi pămîntul. Din conul vulcanului se ridică o coloană de fum şi foc, se înălţă mai sus de nori, se lăţi deasupra craterului ca o umbrelă deschisă şi deodată începu să se prăvălească iute la pămînt.

Prima rafală de vînt aduse nori grei de fum înecăcios. Adişirna simţi plutind în aer gaze otrăvitoare. Se înăbuşea. Era prea tîrziu ca să mai fugă în port... Privi în jurul său şi îşi dădu seama că se află lîngă palatul lui Aţro-Sanu, marele preot, păstrătorul Supremelor Taine. Porţile grădinii stăteau larg deschise. Se năpusti înăuntru, intră în palat şi, pornind pe coridoarele ce-i erau cunoscute, coborî în încăperile subterane.

Aici aerul era mai curat. Dar toţi pereţii crăpaseră. Ajunse în bibliotecă şi se opri înmărmurit. Tavanul camerei se prăbuşise şi prin spărtura uriaşă se vedea cerul vineţiu. Pe jos zăceau cadavrele cîtorva sclavi, slujitori ai lui Aţro-Sanu, care fuseseră striviţi de molozul căzut din tavan. Pe una din mese ardea o torţă. Mormane întregi de tăbliţe de bronz se aflau acolo.

La masă şedea însuşi Aţro-Sanu, în îmbrăcămintea-i neagră de preot. Liniştit ca întotdeauna, scria cu stilexul său pe o plăcuţă de bronz.

— Cum, eşti aici? exclamă plin de uimire Adişirna.

Aţro-Sanu înălţă capul şi-l privi pe Adişirna. O luminiţă vicleană scînteie în ochii lui negri, plini de viaţă:

— A-a-a! „Balaurul înaripat" a venit în zbor din munţi şi a adus porumbiţa furată?

Adişirna o aşeză jos pe Sel şi încercă s-o aducă în simţiri.

— Las-o! zise cu asprime Aţro-Sanu. Uitarea de sine este un dar preţios al naturii. N-o lipsi de acest dar. Vino aici!

Adişirna se supuse. Învelind-o pe Sel, se apropie de preot.

— N-ai plecat? îl întrebă el pe Aţro-Sanu.

— Vreau să mor cu Atlantida – răspunse preotul liniştit şi adăugă, zîmbind: Şi-apoi trebuie să scrie cineva cronica pînă la sfîrşit. Fără aceste fapte petrecute în ultimele zile ale Atlantidei, istoria ei va fi ciuntită.

— Dar la ce bun dacă Atlantida va pieri? întrebă nedumerit Adişirna.

— Pier popoarele, dar omenirea trăieşte – răspunse *Aţro-Sanu*[1] Povesteşte-mi ce ţi s-a întîmplat şi ce-ai văzut, iar eu am să scriu. Toţi sclavii mei au murit şi observaţiile mele sînt destul de puţine la număr.

În cuvintele lui Aţro-Sanu era ceva poruncitor.

---

[1] De bună seamă că Aţro-Sanu avea o mare viziune istorică; el scria pentru istorie, pentru noi, cei care aveam să trăim cu milenii mai tîrziu, şi el n-a greşit: am găsit însemnările sale, care ne-au oferit un material nespus de preţios, material folosit de mine în povestirea de faţă. Valoarea ştiinţifică a „bibliotecii de bronz" este cunoscută de toţi savanţii din lume. — Larison.

Adişirna, ca în vis parcă, începu să depene firul, iar Aţro-Sanu nota cu grijă, punîndu-i din cînd în cînd întrebări.

Podeaua, pereţii şi mobila se clătinau, plăcuţele de bronz zăngăneau mişcîndu-se pe masă, scaunul pe care şedea Aţro-Sanu se legăna într-una. Ploua cu găleata şi şuvoaiele ce curgeau prin spărtura tavanului se lăţeau în băltoace pe jos, amestecîndu-se cu băltoacele de sînge ale sclavilor ucişi, dar Aţro-Sanu scria liniştit, plin de însufleţire, ca întotdeauna.

Gazele otrăvitoare începuseră să pătrundă treptat şi aici. Adişirna avea ameţeli puternice... Privea lespezile de piatră, străduindu-se să reconstituie în mintea-i tulburată o anumită întîmplare, dar nu izbutea de loc: i se pare lui sau într-adevăr lespezile se îndepărtează una de alta, iar între ele se cască un hău care creşte, creşte necontenit? Şi deodată îşi dădu limpede seama că toate acestea nu sînt vis, nici rătăcire: o crăpătură largă spintecă podeaua, prefăcîndu-se într-un hău fără fund şi despărţindu-l de Sel. Sel, culcată de cealaltă parte a prăpastiei, începu să plutească împreună cu podeaua, depărtîndu-se mereu de el. Zidurile groase se legănau, se prăbuşeau, totul se legăna şi se prăbuşea. Deodată, Aţro-Sanu, împreună cu tăbliţele şi stilexul lui, se prăvăli undeva, în gol...

Adişirna se aruncă spre crăpătura din podea, întinzînd mîinile către Sel, dar simţi o lovitură dureroasă în umăr şi căzu. Căzu jos şi văzu cum prăpastia dintre el şi draga lui creştea cu o iuţeală neaşteptată, prefăcîndu-se într-o genune mistuită repede de flăcări. Pereţii se îndepărtaseră mult unul de celălalt, dezvăluind privirii vulcanul şi întinderea oceanului. Podeaua se ridică şi Adişirna, pierzîndu-şi cunoştinţa, văzu ultima privelişte din viaţa sa: prăpastia care tăia în două întreg continentul Atlantidei, pornind de la un ţărm la celălalt al oceanului, peste crestele munţilor. Genunea dată la iveală era cuprinsă de vîlvătăi. Şi oceanul se revărsă în hăul acesta de foc. Apa se transformă în aburi, sfîşiind continentul tot mai mult şi zvîrlind noi trîmbe de foc... Se luptau între ele, prinse într-o aprigă încleştare, forţele dezlănţuite ale naturii... Pesemne, totul a durat cel mult cîteva clipe.

Adişirna fu zvîrlit în sus, împreună cu Dealul Sfînt, ajungînd pînă la norii miţoşi, şi-apoi, tot aşa de vijelios, se prăvăli şi se scufundă în bezna oceanului, cu tot Poseidonisul, cu toate templele, piramidele, farul, lanţul muntos, oamenii şi animalele.

Sfîrşitul!

Într-o singură noapte, Atlantida a dispărut.

Pe locul unde s-a aflat înfloritoarea Insulă a Fericiţilor, clocoti într-un vîrtej turbat o pîlnie uriaşă, ale cărei dimensiuni întreceau întinderea continentului.

Flăcări şi aburi ţîşneau din ea, ca nişte conuri uriaşe de foc şi apă.

Lupta focului cu apa începu treptat să se domolească. Dar deasupra Atlantidei dispărute, faţa oceanului nu se linişti şi pe valuri pluteau trunchiuri de copaci, cadavre de oameni şi animale.

XIX. CORABIA MORŢILOR

O corabie mare, scîrtîind din toate încheieturile, fără catarge şi fără vîsle, dusă de curentul vijelios al apei, plutea pe oceanul clocotitor, sub cerul plumburiu, care cernea peste lume o lumină sinistră, posomorită.

Părea că bolta, îngreunată de povara norilor uriaşi şi lăţoşi, se prăbuşise deasupra oceanului. Iar oceanul, într-o pornire turbată, îşi revărsase coamele înspumate ale valurilor dincolo de nori. Uraganul şi ploaia torenţială, talazurile şi norii zburau vijelios într-o horă îndrăcită, îmbrăţişîndu-se şi contopindu-se într-un haos năprasnic al stihiilor dezlănţuite.

Urletul vîntului şi bubuitul valurilor înfuriate zgîlţîiau corabia aproape distrusă, şi ea trosnea, scîrţîia şi tremura cuprinsă de fiori, întocmai ca un animal înainte de moarte. Uraganul lăsa în urmă norii şi valurile. Valurile lăsau în urmă corabia şi toate laolaltă zburau vijelios, cu o iuţeală năprasnică, vrînd parcă să se smulgă de pe faţa pămîntului şi să se zvîrle în genunea universului, din cînd în cînd, snopi de foc sfîşiau norii mohorîţi, iar bubuituri puternice înăbuşeau vuietul furtunii. Pentru o clipă, fulgerul lumina muntele de apă la poalele căruia se îngropase corabia şi, cu un sisîit monstruos, împroşca aburi peste locul unde ea se prăbuşise.

La izbucnirea fulgerului se zăreau în beznă cele cinci punţi ale corăbiei, cu sclavii aşezaţi unul în spatele celuilalt şi ferecaţi în lanţuri.

Toţi erau morţi.

Cadavre ţepene, ei mai ţineau încă cu degete încovoiate sfărîmăturile vîslelor grele. În ochii sticloşi încremenise groaza morţii. Vîntul flutura zdrenţele de pe trupurile aproape dezgolite.

Împărtăşiseră cu toţii soarta „statului soarelui”, care îi înrobise. Măreaţa Atlantida pierise în fundul oceanului, mistuită de focul vulcanilor. O dată cu ea pieriră şi sclavii ei… Pieriră şi preoţii care încercaseră să scape fugind.

Numai într-un singur om mai licărea viaţa.

Un bătrîn sever, cu o barbă mare şi căruntă, viu încă sub linţoliul de apă ce se scurgea pe îmbrăcămintea-i lungă şi neagră, stătea la prova corăbiei, cu o privire întunecată şi rece, ca însăşi bezna, şi cu mîinile încleştate pe trepiedul pe care se înălţa discul de bronz al soarelui. Preotul iscodea întunericul, căutînd ţărmul lumii ce supravieţuise şi unde corabia ar fi putut acosta.

În răstimpuri de o clipă, cînd printre nori se zărea cerul, atlantul încerca să afle după stele direcţia în care se îndrepta. Valuri uriaşe se ridicau în calea lui, micşorînd iuţeala navei.

Aceasta fusese una din nenumăratele corăbii care părăsiseră în convoi ţărmurile Atlantidei, cea osîndită la pieire, atunci cînd ceasul ii sunase necruţător.

Una dintre cele multe... Dar ce se întîmplase cu celelalte corăbii?

Primele vase care părăsiseră Atlantida duceau familia regelui şi familiile preoţilor. Preotul acesta întovărăşise convoiul care, după ce traversase strîmtoarea africană, acostase la ţărm.

În vremea aceasta, Atlantida se zguduia din temelii, în urma cataclismului subteran, iar în capitala ei, măreţul Poseidonis, zidurile tuturor clădirilor crăpaseră. Bezna se lăsa tot mai deasă şi de sus turna într-una. Soarele, stacojiu şi palid, se ivea din cînd în cînd: chipul mînios al zeului. Preotul îşi aminti de caravana tristă care se înşirase de-a lungul drumurilor, îndreptîndu-se spre inima Africii şi semănînd cu o procesiune funebră. De altfel, aşa şi era: murea „statul soarelui”, pierea marea Insulă a Fericiţilor, dispărea o înaltă civilizaţie.

Ca o panglică nesfîrşită, convoiul străbătea tufişurile şi pădurile Africii apusene, meleagurile de unde odinioară atlanţii îşi aduceau sclavii. Caravana se mişca tot mai departe, către ţările Toltekilor, Maia şi Carii. Zilele se scurgeau mai posomorite ca nopţile. Femeile plîngeau în hohote, copiii ţipau, sclavii gemeau sub bici, răgeau catîrii şi cămilele. Carele grele de bronz se împlîntau în noroi. Lumina roşie a torţelor smulgea din beznă cînd statuia de aur a zeului ce se legăna ritmic pe braţele preoţilor, cînd matahala, lucind în ploaie, a elefantului sacru, cînd suliţele şi săbiile de bronz strălucitoare, cînd faţa speriată a vreunei femei cu un prunc în braţe.

Pentru o clipă, lumina căzu pe o litieră aurită. Acolo se zărea chipul aceluia care nu demult fusese stăpînul lumii: Guan-Atagueragan, ultimul rege al Atlantidei.

„Puterea atlanţilor trebuie să fie la fel de neclintită ca însuşi pămîntul” – îşi aminti preotul cuvintele preferate ale regelui. Şi iată-l acum, palid, chinuit, jalnic stăpîn al lumii, mai neputincios şi mai neînsemnat din pricina dorinţei de a-şi păstra masca, voind să pară măreţ şi trufaş.

Urletul uraganului şi şuierul vijeliei se contopeau într-un singur sunet prelung, un sunet uniform, fără sfîrşit, ca vaierul pămîntului muribund.

După ce întovărăşise pînă în inima continentului african pe aceşti primi fugari, preotul făcuse cale întoarsă ca să slujească drept călăuză şi celorlalte corăbii.

Bezna coborîse şi mai neagră deasupra Atlantidei. Pămîntul tremura ca prins de friguri. Zguduiturile scurte se repetau tot mai des şi mai puternic. Poseidonis era luminat de făclii. Unul din vîrfurile vulcanului fumega, iar deasupra lui stăruia o lumină sinistră, roşiatică. Multe clădiri se năruiseră.

Preotul trecu pe Dealul Sfînt, spre templul lui Poseidonis. De aici răzbătea zgomotul mulţimii, plînsetele oamenilor părăsiţi şi condamnaţi la moarte sau la exil. Tumultul acesta era înăbuşit de bubuiturile vulcanului, care răsufla din greu, ca şi cum îşi aduna puterile.

Casta preoţilor plecă cu ultimul convoi. În Atlantida nu mai rămăseseră decît sclavii, lăsaţi în voia sorţii, şi încă vreo cîţiva cetăţeni liberi, care erau prea strîns legaţi de patria lor însorită şi care nu credeau în pieirea apropiată a Atlantidei.

Flăcările cuprinseseră tot vîrful vulcanului în clipa cînd ultimele corăbii începură să ridice ancorele de bronz. Loviturile subterane se simţeau tot mai des, chiar şi pe apă, şi corăbiile se cutremurau.

În sfîrşit, navele se desprinseră de ţărm, părăsind pentru totdeauna Atlantida cea prosperă. Mireasma florilor ei se amesteca acum cu mirosul înăbuşitor al sulfului vulcanic. Tot dealul, la poalele căruia se afla templul lui Poseidonis, era luminat, dar nu de strălucirea binefăcătoare şi dătătoare de bucurii a zeului soarelui, ci de focul înfiorător, sîngeriu, din străfunduri.

Sclavii rămaşi pe ţărm întindeau braţele spre navele care se îndepărtau, cădeau în genunchi, implorînd să fie luaţi şi ei. Mulţi porneau înot, ajungeau pînă la corăbii şi se agăţau de lopeţi, stînjenind vîslaşii. Atunci, săgeţi cu vîrful de bronz bine ţintite sau suliţe trimise de pe punţi îi omorau. Pe ţărm, femeile îşi întindeau copiii, ameninţau cu pumnii, zvîrleau cu pietre în urma celor plecaţi. Unele îşi pierdeau minţile şi, rîzînd în hohote, îşi aruncau pruncii în apă.

Corăbiile părăsiră portul. Vîntul umflă dintr-o dată pînzele triunghiulare ale catargelor şi purtă fugarii în beznă, pe oceanul necuprins, spre un viitor necunoscut...

Şi iată-l rămas singur... Poate singurul supravieţuitor dintre toţi cei care au plecat cu ultimul convoi. Dar unde-l mînă curentul? Vedea-va el vreodată soarele?

Zi de zi, aerul se răcea tot mai mult. Norii încă mai acopereau cerul, dar aveau o culoare cenuşie. La fel de cenuşii erau şi apele oceanului. Ziua începuse să se deosebească de noapte, cînd o lumină posomorîtă învăluia corabia şi feţele vineţii, încremenite, ale morţilor, precum şi ochii lor albicioşi.

Frigul străpungea, cu răsuflarea-i de gheaţă, mădularele preotului, obişnuit cu căldura verii veşnice. Dar o dată cu gerul, mai dispărea şi mirosul de stîrv răspîndit de cadavrele oamenilor şi animalelor moarte de pe vas.

Cu mîinile îngheţate, preotul îşi puse haine de blană, aflate printre lucrurile de pe corabie. El băgă de seamă că apele curg oblic, cînd oprind, cînd grăbind mersul navei: corabia nimerise în regiunea recifelor submarine.

Şi, în sfîrşit, fugarul văzu ţărmul. Stînci sălbatice, lipsite de viaţă, posomorite şi acoperite de zăpezi să înălţau deasupra oceanului cenuşiu.

Cerul mohorît cernea molcom fulgi mari de nea. Aşadar, iată pămîntul cel nou, unde va fi nevoit să pună capăt peregrinărilor sale.

Curentul repede mînă corabia spre uscat şi o aruncă pe un banc de nisip de pe ţărmul stîncos. Ultimul atlant păşi pe *pămînt*[1].

---

[1] Urmele atlanţilor au fost găsite pe ţărmul nordic al Bretaniei franceze. — Larison

Bătrînul cu înfăţişarea aspră se urcă pe un dîmb şi privi lumea aceea străină şi vrăjmaşă lui. În jur totul era pustiu şi mort. Doar nişte păsări necunoscute, ţipînd ascuţit, zburau deasupra valurilor oceanului.

Se lăsă noapte. Străinul se adăposti într-o peşteră, aprinse focul sacru, aşeză trepiedul cu discul soarelui şi, întinzînd spre lumină şi spre foc mîinile-i îngheţate, cîntă cu glas spart, bătrînesc, Imnul Soarelui.

Veghe mult timp în noaptea aceea şi flacăra jucăuşă a rugului îi lumina faţa tristă şi gînditoare... În sfîrşit, doborît de oboseală, adormi, învelit în blănuri şi visînd la soarele Atlantidei.

De dimineaţă începu să-şi deretice noua-i locuinţă; transportă de pe corabie instrumentele de bronz şi armele. Din scîndurile aduse de pe navă îşi făcu o uşă ca să închidă peştera. Apoi îşi rîndui rezervele de alimente şi lăzile în care se aflau cărţile sfinte şi seminţele.

În fiecare dimineaţă se scula în zori, cu mult înainte de răsăritul soarelui, se ducea pe ţărmul mării şi aştepta ivirea lui.

Cerul rămînea mereu acoperit de o pînză cenuşie, dar bătrînul era adînc încredinţat că soarele se va întoarce – zeul cel strălucitor va învia.

Şi într-adevăr el se întoarse, după o noapte senină şi geroasă.

Vîntul de miazănoapte, ce se stîrnise în ajun, smulse pînza cenuşie care ascundea cerul, şi pe bolta de sineală scînteiară constelaţii necunoscute.

Dimineaţa fu tot atît de limpede şi de geroasă. Spre răsărit, bolta se aprinse în culorile trandafirii ale zorilor.

Şi deodată, la orizont, se ivi soarele.

El părea istovit de lupta dusă cu forţele întunericului.

Dar zeul lui era din nou cu el, după o despărţire lungă şi negrăit de tristă.

Pentru o clipă, soarele se opri parcă deasupra apelor; de o parte şi de alta a discului ceresc se întindea geana zării. Desprinsă chiar din soare, o fîşie de aur porni către ţărmul pe care sta preotul, aşternîndu-se peste mare aidoma unei punţi aurite între astru şi om.

În clipa aceea, discul soarelui, linia orizontului şi fîşia aurie de pe faţa oceanului alcătuiră un desen ce semăna uluitor cu simbolul sfînt al atlanţilor şi care poate fi găsit pretutindeni: şi la

cercul polar, şi la tropice, şi în America de Sud, şi în inima Asiei Centrale sau Orientale.

Bătrînul aspru şi cărunt, tulburat, căzu în genunchi, întinse braţele spre soarele ce răsărea şi începu să cînte Imnul Soarelui.

Glasul lui prinse viaţă. Cîntecul simplu, dar melodios şi solemn, răsuna deasupra ţărmurilor pustii, trezind ecoul stîncilor de pe mal.

El cînta puterea zeului de trei ori sfînt, care biruie grozăviile întunericului, dăruieşte oamenilor căldură şi lumină plină de bucurie, zeul care înveşmîntează pămîntul în mii de culori, face roadele să mustească de sevă şi tămăduieşte bolile.

Cînta soarele care scînteiază ca briliantele pe picurii de rouă, soarele care împurpurează norii şi aureşte şuvoaiele de apă.

Cînta soarele care se preface în sîngele fierbinte al omului, în mustul dulce al strugurilor, în grînele de aur.

Cînta soarele care este bucurie şi viaţă.

Cînta şi nu vedea cum, atraşi de glasul lui, din spatele stîncilor se iviră oameni cu chipul alb, îmbrăcaţi în piei de animale, oameni cu ochi albaştri şi părul blond. De brîiele late din piele purtau agăţate topoare de piatră.

Priveau nedumeriţi la bătrînul acesta ciudat, în veşminte lungi şi negre, care cînta într-o limbă necunoscută lor.

De unde o fi venit el? Ce căuta aici? Şi ce primejdie aduce cu sine?

XX. ULTIMUL OM DIN ATLANTIDA

Clima cea aspră se dovedi ucigătoare pentru bătrînul atlant. Curînd după ce debarcase pe ţărm se îmbolnăvi. Aducîndu-şi aminte că pe corabia aproape nimicită se mai găseau tot soiul de ierburi de leac, preotul, biruindu-şi slăbiciunea, se urcă pe punte.

Şi deodată i se păru că delirează.

Lîngă unul din din catarge, încălzindu-se în razele palide ale soarelui nordic, şedea un om. Faţa sa era istovită şi purta urmele bolii. Dar toată înfăţişarea îl arăta a fi un locuitor al Atlantidei: ţeasta, gîtul lung, părul negru, culoarea pielii cu o nuanţă galbenă, de bronz, îmbrăcămintea sa.

Preotul se apropie şi mai mult. Necunoscutul îl privi şi amîndoi strigară în acelaşi timp:

— Şitţa!

— Aksa-Guam!

Stăteau amîndoi nehotărîţi: preotul Şitţa şi Aksa-Guam, cel care luase parte la răscoala sclavilor împotriva Dealului Sfînt, osîndit la moarte de rege şi preoţi.

Întinseră braţele unul către celălalt, în semn de prietenie şi salut.

Şi-n noaptea aceea, vrăşmaşii de odinioară zăboviră vreme îndelungă lîngă foc, depănîndu-şi fiecare povestea.

În noaptea cea cumplită, cînd avusese loc prima erupţie a vulcanului, Aksa-Guam ajunsese înot la ultima corabie care pleca şi se agăţase de un inel de bronz prins pe fundul vasului. La adăpostul întunericului, izbutise să se caţere pe o funie, să pătrundă printr-un chepeng deschis în cala navei, unde stătuse ascuns în tot timpul călătoriei. Lipsindu-se de hrana proaspătă, se îmbolnăvise de o boală necunoscută în Atlantida: i se umflaseră picioarele, dinţii începuseră să i se clatine, iar gingiile să-i *sîngereze*[1]. Aerul era otrăvit de duhoarea cadavrelor. Dacă n-ar fi fost chepengul pe unde pătrundea aer proaspăt, fără doar

[1] Fără îndoială că este vorba de scorbut. – Larison.

şi poate s-ar fi înăbuşit. Îndurase chinuri neînchipuit de mari şi aproape că nici nu se putuse mişca din pricina slăbiciunii şi a durerii ce o simţea în picioarele umflate, în ziua cînd corabia se apropiase de ţărm. Aerul curat şi soarele îl ajutaseră să-şi vină în fire.

La rîndul său, Şitţa îi zugrăvi toate peregrinările de pînă în ziua cînd se întîlniseră.

— Pe meleagurile astea trăiesc oameni cu părul alb şi poartă haine din piei de animale. Sunt sălbatici care-şi fac topoare grosolane şi cuţite din *piatră şlefuită*[1]. Ei nu ştiu să lucreze pămîntul şi se hrănesc cu carnea crudă a fiarelor ucise. Chiar şi focul le este necunoscut. Erau cît pe-aci să mă omoare. Dar, cînd au văzut focul aprins de mine, i-a cuprins un fior sacru, iar armele noastre strălucitoare de bronz le-au smuls strigăte de uimire. Acum mai-mai că mă venerează. Limba lor este grosolană şi săracă, seamănă mai degrabă cu graiul animalelor decît cu al oamenilor. Cînd se înfurie, mîrîie ca fiarele, iar cînd atacă un animal sau un duşman, rag, urlă şi latră ca şi el. Dar sînt curioşi şi blînzi. Îşi dau seama cînd te porţi bine cu ei şi atunci devin încrezători ca nişte copii... Cine ştie, poate că odată vor deveni şi ei oameni ca atlanţii.

Obosit, Şitţa închise ochii. Respira greu. Din pricina fierbinţelii, începu să tremure, iar pe faţa-i istovită de om bătrîn se ivi o roşeaţă bolnăvicioasă.

— Curînd o să mor. Ce bine că te-am întîlnit, tu ai să-mi închizi ochii şi ai să mă îngropi după datină. Totul e trecător pe lumea asta... Popoarele mor ca un singur om şi pier state întregi. Cine ştie, poate că eşti ultimul om din Atlantida. Dar ce s-o fi întîmplat cu ceilalţi? O să mori şi tu şi amintirea Atlantidei se va pierde în negura veacurilor ce vor veni... Curînd va răsări soarele... Du-mă pe ţărm.

Aksa-Guam îi îndeplini dorinţa şi acolo, pe malul mării, îl întoarse cu faţa spre răsărit.

Şitţa nu mai putea vorbi. Nu fu în stare decît să dăruiască un zîmbet primelor raze de soare şi închise ochii pentru totdeauna.

---

[1] În vreme ce în Atlantida se cunoştea fabricarea armelor ae bronz, Europa se afla încă în epoca de piatră. — Larison.

Aksa-Guam rămase singur, poate singur în toată lumea – ultimul om din Atlantida.

În curînd izbuti să se apropie de locuitorii acestor ţinuturi posomorite şi, datorită cunoştinţelor sale, îşi cîştigă adîncul lor respect.

O dată cu venirea primăverii, îi învăţă să lucreze pămîntul, să semene cîmpiile arate cu plug de lemn. De asemenea îi învăţă să aţîţe focul frecînd două bucăţi uscate de lemn sau să scoată scîntei lovind cremenea şi aprinzînd frunze uscate şi muşchi. Multe meşteşuguri şi multe lucruri au deprins de la el.

Unii au devenit agricultori şi s-au statornicit pentru totdeauna pe acele locuri, alţii şi-au văzut mai departe de vînătoare şi de războaie. Iar în serile lungi de iarnă, el le depăna povestea minunată a Veacului de Aur, cînd oamenii trăiau fericiţi în mijlocul copacilor şi grădinilor veşnic înflorite, care rodeau de cîteva ori pe an, fără să ştie de griji şi de nevoi... Le vorbea despre bogăţia şi măreţia Insulei Fericiţilor, despre grădinile de aur cu mere de aur, despre bătăliile dîrze şi despre pieirea cumplită a unui popor şi a unei ţări întregi, despre ploile năprasnice care au însoţit această pieire, despre salvarea cu ajutorul corăbiilor a unui număr mic dintre ei, despre calea străbătută pe apă, vreme de patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, şi despre propria-i salvare.

Oamenii ascultau aceste povestiri cu sufletul la gură, curioşi ca nişte copii, şi le transmiteau unul altuia, le mai împodobeau, le mai înfloreau pe ici pe colo şi le păstrau ca pe nişte legende sfinte.

SFÎRŞIT

Cuprins

